

ÚRÁNIA

NEMZETI ALMANÁCH

ÚJESZTENDEI AJÁNDÉKUL

1830.

Esztergamban,
Beimel József betűivel és költségével.

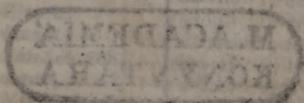

Lehnhardt sc. Pest.
A MUNKÁSSÁG.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

KALENDÁRIOM.

1830.

Íme lassanként lefoly a' virágkor,
'S gyenge rózsáink vele elvirítanak;
A' kies Tempék, Örömek, Szerelmek
Vele enyésznek.

Berzsenyi Dániel.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

JANUARIUS.

Péntek	1	Uj Esztendő
Szomb.	2	Makár. ☽
Vasár.	3	C Genovéfa
Hétfő	4	Titus
Kedd	5	Telesphor
Szerda	6	Vízkereszt
Csötör.	7	Izidor
Péntek	8	Severin
Szomb.	9	Julián. M. ☺
Vasár.	10	C 1 Remete Pál
Hétfő	11	Hygin
Kedd	12	Ernest
Szerda	13	Hilár.
Csötör.	14	Felix Pápa
Péntek	15	Móricz
Szomb.	16	Marczell.
Vasár.	17	C 2 Jéz. Nev. ☾
Hétfő	18	Piroska
Kedd	19	Kanút
Szerda	20	Fáb. és Seb.
Csötör.	21	Ágnes
Péntek	22	Vincze
Szomb.	23	Mária eljegy.
Vasár.	24	C 3 Timóth ☉
Hétfő	25	Pál fordúl.
Kedd	26	Polikarp
Szerda	27	Ar. szájú J.
Csötör.	28	Nagy Károly
Péntek	29	Sal. Ferencz
Szomb.	30	Agunda
Vasár.	31	C 4 Nol. Pét. ☽

FEBRUARIUS.

Hétfő	1	Ignác P.
Kedd	2	Gyer. sz. Bold.
Szerda	3	Balás
Csötör.	4	Verona
Péntek	5	Agatha
Szomb.	6	Dorottya
Vasár.	7	C Sept. Rom. ☺
Hétfő	8	Mát. János
Kedd	9	Apollónia
Szerda	10	Skolastika
Csötör.	11	Eufrozina
Péntek	12	Eulália
Szomb.	13	Jordán
Vasár.	14	C Sex. Bálint M.
Hétfő	15	Faustin.
Kedd	16	Juliánna ☾
Szerda	17	Sabina
Csötör.	18	Símeon
Péntek	19	Süszanna
Szomb.	20	Eleuthér
Vasár.	21	C Quinq. Lenóra
Hétfő	22	Péter sz. R.
Kedd	23	Eberhárd ☾
Szerda	24	Hamv. † Mát. A.
Csötör.	25	Victorin
Péntek	26	Valburg.
Szomb.	27	Leander
Vasár.	28	C1 Inu. { Renáta Osvald

MARTIUS.

Hétfő	1	Albin ☽
Kedd	2	Simpl.
Szerda	3	Kánt. † Gunda
Csötör.	4	Kázmér
Péntek	5	Adorján †
Szomb.	6	Fridrik
Vasár.	7	C2 Rem. Ak. T.
Hétfő	8	Istenes János
Kedd	9	Franciska ☸
Szerda	10	40 Mártir
Csötör.	11	Herakl.
Péntek	12	Gergely P.
Szomb.	13	Rozi
Vasár.	14	C5 Oc. Mathilde
Hétfő	15	Longin
Kedd	16	Heribert
Szerda	17	Gertrúd ☾
Csötör.	18	Sándor
Péntek	19	Jósef
Szomb.	20	Jóachim
Vasár.	21	C4 Læt. Bened.
Hétfő	22	Oktavia
Kedd	23	Sófi
Szerda	24	Gábor ●
Csötör.	25	Gyüm. ólt. B. A.
Péntek	26	Emánuel
Szomb.	27	Rupert
Vasár.	28	C5 Jud. Günth.
Hétfő	29	Eustácia
Kedd	30	Quirin.
Szerda	31	Benjámín ☽

APRILIS.

Csötör.	1	Húgó P.
Péntek	2	P. Ferenez
Szomb.	3	Richard
Vasár.	4	C Vir. V. Amb.
Hétfő	5	Vincze
Kedd	6	Celestin
Szerda	7	Hermann
Csötör.	8	N. Csöt. Dién. ☽
Péntek	9	N. Pént. Demet.
Szomb.	10	N. Szom. Ezech.
Vasár.	11	C Husvét Leó P.
Hétfő	12	Husv. Hét. Jul.
Kedd	13	Hermeneg.
Szerda	14	Tiborc
Csötör.	15	Neste
Péntek	16	Turib. ☾
Szomb.	17	Rudolf
Vasár.	18	C1 Quasi Apol.
Hétfő	19	Crescent.
Kedd	20	Agnes P.
Szerd.	21	Anselm P.
Csötör.	22	Sot. Kajetan
Péntek	23	Adalbert ●
Szomb.	24	György
Vasár.	25	C2 Mis. Márk E.
Hétfő	26	Ezechias
Kedd	27	Peregrin
Szerda	28	Vitál
Csötör.	29	Péter M. ☽
Péntek	30	Sen. Katalin

MAJUS.

Szomb. 1 Fülöp Jakab
Vasár. 2 *C3 Jubil.* Zsigm.
 Hétfő 3 Kereszt felt.
 Kedd 4 Florián
 Szerda 5 Gotthard
 Csötör. 6 Pád. János
 Péntek 7 Stanisló
 Szomb. 8 Mihály jel. ☉
Vasár. 9 *C4 Cant.* N. Ger.
 Hétfő 10 Antonin
 Kedd 11 Beátrix
 Szerda 12 Pongrat.
 Csötör. 13 Servát.
 Péntek 14 Bonifác.
 Szomb. 15 Sónia ☉
Vasár. 16 *C5 Rog.* N. Ján.
 Hétfő 17 *Kö-* Ubald
 Kedd 18 *nyör-* Felix
 Szerda 19 *gő n.* Ivó Püs.
 Csötör. 20 *Aldozó* Csöt.
 Péntek 21 Konstantia
 Szomb. 22 Illona ●
Vasár. 23 *C6 Exaud.* Dezső
 Hétfő 24 Johanna
 Kedd 25 Orbán
 Szerda 26 Fülöp N.
 Csötör. 27 János P.
 Péntek 28 Vilhelm
 Szomb. 29 Miksa † ☉
Vasár. 30 *C. Pünk.* Ferd.
 Hétfő 31 *Pünk.* H. Petr.

JUNIUS.

Kedd 1 Nikodém
 Szerda 2 *Kánt* † Erasmus
 Csötör. 3 Klotild
 Péntek 4 Quirin †
 Szomb. 5 Bonifác. †
Vasár 6 *C1 Sz. Hár. V.* ☉
 Hétfő 7 Robert
 Kedd 8 Medárd
 Szerd. 9 Gebhard
 Csötör. 10 *Úrnapja*
 Péntek 11 Barnabás
 Szomb. 12 Fac. János
Vasár. 13 *C2 Pádunai* Anti
 Hétfő 14 Basil ☉
 Kedd 15 Vid
 Szerda 16 Rem. Ferencz
 Csötör. 17 Adolf
 Péntek 18 Jész. Szíve
 Szomb. 19 Gyárfás Prot. M.
Vasár. 20 *C5 Flórencz* ●
 Hétfő 21 Alajos
 Kedd 22 Paulinus
 Szerda 23 Szidonia
 Csötör. 24 Kereszt. János
 Péntek 25 Prosper
 Szomb. 26 János és Pál
Vasár. 27 *C4 László Kir.*
 Hétfő 28 Leó Pápa ☉
 Kedd 29 *Péter és Pál*
 Szerda 30 Pál emlékez.

JULIUS.

Csötör. 1 Tódor
Péntek 2 Sarl. B. As z.
Szomb. 3 Kornél.
Vasár. 4 C5 Udalrik
Hétfő 5 Vilhelm
Kedd 6 Ésaiás ☸
Szerda 7 Vilibald
Csötör 8 Kilian
Péntek 9 Lucrétia
Szomb. 10 Amalia
Vasár. 11 C6 Pius Pápa
Hétfő 12 Henrik
Kedd 13 Margit ☸
Szerda 14 Bonaventúra
Csötör 15 Apost. oszlása
Péntek 16 Valter
Szomb. 17 Elek Pápa
Vasár. 18 C7 Arnold
Hétfő 19 Arzán
Kedd 20 Illés Pr. ●
Szerda 21 Daniel Pr.
Csötör 22 Mária Magdolna
Péntek 23 Liborius
Szomb. 24 Kristina
Vasár. 25 C8 Jakab Ap.
Hétfő 26 Anna
Kedd 27 Pantaleon ☸
Szerda 28 Innocent.
Csötör 29 Martha
Péntek 30 Abdon és Senen
Szomb. 31 Lojólai Ignátz

AUGUSTUS.

Vasár. 1 C9 Vasas sz. Pét.
Hétfő 2 Portiunkula
Kedd 3 István tal.
Szerda 4 Domonkos ☸
Csötör. 5 Havi B. Assz.
Péntek 6 Úr színe vált.
Szomb. 7 Kajetán
Vasár. 8 C10 Cziriák
Hétfő 9 Román
Kedd 10 Lőrincz
Szerda 11 Susanna
Csötör. 12 Klára ☸
Péntek 13 Ippolt
Szomb. 14 Euseb +
Vasár. 15 C11 N. B. Assz.
Hétfő 16 Rokus
Kedd 17 Sibillo
Szerda 18 Iltona ●
Csötör. 19 Sebald
Péntek 20 István Kir.
Szomb. 21 Bernard
Vasár. 22 C12 Tim.
Hétfő 23 Fülöp P.
Kedd 24 Bertalan
Szerda 25 Lajos Kir.
Csötör. 26 Samu ☸
Péntek 27 Kalas. Jósef
Szomb. 28 Ágoston
Vasár. 29 C13 Örz. An.
Hétfő 30 Rosa
Kedd 31 Rebekka

SEPTEMBER.

Szerda	1	Egyed
Csötör.	2	Efraim ☸
Péntek	3	Béla
Szomb.	4	Rozália
Vasár.	5	C14 Viktor
Hétfő	6	Zakar.
Kedd	7	Regina
Szerda	8	Kis Assz.
Csötör.	9	Gorgon ☸
Péntek	10	Miklós
Szomb.	11	Emilián
Vasár.	12	C15 Már. N.
Hétfő	13	Maurit.
Kedd	14	Kereszt felem.
Szerda	15	Kánt. † Hild.
Csötör.	16	Milla
Péntek	17	Lambert † ●
Szomb.	18	Tamás †
Vasár	19	C16 Január
Hétfő	20	Eustach
Kedd	21	Máté Év.
Szerda	22	Móritz
Csötör.	23	Thekla
Péntek	24	Gellérd
Szomb.	25	Kleofás ☸
Vasár.	26	C17 Cziprián
Hétfő	27	Kozma és Döm.
Kedd	28	Venczel
Szerda	29	Mihály
Csötör.	30	Jeromos

OCTOBER.

Péntek	1	Remig.
Szomb.	2	Leodegar ☸
Vasár.	3	C18 Kandid
Hétfő	4	Seraf. Ferencz
Kedd	5	Placid
Szerda	6	Brúno
Csötör.	7	Justina
Péntek	8	Brigitta ☸
Szomb.	9	Diénes
Vasár.	10	C19 Borg. Fer.
Hétfő	11	Burkhart
Kedd	12	Miksa
Szerda	13	Kálmán
Csötör.	14	Kalicsz
Péntek	15	Terézia
Szomb.	16	Gál Apát. ●
Vasár.	17	C20 Hedvig
Hétfő	18	Luk. Év.
Kedd	19	Ferdinand
Szerda	20	Vendel
Csötör.	21	Orsola
Péntek	22	Kordula
Szomb.	23	Kap. Ján.
Vasár.	24	C21 Ráfael ☸
Hétfő	25	Krispin
Kedd	26	Demeter
Szerda	27	Szabina
Csötör.	28	Simon Juda
Péntek	29	Narcisz
Szomb.	30	Klaudia
Vasár.	31	Farkas ☸

NOVEMBER.

Hétfő	1	C12 Mind Sz.
Kedd	2	Halot. eml.
Szerda	3	Viktor
Csötör.	4	Bor. Károly
Péntek	5	Imre Hercz.
Szomb.	6	Lenárd
Vasár.	7	C13 Engelb. ☉
Hétfő	8	Gottfried
Kedd	9	Tódor
Szerda	10	András Ap.
Csötör.	11	Márton P.
Péntek	12	Emilia
Szomb.	13	Bereczk Pr.
Vasár.	14	C14 Jukund
Hétfő	15	Lépold ●
Kedd	16	Edmund
Szerda	17	Gergely P.
Csötör.	18	Eugenia
Péntek	19	Erzsébet
Szomb.	20	Félix
Vasár.	21	C15 B. Assz. beav.
Hétfő	22	Cziczelle
Kedd	23	Kelemen ☽
Szerda	24	János
Csötör.	25	Katalin
Péntek	26	Konrád
Szomb.	27	Virgil
Vasár.	28	C1 Adv. Sost.
Hétfő	29	Saturn.
Kedd	30	András Ap. ☾

DECEMBER.

Szerda	1	Elig †
Csötör.	2	Bibiána
Péntek	3	Xav. Ferencz †
Szomb.	4	Borbála
Vasár.	5	C2 Adv. Szab.
Hétfő	6	Miklós
Kedd	7	Ambrus ☾
Szerda	8	B. Assz. fog. †
Csötör.	9	Leokádia
Péntek	10	Judith †
Szomb.	11	Damasus
Vasár.	12	C3 Adv. Etelka
Hétfő	13	Lucza
Kedd	14	Nikás
Szerda	15	Kánt. † Val. ●
Csötör.	16	Albin
Péntek	17	Lázár †
Szomb.	18	Graczián
Vasár.	19	C4 Adv. Neméz
Hétfő	20	Amon
Kedd	21	Tamás
Szerda	22	Zéno † ☽
Csötör.	23	Viktória
Péntek	24	Ádám és Éva †
Szomb.	25	N. Karácson
Vasár.	26	C István M.
Hétfő	27	János Év.
Kedd	28	Apró Szent
Szerda	29	Tamás P. ☾
Csötör.	30	Dávid
Péntek	31	Sylvester

Természet után

rajz. Orban Gabor.

ESZTERGAM VÁRA 1825 ^{dik} ESZT-BEN.

U R Á N I A

M. D. CCC. XXX.

SZEDER FÁBIÁN

SZERKESZTETÉSE MELLETT

KIADTA

BEIMEL JÓSEF.

Harmadik Évi Folyamat.

U R A I A

M. D. CCC. XXX.

Harmadik éve, hogy ei kisdud tárháznak is adnak
A' lángabb elmék' szép szüleményi. becset.
Ollyak, azok, mint a' Duna bő forrása, valóban;
Melly noha mindég önt; még sem apad ki soha.

ATGAI

S. F.

BEIMEL JÓSEF.

Harmadik Évi Folyamat.

N E S Z T E

(Balláda.)

Nyílt karokkal, hő kebellem

Jár a' part' virányain

N e s z t e, haja a' lebellem

Játszva leng két vállain;

Köny ragyog dicső szemében,

Hattyumellye nő, feszül,

És sohajtozó szívében

Létepesztő bánatülvén

Mert kit még a' szép koránynak

Feltüntétől várva várnak

Lelke, szíve érzete —

Még nem jö a' szép E t e.

„Jámor utas! messze van még

A' szerelmes vőlegény?”

„Jó leányka, azt a' szent ég

Tudja, merre jár szegény!

Boldog a' ki félre tére
 A' pogán csapás elől,
 Boldog a' ki honba ére
 'S csendes nyugalomba dől —
 Hajh sok jajgat fájdalmában
 A' töröknek rabságában —
 'S a' hadak' rémangyala
 Rettenetest felfala!

Szívrepédve halja N e s z t e
 A' halálos hireket,
 'S ő csak vár, míg a' napeste
 A' körülbe téreket
 Béborítja alkonyával,
 'S ő csak vár a' hű leány,
 Küzdve lelke' fájdalmával,
 Szíve vérhullámot hány —
 A' kesergő gyenge gerle
 Panaszát véle sirja le,
 A' tájék véle nyögdel,
 'S vágya nyughatárt nem lel.

Most felúsz' az ég' ürében
 A' setét éj' asszonya,
 'S a' folyamnak tükörében
 Reszket halvány csillaga —
 'S szemmeredve néz a' tul part'
 Távolába a' kegyes,
 Hön tekintve a' felé tart,
 Merről jövend a' Jegyes —
 'S majd czubokkolást vesz' észre,
 'S néz előre, néz a' révre,
 'S im' a' sík hullámokon
 Nádász hajt egy csolnakon.
 ,Merre merre hű hajós te
 A' vizek' sebes tükrén?
 Vigy kerefztül, a' szerette
 Hős Et é r c várok én —
 Ott a' messze út' porában,
 Ott siet, repül felém!
 Vigy kerefztül csolnakodban,
 Öt' napestig kémlelém.

„Ah leányka mért remélsz te,
Öt' az ég lemenykövezte:

Igy beszél a' visszatért

Had, melly nálam szálást kért.“

Köd vonul a' lyány' szívére,

Lelke gyárfzhomályba full —

Ah szerelem! szóla végre,

'S a' habok közé lehull —

Tikkadozva nyeldekelt

Martalékját a' sebes

Ár, mikor már észrevette

A' hajós, hogy a' kegyes

Lelkű szüzet vad szavával

Durva hűség' próbájával

A' halálnak adta át,

'S tőle megfosztá magát.

Mint sebes villám, úgy szökell

A' kavargó habba be,

Küzdik, uszik, jajgat, nyögell,

Kétség szálja mellébe;

Szem szikrázva nyúl utánna

A' haldokló lyány után —

Száz életet most nem szánna

Adni érte, Háh pogán!

Mért hagyád meg azt a' gyilkost,

A' ki angyalt fojtá meg most?

Zúglatok bár vad vészek,

Vagy nyerek vagy elveszek!

Szóla nagyra lelkesülve,

'S mint a' buvár lekukkan,

'S nem sokára szívörülve

Kedvesével felbukkan —

A' szelídnek kék alakja,

Ajka néma, keble jég —

Hajh megárad könnypatakja

Most E t é n e k... Magas ég!

Nézz a' hűre és kegyesre,

Nézz a' gyilkosra 's jegyesre —

Ah ki tudta volna ezt,

Hogy szemem ma könyt érezte!

Most ölébe felragadva
 Csókba mártja ajkait,
 'S istenülve melydagadva
 Létre hozza tagjait —
 Mint a' heszper, csillogással
 Nyiltak meg szemfényei,
 És sebes szívdobbanással
 Minden érzeményci.
 Életlángra gyuladoznak,
 És E t é r e olvadoznak —
 Itt szerelme' édene,
 Léte, hőse, mindene!
 „Ah E t é m!“ ne szidj, ne, angyal!
 Én a' boldog győztes én,
 Megkötödvé a' pogánnal
 A' testhalmok' tetéjén,
 Honba tarték a' szeleknek
 És szerelmem' szárnyain,
 'S gondolám: várj hű szivednek,
 Lyányka próbaharczain

Tüntetem ki szent hűségéd,
 És ha még E t é d reményed,
 A' szerelmek' Istene
 Választottjává kene !

„Ah de im' nem úgy ütött ki!“
 Itt bal oldala csikorg,
 És a' refzkető a' lelki
 Harczon tévedezve forg —
 'S most mint égi békeintő,
 Bájtekintetet lövel
 Rá az életbalzsam hintő
 Lyányka pompás szemével —
 És E t é r e fény derüle,
 Lelke, szíve megfeszüle,
 'S szól: „Szerelmem' Istene
 Választottjává kene!“

KELEMEN JÁNOS.

HORVÁT ISTVÁN' MENYEGZŐJÉRE. (*)

Megvan tehát, és győztes lett szerelmünk,
 Előttünk már a' rég ohajtott cél;
 Az ég megáldá tiszta gerjedelmünk',
 'S szívünk szent lángra kél.
 Enyém vagy már, o kívánt kedves érzés!
 Enyém örökre, o nagy boldogság!
 Legyünk egymáshoz hívek, míg a' végzés
 Bennünket ki nem vág.
 Lány érzésim csak értted olvadoznak,
 Még akkor is, ha fűtőd őszbe hull;
 'S szerelmem, bár rósáid hervadoznak,
 Mindég csak értted gyúl.
 Lesz olly idő, hogy testem rogyini látod,
 'S szemem' mosolygó fénye majd elvesz;
 De akkor, sőt sirján túl is barátod
 Hozzád, mint most, hű lesz.

SZEMERE PÁL.

(*) Pesten Sept. 21-kén. 1812.

JÓ ÉJSZAKÁT.

Jó éjszakát,
 Kegyek' hajléka, kedves boldog Ház!
 Mellyet fendiszlő Lyányka koronáz.
 Nevelj vig álmot e' tündér Dicsőnek,
 Az engem forrón, lágyan kedvelőnek;
 Szelíd sötétség, vond be ablakát.
 Jó éjszakát!

Jó éjszakát,
 Hüsen pompázó sűrű gesztenyék!
 Szent árnyatokban sokszor pihenék,
 Ott éltem annyi hódolt kellemeikkel,
 Ott ült Ő holdnál tündöklő szemekkel;
 Arany haj folyta liliomnyakát.

Jó éjszakát!
 Jó éjszakát,
 Idő' áldottja, kised ház kert,
 Hol zsenge csókunk szárnyra kelni mert.

Imigy levél te már több mint világi,
 Föbben csillogtak szűz kebled' virági,
 'S gyönyör lengé be a' szép almafát.
 Jó éjszakát,

Jó éjszakát,
 Némán szendergő útsza, enyhe táj!
 Mellyet fődöz most tiszta esthomály;
 Jó éjszakát, o légyen bájderülted!
 'S Édes Hölgy, béke szunnyadjon körülted,
 Lássd reggel is a' hűség' csillagát.
 Jó éjszakát.

MAKÁRY.

T U D O M Á N Y.

(E p i g r a m m a)

A' tudomány szent tűz, de ha szállott gazra, bolondra,
 Ez 's az tűzhely helyett gyújt vele épületet.

Fáji FÁJ ANDRÁS.

N Á S Z D A L.

Most midőn ébred a' kikelet,
 Lehúlván fagybilincsei,
 A' szeretet' oltára mellett
 Díszlenek a' lét' kincsei.

Négyszer nyílt a' tavaszi virág,
 Annyiszor hervadt kelleme;
 Azolta tűnt nektek szebb világ,
 Az indulat' hű szelleme.

Ez éltet majd szelíd lángjával,
 'S bér lesz a' lét' örvényein;
 Ez fog fedezni hűs szárnyával
 A' végpont' néma csendein.

Ha gyászórák vívnek felettünk,
 A' szeretet gondoszlato ;
 Ez gyönyörbe kéjli életünk',
 'S bár múló, de mindenható.

Reményinket sírhoz lánczolja,
 És örökkön élni ohajt;
 A' fellengző lángot gátolja,
 'S hamván túl is viassasohajt.

Ha a' túlvilág nem intene,
 A' hívek' való jutalma,
 E' mulékony élet mi lenne,
 Mint a' szív' gyötrő unalma?

De a' szelid érzés fényt lobbant
 A' holtak' sötét pusztáin;
 Reményt valósít ama' roppant
 Messze táj' örök óráin.

*

O, ha mennyé vált ma kebletek,
'S hinni szabad boldogságot;
A' hívség is mosolyg veletek,
'S rátok bűvöl új világot!

Oh! ott minden virágzik, 's érez,
'S hervad is a' kor' röptével,
Majd reményt nyujt, 's majd ismét vérez
Rózsájával 's tövisével.

De örök tavasz mosolyogjon
Nektek ott, bájt hintsen jó 's szép;
A' szebb láng akkor is lobogjon,
Ha az élet' alkonyba lép.

Az egygyéfort szívek' Istene
Rózsathrónból tekint rátok;
Nincs a' sorsban erő ellene,
Ha őszinte lesz pályátok.

Debrecz. BÁRÁNY ÁGOST.

JÓZSA és MANTZI.

(R e g e .)

Jer Lyánka! egyet regéllek,
 Nem unod meg, rövid lesz,
 Az érzéketlen szíveket
 Taníttya érezni ez.
 Mert héj! sok keblet feldúlt már
 A' szerelem, ha azt a'
 Kedves' szívében egy rokon
 Erzés nem viszonzotta!

Nints kin — nints fájdalom, mi fel-
 Érjen a' szív' sebével —
 Poklot érez, kit Szépje nem
 Boldogit szerelmével! —
 Ülj ide Lyánka, 's hald! — neked
 Ezt azért regéllem el,
 Hogy tanulj érezni, és ne
 Játsszál a' szerelemmel!

Messze elhordá szépségét

A' hir Gere Mantzinak,
'S hevült szerelmétől szíve

Sok apák' fiainak. —

Szép is volt ő, Lyánkám, mint Te,

Mért fessek? — nézz Tükrödbbe!

'S Mantzi azon hies szépség

Fog állani elődbe. —

De hajh! Jégshivet borított

Az Angyali Test — Sokan

Hánytak büszke szíve után

Lest; de mind tsak hasztalan!

Elfogadta a' hódolást

Ugyan a' negédes szív;

De tsak büszkeségből, 's nem lett

Egy Leventához is hív. —

Nem tudta ezt J ó z s a Urfi

A' Csándyak fajjából —

'S imádta M a n t z i t lelkének

Telleyes indulattyából —

Imádta — hajh! bár soha se

Látta volna meg őtet,

Szegény J ó z s a — megöli a'

Határtalan szeretet!

Láttya M a n t z i, mint fogy érte

Az Ifjú, — 's im' melegül

A' fagyos szív' Jegeiből,

Bár nem mutattya kívül, —

Érez már a' Lyány; de vigyáz,

Hogy szája ki ne valja

Szerelmét, — Tőle fel tette —

Ezt egy férfi se halja.

Láttya J ó z s a, hogy nints kemény —

Hideg a' Lyány eránta,

'S ő még is ég — magát hát bud

Szerelmébe el szánta:

„Ha már M a n t z i“ — így szól „a' mint
 „Látom is, hogy nem szeret,
 „Tudja meg, hogy érte halok!“
 'S elküldé e' Levelet:

„Legfőbb java az Életnek
 A' szerelem keblünkben,
 Ha ég a' Lyány, kit imádunk
 Mi is felhevültünkben. — —
 Hajh! én is ezt csak képzelem,
 Mint boldogít a' szerelem,
 'S melly boldoggá tehetnél,
 M a n t z i, ha szerethetnél!

„Tsak képzelem — 's míg megfosztva
 Reményétől éltémnek
 Szívem' martzangolására
 Uj-uj kinok teremnek —
 Mig itt epedek — sorvadok,
 'S neved után sohajtgatok,
 M a n t z i te tsak nevedet;
 Mert nem hevül kebeled.

„De halgasd meg egy kétségbe

Esőnek vég szavait —

Halgasd meg Lyánka, mert neki

Te okoztad jajjait! —

Lesz még olly idő, a' mellyben

Azon most hideg kebelben

A' szerelem lángra gyul,

'S mindent össze - vissza dul!

„Akkor Lyánka — és ha akkor

Majd (mitől menszen az Ég)

Nem költsönözi szerelmed,

Az — a' kiért szived ég! —

Akkor érzed, mibe kerül,

Ha az, — kiért szívünk hevül,

Fel se veszen bennünket,

Megveti szerelmünket! —

„Az én sorsom ki van játszva,

Hajh! 's szomoru vége lett,

Keserű poharam egész

Tsordultáig meg tellett,

Nehéz lesz azt kiüríteni —

Félek; — de ah! meg kell lenni —

Lyánka többé nem látsz már —

Soh'se láttál volna bár!

„Megyek — de sírom' széléről

Még egy kellemetlen szó.

Rezeg feléd — hald — szerelmem

Hozzád örökké való.

Te nem szeretsz, tudom, 's megyek,

Ha áldozat kell, én legyek

Az; — de előre érzem

Nem soká kinez élttem. —

„Man'tzi! Te légy boldogabb, mint

Én szerentsétlen voltam,

Áldozz egy könytseppet értem,

Ha hallod, hogy megholtam.

Szánny — és én örömmel szállok

Sivomba, — már szélén állok,

Engemet tsak ezen túl

Látsz meg, oh élj-boldogúl!“

Elvitte ezen levelet

Hiv Lovásza J ó z s á n a k,
'S általadván azt a' hires

G e r e' Kisasszonyának.
Visszafordult sebtén, mert meg

Volt hagyva az nékie,
Hogy még a' nap' leszáltakor
Uránál kell lennie. —

András Király ekkor gyűjte

A' Szent földre screget,
Felyvidittá ez egy kitsit
J ó z s a felett az Eget. —

Bus lelkének keservében

Kapta ő is Fegyverét,
'S elment — reménylén, hogy ott el-
Végzi kinos életét. —

Igy ugrik a' dühös habok

'S széleszekedtől öszvedalt

Hajóból kétségbe esve

Végre ki a' megszorult. —

Haját tépdelve futkos bent, —

'S látván, hogy ott nints mentség,

Szabadulni vágy; de kint is

Elnyeli őt a' mélység! —

Hát M a n t z i mit tsinál? — hald csak,

Kapván J ó z s a' levelét,

Egyszerre ezer kinokkal

Érzi telve kebelét; —

A' fojtogatott láng kitört —

Mert hajh! kitör ez utóbb! —

'S akkor pedig erőszakos

Lángja sokkal borzasztóbb! —

Most érzi, hogy J ó z s á é r t é g

Szíve — keble — mindene,

'S forró indulattá válik

A' volt hidegség benne.

Sohajtoz — sír — rimánkodik,
 J ó z s á t keres bus szeme;
 De nem talál! öszve borzad
 Erre minden teteme. —

Elment J ó z s a, 's érte ment el —
 Halált keres — 's érette —
 Elvész az Ifjú 's tsak azért,
 Mivel ő nem szerette! —
 Kinok' kinnya ez, 's mérgeknek
 Mérge a' lány' szívébe;
 Félek, hogy betségzik velek
 A' Halál is keblébe! —

Igy boszulja a' szerelem
 Magát, — 's imigy bünteti
 Meg azt a' boszus Amor, ki
 Nyilait kineveti. —
 Pedig még ez tsak kezdete,
 A' naggya még hátra van,
 Még van egy kis remény; de majd
 Az is elvész Mantziban!

Két keserves év mult el már

Az idő' gyors futtába,

'S M a n t z i még most is tsak sohajt,

Sohajt! — de mind hijába!

Nedves volt már könnyeitől

Kedves sétáló helye,

'S a' lanyha Zefirek együtt

Sohajgatának vele. —

'S J ó z s a nem jön; sőt a' tsatska:

Hír se beszél felőle.

Mélyen keserű könnyeket

Fatsar ez ki belőle

Mint a' féregtől rágatott

Virág, — le hajtja fejét

M a n t z i, mert egy kinos érzés

Marja - dulja belsejét. —

Igy sétáll a egyszer vára?

Alatt a' rengetegben,

Fonnyadtak a' falevelek

Le már az ősz derekban;

De öt gyönyörködteté ez,
 Mert szívébe is így dult
 Az Indulatok' szélvesze,
 'S kedve - reménye így mult. —

'S a' mint vissza felé menne,
 Egy nehéz sohajtást hall
 „M a n t z i“ — volt a' hang, 's remegve
 Vissza fordult azonnal! —
 De hajh! bár ne fordult volna
 Vissza — J ó z s a fekvé ott
 Vég hörgési közt — a' kinok
 Alatt már öszverogyott. —

Nyugalmat, mint reménylette,
 A' Szent - földön se talált,
 Nem adá meg az irigy sors
 Neki a' kívánt halált.
 Vissza tébolyga hát szegény
 Még egyszer hazájába,
 'S e' rengetegben éldégélt
 M a n t z i' szomszédságába!

Mantzi ötet megesmervén,
Felsikolt „Jó zsa, Te vagy!”

De felhevült ereiben
A' vér egyszerre megfagy.

Reá borult kedvesére,
'S könnyeivel áztatta,

De azt előle az irigy
Halál már elragadta! —

*

*

*

Lyánka! vége van Regémnek,
Tanultál e' belőle?

Egy hideg szivről tanultam. —

Meg irtóztál e' tőle?

Ha meg — jól van! — mert ezt neked

Én azért regéltem el,

Hogy tanulj érzeni, és ne

Játszal a' szerelemmel! —

KOVÁCS PÁL.

T É V E D É S

(Rondeau)

Az Öregek, kik a' mult században
 Virágoztak, 's e' kényesb világban
 Boszonkodván az új Poétákra,
 Még is ráállanak velünk arra,
 Hogy szép szellem van Kisfaludyban. —
 De mi lehet itten a' dologban,
 Hogy illy készek a' magasztalásra?
 Talán mást gondolnak lenni szóban

Az Öregek?

Úgy van, — 's még sem hibáznak azonban; —
 Mind a' kettő méltó koszorúra.
 'S ha nem szívből is, de valójában
 Jól fogják az Kisfaludyra,
 A' mi szintén illik Faludira

Az Öregek.

S. F.

EPIGRAMMÁK.

GÖRÖG ISTENNÉ.

Egy görög Istenné közelít leplezve magamhoz,
 'S Kypria-, vagy Pszyche-, vagy Kháriszalakban ölel.
 Rettegek, Istenné! veled én enyelegni halandó.

Mennyei lyánykának mennyei Híve legyen.
 Ámori módra nyilaz, 's karol újra, de fátyola legyen,
 'S melly édes csalatás! csügg nyakamon Ninonom.

ÚJ AURÓRA.

Melley gyönyörű hajnal, 's mi kecses kép tűnnek előmbé!
 Nem láték az egen illy ragyogást soha még.

Ifjadik agg férjed tán, szép Auróra! hogy ennyi
 Bíborod, és szerelem 's tréfa 's öröm mosolyog.
 „A' csudatűz értted van, nem pedig érttem; örülhetsz,
 Hogy láthassd, 's lásson, fénylik helyettem Elíz.“

BOLHA.

Bolha, te csendes légy, mikor álmodik a' Deli rólam.
 Csipd, 's költsd fel, mással álmaiban ha enyelg.

C S E C S E M Ő.

Énekeidre, szelid anya, szunnyadozásnak eredvén
 Szép csecsemőd, az egen száll arany álmaiban.
 Boldog karjaidon mikor istenesülve felébred,
 Hint szűz csókjaival Élyziont tereád.

R Ó Z A B I M B Ó.

Kedvesemet keresém, 's ambrás szellőcse susogta:
 Néha pirúl, 's pihen, hol hajnali róza fesel."
 Reggel bokraimat vizsgálom, 's egy deli róza-
 Bimbót félnyíltan látva szemem, megörül.
 „„Itt leszen ő valahol,““ 's lehajoltam elhinteni csókjaím,
 A' kalaúz-bimbón; 's ez, Hívem' ajka vala!

V I H A R É S C S E N D.

(1 8 2 1.)

Gyász - felhőt látván kéklő mennyemre robogni,
 E' csup alatt zengém, Lyányka, sohajtva neved."
 Hangomat a' zuhogó zivatar elnyomta. — 'S te jöttél,
 Mint szok az Őrszellem jöni veszély idején.

Csendes az ég mostan, 's ragyogó; nem félni vihartól.

Jól hallod szavamat, Lyányka, de nem közelítsz.
Fellegek, oly feketék, tornyozzatok újra felülem;

Igy ismét a' szép Lélek ölembe repül.

E S Ö.

Csendes eső, hullassd csepjeid' e' száraz halomra,
Mellynek keblében hervad Eliza, Hivem.

'S hantjain a' violát 's emlényt szaporodni segítsed.

Érdemel a' Szeretett' 's haltig Hü' sírja füzért.

P R É N Y I ' S N A G Y.

(Beregh és Soprony Vármegyék' érdemes Követei, 's
híres Szónokok.)

Mint mikoron gyönyörű két lyányka vetélkedik együtt

Vénuszi elsőség' pártafüzetje felett,

És az okos Bíró választást tenni ha nem tud,

Mellyike szebb: koszorút annak is, ennek is ad.

Anglia' 's Róma' 's Athén' 's Ámérika' kincseit hintő

Szónokok! im verseny táhada köztetek is.

Jót gyarapítani nemes tüzzel vetekedve buzogtok,

'S mindenitek pálmát a' kivitelben ohajt.

„Egyitek hat szívéken 's lelken kerekajki beszéddel ;

Másik , mint magos hegy' árja rohanva , ragad.
'S a' fejedelmi szabad természet uralkodik ennél ;

Ott a' mesterség' lúxusza nyújt nagy erőt.

N a g y' dus erén szinarany foly, ömöl piperétlen igékben ;

P r é n y i' művész - szavain Grátia 's Szváda lebeg.“

Ennyi jeles Hallók Nektek tapsolnak örömmel ,

'S kívánnak szívesen Nesztori életidőt.

S isteni lángeszetek' koronázza honunk maga , repkényt

Mint két Elsőnek , hősfejetekre tevén.

A Z A L V Ó O R O S Z L Á N .

M ély álomba merült fáradtan az izmos oroszlán ,

'S nyugoszik a' táj is édes örömmel imitt.

Csendesen űlj Sértő ! veszedelmes bántani az alvót ;

Felriad , és téged ront , 's tipor öszve dühe.

Úgy pihen a' nagy, erős Magyar, és becses honja hadaktól

Ment , Fejedelme' kegyes gondjai 's szárnyai alatt.

'S drága Fejét, vagy honát ha ki megtámadni merészlé,

Kel mint régi vitéz , 's ellenit öszvetöri.

E G Y K I S D E D ' S Í R J Á N Á L .

O szeretett magzat ! halmodra könyűimet ejtem ,

'S isszák harmatimat szomjuhozó poraid.

Csüggedező szülőd 's rokonid velem egyre zokognak,
 Kiknek az aggságban drága reménye valál.
 Zöld levelit ligetünk már elhullatta miattad,
 'S a' bús rét' minden disze kihalva vagyon.
 Majd, ha mezőnk' elaszott koszorúját az ifju tavaszban
 Kellemadó kézzel fejteni Flóra buzog,
 Egy ártatlan lyány szentelje sirodnak az első
 Rózát, 's mondja rubin eleven ajkaival:
 „Illy kiesén viruló voltál te, kis angyali lélek,
 'S újlag ilyen léssz, a' nagy Örök mikor int.“

A' FORRÁS' NYMPHÁJÁHOZ.

Nympha, nem édes ital, kifolyásainál vized. Engedd,
 A' kútból édest inni, meríteni nekem.

P H I L O M É L A.

P á s z t o r.

Hű Philoméla, miért hallgatsz ez örömtavaszi órán,
 A' mikoron minden lény dalolásra hevül?

Philoméla.

Hallgatok, o Pásztor, szívesen, mikor énekel a' szép
 Természet' gyönyörű Harmoniája, N i n o n.

DISZTICHON.

Hexameter Kypris' gyönyörű kebelébe repít fel,
 'S Pentameter lyánykám' bíborölébe letesz.
 Költeni hogy buzgok, mi szerencsésen foly el éltém;
 Leng kéjlőn fejemen mennyei 's földi füzér.
 Lány epedés' 's forró szerelem' tolmácsa, dicső Vers-
 Nem! szép myrtuszimat tartani örökre segéld.

T A V A S Z.

Innepi bíborral ragyogó szép Májuszidőben
 Hasztalanul mosolyog, 's nyílik ezernyi virág.
 Ártatlan Ninonom' gyönyörűn fejlőd keese mellett,
 A' tavasz' illatozó sok koszorúja kihal.

PRÓDIKE' HALÁLÁRA.

Minden Szép benned ragyogott, valamig folya léted,
 Pródike: 's minden Szép már teveled kihala.

Ú J N A P.

Istenek! e' forró meleget ki nem állhatom; im a'
 Nap megemészti keblemet, nyújtatok ennek homályt.

Egy Geniusz nekem, „a' lángot tűrjed, mi csapásul
Nincs; még egyszer hevét önti miattad Elíz.”

K Ö L T É S É S B A R Á T S Á G.

Lelkemet a' költés újítja meg istenitallal:

'S az hűség' karjain szívemet élteti szív.

Lant 's szeretet, tüskés utamon kísérjetelek engem,

'S öntsetek a' sírban hűlt poraimba hevet.

I R A C S R A.

Mesteri mívet akarsz, hallom, te is adni világnak,

'S nincsen erőd hozzá: jaj neked, átkos Iracs.

Itt jelen egy mázlás, ott más rossz versed; előntesz

Végre velek minket: jaj neked, édes Haza!

E G Y D A L K O N T Á R R A.

Szép e, mit éneklesz, nem gondunk; csak te nyikorgassd

Azt a' fülsértő átokalatti kobozt.

Társad úgy is vagy, és sok is: és van ezernyi si-
lány dal.

Ennyi rossz elrontá régen előtted izünk'.

MÁJUSZBAN.

O gyönyörű kikelet, gyönyörű rózák, 's gyönyörű lányok!
Nem lesztek holnap, fájdalom! olly gyönyörűk.

SZERÉNYSÉG.

L yány felel a' fi' szerény ígéjire nyájos örömmel.
Szóll fi szerénytelenül; néma marad, 's pirul az.

BARTAL ÉS PLATTHY.

(Pozsony és Bars Vármegyék' érdemes Követei, 's
híres kerületi Jegyzők.)

A nagy, ügyes Festők, kiket hír 's köszönet követ
egyre,

Jót 's Szépet szoknak festeni, 's adni csupán.

Bars' 's Pozsony' érdemmel diszes Küldöttjei! szintúgy

Lelkes tollatokért nyertek örök koszorút.

Szép irományaitok tele vannak erővel, haszonnal,

'S senki tömöttebben hon' ügyiről nem ír.

Áldja dicső nevetek' minden; 's szíves hála', 's öröm-
nyelv'

Tárgyai! nektek hazánk köz bizodalmat ajánl.

Ponori THEWREWK JÓZSEF.

LEGÉNY-BAJ.

Bajjal van szöve a' Legény,
Sorsa, — kivált ha még szegény.

Élte csak aggodalom;
Magamon' tapasztalom,
Hogy csak jaj,
Terhes baj.

Gavallér szeretnék lenni,
Társaságba mint más menni;
De nintsen uj Atillám,
'S ezüst sarkantyús csizmám;
Ez már jaj,
Nehéz baj.

Házosadnám én örömet,
Vetettem is egyre már lest,
Gazdag, tsinos, szép és jó;
De el jön é! ez más szó!
Igy hát jaj,
Megint baj.

De ha hozzám jönne is bár,
 Mit ér, ha nem lesz is kosár:
 Majd ő fog parancsolni,
 'S pénzéhez sem hágy nyulni.

Ez lesz jaj,
 Szörnyü baj.

Adósságim pedig nőnek,
 Mellyeket egy gazdag nőnek
 Erszényére felvettem,
 'S régen el is költöttem.

Ez ám jaj,
 Kinos baj!

Most jöttem egy gondolatra,
 Ez kivisz tán a' révpartra:
 Szomszédném egy tisztas agg
 Özvegy; — de igen gazdag.

Mul a' jaj,
 És a' baj.

Vettem észre azt most nem rég,
Hogy bájolni szeretne még,
Ámbár negyven év mulék,
Hogy Hymennek áldozék.
Ismét jaj,
Megint baj.

Ő férjhez menni tudom kész,
De véle élni lesz nehéz!

Hanem pénzét elteszem, —
Magát meg eltemetem,
'S nem lesz jaj,
Csak kis baj.

'S ekkor majd egy kedvesb Hölgynék
Hiv ölen ha pihenhetek,

Menybe fog álttenni cz, —
Boldogabb mint én ki lesz! —
'S így több jajt
Nem lelek majd!

A M A R A N T H E.

Nem, olyan szép csinos Leányt

Még e' földnek színén,

Öszvejárva sok tartományt

Soha se láttam én.

Óh! ha bár ezer fegyveres

Örzené szüntelen.

Enyim, enyim, ő a' jeles,

Vallom e' szent helyen.

Igy szól L o t h á r a' Királyfi

Látván a' templomban

A m a r a n t h é t részesülni

Az ajtatosságban.

A m a r a n t h é t a' Lyánykáknak

Díszét 's szép virágát

Király Lovag Leventáknak

Forró kívánságát.

Elmegy hozzá a' Királyfi,

A' Leányt szobában

Találja honn olvasgatni

Magányosságában.

Felfedezi gerjedelmét,
 Kinálja gyöngyökkel,
 Kéri szívét és szerelmét,
 Sokáig nem megy el.

Hertzeg! így szól Amaranthe,
 Menyasszony vagyok én,
 Maurusoktól vágatott le
 Jegyesem Bálduin.
 Övé vagyok, övé leszek
 Ezután is mindég,
 Mig csak lélekzetet veszek,
 Földön megtart az Ég.

Lothár elmegy, eljön megint,
 Sir, sohajt nyög 's reményl;
 Amaranthe Gerlitzeként
 Csak jegyesének él.
 Lothár tiéd nem lehetek,
 Menyasszony vagyok én,
 Egnél többet nem szeretek;
 Ez az egy: Bálduin.

Királyfinak gerjedelmét

Ez el nem olthatja,

A m a r a n t h é n a k szerelmét

Kínálni folytatja.

Imigyen üldöztetvén a'

Kisasszony bujába

Magát vonja szent Ilona'

Setét Klastromába.

De L o t h á r még sem nyughatik

Klastrom' határait

Átlépni indul 's rohanik

Eltörni zárait.

Kéri szívét 's kéri kezét

Bent a' Leánykának.

Ez nem adja; szívét kezét

Tartja mátkájának.

Kegyetlen! felkiált L o t h á r —

Tündér fényugárja

Szemeidnek lelkem' határ

Nélkül általjárja.

Enyhítsd vele gyötrelmemet,
Ha más tapasztalok,
Elvesztvén reménységemet,
Mindjárt itt meghalok.

De osztán Lelkem éjenként
Hozzád járul közel,
Gerjeszt félelmet 's pokol kint,
Ha éjfélben ölel.
És ha lennél Gyeheennában;
Ott is hozzád menne;
Vagy a' mennyek' országában —
Nyugtod ott se lenne.

Elmegy L o t h á r — midőn reggel
Azt főzné magába,
Kisasszonyt hogy ragadná el,
Hozná birtokába.
Imé ekkor kotzogat bé
Halaványan 's némán,
Papiros csésze kezébe,
Egy barát ajtaján.

Dicsértessék az Úr Isten!

Királyfi itthon te,

E' Levelet e' csészében

Küldi A m a r a n t h e.

Mind örökkén, felél L o t h á r;

Levélben mi lenne,

Kérdi — 's kezdi olvasni már,

Ezek vagynak benne:

„Herczeg imé e' csészében

Vagynak nyugalmadnak

Megbántóji nagy hevében

Minapi szavadnak.

Békességed — békességem

Feküsznek széltében,

Feláldozva ékességem

E' fehér csészében.

Két szemem' magam kezével

Vájtam őket én ki,

Hogy már többé szerelmével

Ne kínáljon senki.

Két szemem magam kezével

Tettem e' csészébe,

Jermosz vigye el békével

Lothárnak kezébe.

Nem vagyok én szerentsétlen,

Ne sirasd sorsomat,

Vakon is tudom végetlen

Zengni Hymnuszomat.

Igy is látván Istenemet,

Szintúgy imádkhatom,

Bálduint hű Jegyesemet

Holtig sirathatom.

FÁRNEK DÁVID.

I N T É S.

Hogy lyányod kegyesen mosolyog, szóll, 's lépked
az útszán,

'S tűz szeme sok szívet lángba borítani szokott;

Hogy helyes öltözetét olly bájjal tudja viselni,
Hogy minden lengés száz figyelemnek oka;
Hogy hajfodrait olly gyönyörű karikákra csigázza,
Hogy valamennyi selyem fürtje szerelmet okoz,
Nem teneked, ki az illyesben, 's illyesre szegény vagy,
Tudja köszönni; — tehát nem nevelésed oka.
Szűnj is ezért dicsekedni tovább, főképen előttem;
Mert ha hiút hallok, fáj fejem, és dühödöm.
És ha igazmondó volnál is, mekkora érdem,
Hogy vagyonod Lyányod' testire fűzve vagyon?
Mellyik birtokos Úr viszi el majd hat lovon ötöt,
Vagy csak polgárnak csalja ki végre kezét? —
Úgy vagyon, erre szorul, 's ez fog nyomorogni miatta,
Hogy feleségének szép takarója legyen.
És pedig a' fiatal mester pecsenyére viradna
Másként; mert esze a' kézzel ügyelni tanult.
Jó anya, mit tettél, látod, most módi szerint sirj;
Mert lyányodra szegény, módi ruhákat adál.
Bársony nyeretget adunk lónak; de számárra, ha szép is,
Más illik; mert nem visz csatahelyre vitézt.

Á R P Á D

PANNONIA HEGYÉN.

HORVÁT ISTVÁN UTÁN

(Lásd Aurora 1822.)

GUZMICS ISZIDÓR.

S Z E M É L Y E K.

Árpád.

Ákos, Fő Tanácsnok.

Turkátz Ár-
pád fia, } a Pannoni sereg Vezérei.

Előd,

Ete, } a Baranyavári sereg Vezérei.

Vajta,

Uzubu, } a Beszprémi sereg Vezérei.

Őse,

Fő Táltos.

Első Al Táltos.

Második Al Táltos.

Jósló.

Czelle.

Két Rabszolga.

ELSŐ FELVONÁS.

(Irtás a' hegytetőn.)

Két Rabszolga, (Kapájokra dölve.)

Első Rabszolga. Hálá Ormuzdnak, elvégeztük a kedvetlen munkát.

Második Rabszolga. Csak ugyan kedvetlen! pedig mi ez még a Bakonyi irtáshoz képest?

1. R s z. Igaz, hogy az barom egy munka volt.

2. R s z. Inkább husz ellenséget irtottam volna ki, mint csak egy fát is a Bakonyságban.

1. R s z. Ha olly nagy vitéz volnál, most itt nem raboskodnál velem egygyütt.

2. R s z. Mintha te derekabb vitéz volnál! Mellyikünk futott előbb?

1. R s z. Futni is okosabb lett volna ott, mint bolondjában ide 's oda szédelgeni, 's magunkat megfogatni.

2. R s z. Hát miért lovad gyors lábaira nem biztad magadat?

1. R s z. Mert a' magyar csikó sarkamba' volt.

2. R s z. Miért vissza nem fordultál, vitéz létedre?

1. R s z. Ugyan nagy bolond lettem volna, életemet veszedelemre tenni Zalán uramért, ki már akkor odvába vonta magát. — De te mit fartatsz engemet? hány magyart vágtaal te le, hé?

2. R s z. Ezzel, magyarok között lévén, ez egyszer nem dicsekszem; de nálad csak vitézebb voltam: mutatja ezt hátatmon a' vágás.

1. R s z. Úgy, a hátadon! hát te háttal nyilaztad, vágtaal az ellenséget? Derék vitéz! hiszem azért győztünk.

2. R s z. (tenyerét vizsgálja) Ármány adta kapája! mint feltörte tenyerem?

1. R s z. Mutasd!

2. R s z. (Mutatja)

1. R s z. A kard nem törte még így fel, úgy e?

2. R s z. A kardhoz hozzá szoktam.

1. R s z. Igen, oldaladon hordozni.

2. R s z. Meg is tudom én azt markolni; de ezekkel a magyarokkal szembeszállani, tu-

dod pajtás, mi nem tanácsos. Észre sem veszi az ember magát, már feje földön hentereg.

1. R s z. Osztán micsoda vezér volt Zalán! Hogy köpte markát, még mikor egy magyart sem látott; de hezzeg hátunk mögé vette ám magát, hogy melegére került a' dolog.

2. R s z. Hát azok a léhűtő, szelet fuvó görögök! no, azok ám a vitézek! Még nem is látták az ellenséget, már is arról gondolkodtak, merre lesz' idvezségesebb a futás; mintha futni bérlették volna ki őket.

1. R s z. És futtokban a Tiszát is sima földnek nézték: neki futottak vak légyként, és egyre ott fultak.

2. R s z. Mi bolgárok csak még is bátrab-
bak voltunk.

1. R s z. Szemük közé néztünk a magyaroknak.

2. R s z. És mikor megszalasztottak is, elég bátran léptünk előttök.

1. R s z. 'S mikor már nem futhattunk, szépen bevártuk őket.

2. R s z. 'S vitézül adtuk meg magunkat.

1. R s z. És most is élünk. — Dolgozunk

ugyan, de ha eljő a nagy áldomás ideje, se eleje, se vége a vendégségnek. Hej, bé jó dolgunk volt Etele városánál: huszonegy nap lakmározunk.

2. R s z. Az igaz, ilyenkor a jószívű magyarok még a szolgának gyomrát sem kémélik.

1. R s z. Mondhatom, Zalán uram táborában a vezérnek sincs olyan dolga, mint Árpádeban a közvitéznek.

2. R s z. Mondd meg pajtás, kit tartasz te a magyarok között legjobb vitéznek?

1. R s z. Kit tartanék, ha nem Árpádot?

2. R s z. Árpád után?

1. R s z. Azt a vitézt, a ki engem elfogott.

2. R s z. Találád! Hisz' az csak egy hitvány közlegény volt.

1. R s z. Ha mindjárt! gondolod, gyáva embernek megadtam volna magamat?

2. R s z. Láttad volna csak azt, ki engem hátba vágott!

1. R s z. Ismerem: ötöt tartom legutolsó vitéznek a magyarok között.

2. R s z. Ne gyalázkodjál! Hallottad e, hogy holnap ismét áldomást tartanak a magyarok?

1. R s z. Csak okos emberek ezek a mi-
uraink! két nap' csatáznak, hét nap' áldomá-
soznak. Istennek is adnak, magok se' koplalnak.
Vajha egy jó lélek szállaná meg Árpádot, sza-
badítna fel bennünk szegény szolgálait!

2. R s z. 'S osztán hová mennél?

1. R s z. Nem mennék én sehová; itt a
magyarok közt vitézkedném.

2. R s z. Ugyan kellesz is nekik! Szégyel-
lenének a magyarok veled eggyütt harczolni.

1. R s z. Mit? tenne csak Árpád vezérre,
vagy csak hadnaggyá is, esküszöm Ormuzdra,
egy sem tenne ki rajtam.

2. R s z. Hu hu hu! Talán Árpád maga
sem? Elhiszem el, ott, hol hus és bor ellen
kell kikelni; ott ugyan rajtad senki ki nem tesz'.

1. R s z. De ott már ugyan te lennél a fő-
vezér. — De hallod e, valaki jó; alig ha nem
Előd. Válladra a kapát, kezédbe a baltát. Tu-
dod, a magyarok nem szívellik az ácsorgó em-
bert. Indulj!

E l ő d.

Megálljatok! Elvégeztétek egészen?

1. R s z. El, a vett parancs szerint.

2. R s z. El, Vezér Uram! de csak szeretnénk ám tudni, mi végre kellett ezt a keserves munkát itt a hegytetőn tennünk?

Elő d. Mi közötök hozzá?

1. R s z. Közünk ugyan hozzá egyéb niesen, mint hogy mi vágtuk ki a helyet, — de még is —

Elő d. Ej, mit de még is? Elégedjetelek meg azzal, hogy ennyit is tudtok.

2. R s z. Bizony nagy munkát tettünk!

Elő d. Talán panaszlasz? Rabszolgának semmi munka sem nagy, a mit megtehet. Nem elég, hogy életben hagyunk benneteket? És nincs azon kívül köztünk elég jó dolgotok?

2. R s z. Nem panaszolkodhatunk, nem is panaszolkodunk semmit is. Ormuzd áldja meg a nagy lelkű magyarokat.

1. R s z. Kivált a Fővezért, és Előd Vezér urat. De még is csak nehéz sokáig rabul szolgálni; szabadon sokkal szívesebben szolgálnánk.

Elő d. Nem illy gyáva embercséknak való a szabadság; lám szabadok voltatok, miért vi-tézebbül nem védelmeztétek szabadságtokat?

2. R s z. Csak a magyar vitézség foszthatott meg bennünk szabadságunktól, mellynek nincs az ég alatt erő, melly ellentállhasson.

1. R s z. Én legalább a vitéz magyarok között oroszlán módra viaskodnám.

Előd. De hallod e azt tartja a magyar, hogy 'a nyulnak fja is csak nyul, 's nyul marad oroszlánok között is.

2. R s z. De oroszlánok között a nyul is vérszemet kap.

Előd. A futásra. — Azonban felszabadítástokat remélhetitek; de azt egészen a Fővezér nagy lelküségére kell biznotok, és békességes türéssel várnotok. Most menjetek, tüstént itt terem a Fővezér.

1. 2. R a b s z. (mentekben) Éljen a nagy Vezér! éljen Előd!

E l ő d m a g a.

Eddig jövének tehát! Pannonia nevezetes hegyéig! Mennyi csuda dolgokat véghez nem viszen az emberi ész és erő! Mennyi akadályokkal kelle küzködnünk! Mennyi ellenséget győz-

nünk, míg a nagy Etelének, 's őseink hajdani birtokába bevergődhettünk! Itt vagyunk már; ember legyen, ki innen elhajtsa a vitéz magyarokat. Sok vért öntöttünk, míg e' földet elfoglalhattuk; hah! mennyinek kell még folynia, hogy csendes birtokában megmaradhassunk! — De a Fővezér jó Turkáttzal, derék fijával, az én vezértársommal. Ime itt vannak.

Árpád, Turkátz, Előd.

Árp. Elkészült, Előd, a munka?

Előd. El Fővezér, csak most bocsátám el a munkásokat.

Árp. 'S kik voltak a munkások?

Előd. Bolgár rabszolgák; ugyan azok, kik a Bakonyságon utat nyitottak.

Árp. 'S mint vannak megelégedve szolgálattal?

Előd. Épen nem panaszkodnak; sőt magasztalják a Fővezér és az egész magyarság nagy lelküségét.

Árp. És nem vágnak szabadságra?

Előd. Nem máskép', hanem ha köztünk foghatnak fegyvert.

Árp. A' bolgárok jó vezér alatt nem rossz katonák. — Mennyi számmal vannak a foglyok?

Előd. Mindegyütt, bolgárok és görögök, reá mennek huszezerre.

Árp. Nagy szám! ha bizhatnánk hűségökhöz, szépen szaporodnék velek táborunk.

Turk. Atyám! Fővezérem! a bolgárokhoz bízhatunk; a görögök ellen gyanú férhet. Róka csalfaságu nemzetség ez a görög nemzetség.

Előd. Azokkal nekem is van vesződsegem.

Árp. Hajdan a görögöknek nagy nevők volt.

Turk. Mig idegen járom alá nem voltak kénytelenek hajtani fejüket.

Árp. Nem csuda: a szolgaság gyávit, mert minden becsületérzést elnyom a lélekben. Csak szabad nemzetet dicsóít lelki erő, 's nagyság. Nem nézhetem embertársamban a rabszolgát; lelkem irtózik látni olytant. — Előd, készítsd el őket a felszabadulásra, hadd érezzék ők is, hogy emberek. — Te fiam Turkátz rendeld el a felszabadítás szertartásait. Holnap az áldomás és gyűlés alatt fogom lánczaikat feloldani. Hiszem, ez kedvesbb áldomás fog lenni Istenünk előtt, mint a' fejer lovak hörgése.

(Pázmánd felé teszen lépést) Melly gyönyörű vidék! melly messzelátás! Itt Örs, emitt közelebb Mindszent; ott tovább Tárkány. Hol is van Igmánd, hol te fiam olly dicsőségesen hartzoltál?

Turk. Csak homályosan látni azt, Örsön alúl; 's a te szemeid, atyám, gyengék.

Árp. Igaz! de az ég tiszta; 's mintha csak ugyan látnék Tárkányon túl valamit.

Turk. Az az. — Hosszu volt az ellentállás, nehéz az áltvergődés, mind itt mind Nyergedszeg és Almás között. Az ellenség gyalogsága mind addig megátalkodott makacssággal tartóztatta lovagainkat, míg be nem kerítettük, 's megadásra nem kényszerítettük őket. Ebből esett, hogy a' nagy csatán a te győzödelmes csatádon atyám, annak idejében jelen nem lehettem.

Árp. Egy ideig aggódtam, mert már nem volt mivel pótolnom a kevés számát. De a magyar, míg egy szív egy lélek vezérli, kevés számmal nagy számát győz. Most is, bár későn érkezted, a te érkezted félemlíté meg az ellenséget leginkább. Észrevéven tudniillik, hogy velem eggyesülésed már gátolhatatlan, visszavonult; melly cselekedete a' magyarokat még

inkább neki bátorítá. Minden terheit elfogták, és számtalan foglyokkal tértek vissza. Most Rábaköz a német védhely. — Nem tudom még, a Beszprímiek mennyire mentek, és a' Baranyaváriak. A vezéreket meghívtam áldomásra; még ma itt kell mindnyájoknak lenniük. — De ime Vajta. —

V a j t a (fellép).

Árp. Farkast emlegetnek, 's a' berekben kullog. — Mint vitézkedett, Vajta, a Baranyavári sereg?

Vajt. Mint magyar sereg, nagy Vezér! az ellenség pusztult előtte, mint a köd pusztul a derülő napnak lövellő sugári előtt.

Árp. Vajta most is úgy beszéll, mintha Asiában volna. Itt, édes Vajtám, olly megátalkodott ködök uralkodnak, hogy a nap sugári megtompulnak benne.

Vajt. A magyar nap itt is erősebb, Fő Vezér; a te sugaridat, nincs köd, melly vissza-
verje.

Árp. Örvendek illy derék sugaraknak! 's te Vajta egy vagy a legderékabbak közül. De vaj-

mi sok van még hátra az Anaszus vizéig, hol vitéz őseink végőröket tartottak.

Vajt. Ha eddig elvergődtünk, már csak addig-is elballagunk. Az a viz nem lehet ide távolabb mint Asia.

Árp. 'S mennyire mentek tehát a vitézek?

Vajt. Egész Murszáig és Eszékig haladtunk, nagy Vezér. Mindenütt győzött a magyarok hatalmas fegyvere; dörgött előre a jelszó: Pannonia vagy halál! és villámként csapott a magyar ellenségére.

Turk. Hát barátom Ete él e még?

Vajt. Él, de jobb volna ha nem élne. Alig érénk a táborhoz, tüstént az erdőségnek indult álmait kergetni.

Turk. Ne kárhaztassd Vajta! szentek azok az álmok.

Árp. A tüzes ifju álmodozva él; és mikor így él, legjobb; az ilyen előtt a legnagyobb veszedelem is csak álom.

Vajt. Távol légyen, hogy gyalázzam őtet; úgy harczolt, mint a kölkeitől megfosztott orosz-lán. De félttem őt, ne hogy álmának áldozatja legyen.

U s z u b ú (lép fel.)

U s z u b ú. Isten jó nap Fővezér, és ti vitéz bajtársok!

Á r p. Örülök Uszubú, hogy víg kedvedet is visszahoztad magaddal. A te derült homloklad bűnak fellege soha nem fedi.

U s z u b. Óseim hagyák nevemmel együtt, hogy soha ne busuljak. De egyszer csak ugyan erősen zaklatott a bű.

Á r p. 'S mikor lehetett az?

U s z u b. Mikor vett sebem miatt a csatában meg nem jelenhettem.

Á r p. Igaz vitéznek nem is lehet nagyobb bűja, ennél. — De hát mint van a dolog?

U s z u b. Istenhálá, jól. Vigan verekedtünk, 's vígan hajtottuk magunk előtt az ellenséget, Beszprímtől be egész Vasvárig.

Á r p. De csak hullottak el a legénységből?

U s z u b. Igen kevesen, azok is vígan. Magam is egy kis sértést kaptam balczombomom; de, vígan mondám, Uszubú: ingyen kaptad, ingyen add vissza! és sértőm a földön hevert.

V a j t. Hát Óse hol maradt?

U s z u b. Itt alatt a tábornál. Egy kis fol-
tot hozott magával homlokán, azt ment a vité-
zeknek mutogatni.

Á r p. 'S Óse annyira kérkedékeny volna?

U s z u b. Nem kérkedékenységből Fővezér,
hanem örömeből, hogy ő is méltó volt Panno-
niáért sebet kapni.

T u r k. Erősen folyhatott a csata, hogy
mind a ketten jelét hozátok testetek.

V a j t. 'S Óse a homlokán!

U s z u b. Jobb szeretnéd, ha hátán hozta
volna? Seb nélkül a viadal csak olyan, mint
az áldomás bor nélkül.

Á r p. De csak ugyan az ellenség is erősen
forgatta magát?

U s z u b. Az első köszöntést ökének is vi-
gan fogadták, 's tüzesen adták vissza; szemünk
közzé néztek, hogy ismerjenek bennünk. De az
ismeretség keserű lett ízeknek.

Á r p. A nap hanyatlik barátim, ballagjunk
le a táborhoz. Rendeljünk el mindent az áldo-
máshoz, mellyet holnap e helyen fogunk a ma-
gyarok élő és éltető Istenének áldozni. (Felemelt
szemekkel) Tisztán kelj holnapra dicső fénye az

Istenségnek! Légy példázó jele annak, hogy elhunytommal olly tiszta eget hagyok én is magyaráimnak, a millyent te hagysz mai nap magad után.

Mindnyáján. Ugy légyen. (eltávoznak.)

E t e (fellép.)

E t e. Ugy légyen! — Be szelíden derül az öröm ezeknek homlokokon a vett győzödelmek után. Mint boldogítja őket Etele örökének birtoka! Melly tellyes örömök, kik azt övéikkel oszthatják meg! — Én egyedül állok az örven-dezők között szomorún; az atyafiak közt árván! Szívemet egy czélját kergető, talán el soha nem érhető vonzódás nyugtalanítja. — Egy testvérem még Asiában hala el; atyám oldalam mellett esett el Aquincum előtt. (egy Képet húz ki kebléből) Ezt hagyta nekem örökül, melly képe legyen egy ős előnknek, kit még igen gyermeket hagyta törzsök apánk Pannoniában, midőn Etele halálával a királyi testvérek meghasonlanának, a nemzet megoszlanék, 's nagyobb része Asiába takarodnék vissza, Irnach vezérlete alatt. E képet nyujtván nekem haldokló atyám,

igyen szólla: „Vedd fiam ezt a képet, hakinél Pannoniában ennek mássát találalod, tudd meg, hogy az a mi vérünk; testvéri szeretettel öleld őt, 's gyámolítsd, hahogy inségben találalád.“ Mennyi vigasztalásom, mennyi örömöm fogna nekem ez a felfedezés lenni! Mint ölelném, mint szeretném ezt a kedves atyafit! Ah, hogy a nevek együtt változnak az idővel! ha nevét tudnám az itt maradt ős apánk maradékának, mint harsognám azt minden felé! erdők, mezők, ligetek, berkek, faluk városok fognák azt visszhangozni. Most, én boldogtalan, nem tudom minek fejében futkosom össze mind ezeket. Haszontalan hajházásban, epedésben töltöm el életem szebb korát, míg mások vígan üritgetik az örömpoharakat.

J ó s l ó (fellép.)

Jósló. Míg mások a fényes ünnepre, a nemzeti nagy áldomásra készülnek, Ete vezér addig feledve Istent és embert magába vonultan tépelődik. — Mi bajod Ete? Mit vadászod szüntelen az unalmas magánt?

Ete. Te Jós!ó vagy: az Isten titkait miattam kilesheted; az enyémhez semmi közöd.

Jós!ó. Ne olly fennen jó vezér! Nem hiszed, hogy annak, kit Isten maga titkaira méltat, csekélység az emberekébe hatni? Mi győtri szívedet? mond ki előttem; ha nem is mint Jós!óhoz, mint emberhez kérem bizalmadat. 'S a titok közlése gyakran tágít a szíveken.

Ete. Csak az tágíthatna az én szívemen, ki emberekkel társalkodik; ki szüntelen Istennel vagyon, az ebben az esetben nekem nem használhat.

Jós!ó. Kemény vagy Ete, hajthatatlan vagy! hiszed e, hogy szíved vágyát lenyugtatom egészen hatalmamban áll.

Ete. Ugy elég kegyetlen volnál engem tovább kinzani hallgatásoddal.

Jós!ó. Ha megmondom, mi után jársz, fogod e hinni azt is, hogy hatalmamban van vágyadnak is eleget tenni?

Ete. Megmondhatod, ha orozva hallgatództál előbbi beszédemre; elég hangosan beszéltem.

Jós!ó. Így hát nincs, nem lehet erántam bizodalmad. Ha azt mondom, hogy beszédedet

nem hallottam, nem hiszed. Kedvem volna meg-
tenni, és ez szinte hatalmamban áll, hogy szí-
ved vágya soha ne tellyesedjék. 'S ezt ugyan a
te kemény megátalkodásod meg is érdemlené.
De én tudom, mivel tartozom az embereknek,
's egy magyar vezérnek még többel tartozom. —
Te Ete, itt rokonodat keresed, nemde?

E t e. Találád?

J ó s l. Micsoda jeltől fogod őt megismerni,
és miből az téged?

E t e. Épen azon képről, mellyről csak
emint szóllottam. Mássának rokonomnál kell
lenni, ha rokonom van még itt.

J ó s l. Ha e képet nekem adod, holnap
elődbe, és öledbe hozom rokonodat.

E t e. Ismered őt? vagy még ezután akarod
felkeresni? Ha ismered, semmi szükséged a
képre; ha nem ismered, én épen úgy feltalál-
hatom mint te, 's te épen úgy nem, mint
én nem.

J ó s l. Minek ez a hideg okoskodás? Azt
kellene hinnem, hogy szíved nem felette vágy
a rokon után. — Add által a képet!

E t e. Nem, ezt kezemből ki nem ereszttem,

míg mássát nem látandom. Ezt lelkemre hagyta haldakló atyám.

Jósl. Külömben rokonodat látni nem fogod.

Ete. Ha az a te hatalmadban áll, 's téged elég kegyetlennek kell hinnem, ki rokonom látásától meg tud fosztani: micsoda bizalommal adhatnám a képet hűségedbe?

Jósl. Tehát bizol, hogy karjaid közzé hozom a keresett rokont?

Ete. Inkább, semmint hogy attól, ha hatalmadban van, meg akarj fosztani. Magyar illy gonosz nem lehet.

Jósl. Hálá hiedelmedért! — Holnap Ete, holnap, mikor a dicső nap támad, itt e szent helyen látjuk egymást. Most jöszte a' táborhoz; készülj a holnapi ünnepre, szívedből áldozni a hozzád is kegyes Istenségnek.

Ete. 'S rokonomat karjaim közzé hozod?

Jósl. Bizzál! 's meg nem csalódom.

Ete. Ha valaha, most ohajtom, hogy Isten szólljon belőled.

MÁSODIK FELVONÁS.

(Ugyan ott.)

J ó s l ó.

J ó s l. Bé szép, bé gyönyörű éj ez! mint ragyognak a csillagzatok! milly szelíden, milly csendesen lépdell közöttök a halvány fejréségű hold! 's mint tele az én kebelem tiszta, menyei örömmel! Csak egy parányi álom sem jó szemre, 's még is mennyi elevenség tagaimban! mennyi vidámság lelkemben! — Ne higgyétek halandók, hogy egyedül az étel ital álom, elevenítik, erősítik tagaitokat, vidámítják lelkeiteket. A tiszta csendes lelkiismeret; a jó, nemes tettnek boldogító érzése: sokkal hathatósabb bennünk azoknál; azoknak is csak ez adhat ízt, kellemiséget. — Hah, mint fogom Etét meglepni? milly édes örömmel fogom az ohajtott rokont karjai közzé vezetni! 'S milyen rokont?

Egy leányt, ki gyenge, mint a reggeli harmat; ártatlan, mint a völgyek lilioma. Kilestem őt, a szép szomorgót, hogy tegnap megholt attyát kesergé. Mint sohajtott! milyen könnyüket potyogtatott a meghidegült arezra! mint csókolta a néki vezérül adott képet! O bizonyosan ez a kép mássa leszen Ete képének. — De Etét meg kell játszani makacsságáért. E képet (képet húz ki kebléből) e képet a gyermek kezébe játszani, 's az övét hatalmam alá keríteni, csekély munka leszen. Nem kárára, sőt hasznára fog ez Etének szolgálni, kit majd az öröm nem egyszerre, csak lassanként foglal el. — De zörög a berek, bizonyosan ő jó, a szerencsétlen árva, kit tegnap ez időre ide rendeltem. Félre állok, hadd lássam, mint tud aggódni; 's talán valamely uj titkát is lesem ki.

C z e l l e (visgán nézgelve-jő.)

Czell. Itt vagyok! Hát te itt vagy e? hol vagy? — Nem szól senki se'. — Bé rosszszak, bé igen rosszszak ezek a nagy világnak fiai. Apámat tegnap négy deszka közzé szegez-

ték, egy mély gödörbe eresztették, a kegyetlenek. Oh pedig mennyit könnyörögtem nekik, hogy ne bántanak! Nem használt semmit se! Azt mondták megholt! Meglehet, én nem tudom, de föld alá tenni, csak még sem volt szép dolog. De az is igaz ám, hogy soha így apámat még nem láttam: elsőbb jajgatott; azután sirt; azután egy képet adott nekem, 's azt mondá, hogy ő már elhagy; hogy ez a kép majd más apát ad nékem magyarok között. Azután hallgatott; elkékült, nem mozdult. Eleget kiáltoztam: apám! édes apám! nem szóllt. Azután jöttek azok a rossz emberek: huzták, vonták, rángatták. Apám egyet sem szóllt. Utoljára földbe tették. — Ah édes apám! (szemeit törli, 's töredezett hangon folytatja) hát én soha sem látlak többé? Ah miért jöttünk ide völgyünkéből, miért! — De hát hol az az ember, ki engem ide csalt? azt mondá, hogy apám helyett ő lesz' apám. Oh be rossz apa! Miért hagyott hát el? Az én édes apám soha el nem hagyott engem, csak tegnap, mert megholt. Istenem mit tegyek én már? Éneklek, talán meghallja szavamat, 's majd reám talál.

Bendekutz attya Attilának,
 Az Isten kemény ostorának,
 Nagy fiat szült a hazának,
 Hunniának.

Attila hatalmas fegyvere,
 Erős nemzeteket megveré;
 Néki királyok hódoltak,
 És adóztak.

A kelet őtet már uralta,
 A nyugotot hogy pusztította;
 Róma előtte remegett,
 El nem esett.

Hatalmason is győz a halál,
 Feldulja mind azt, mit az munkál;
 Eldült az erős Attila,
 'S már nincs Haza.

J ó s l ó (előbukkanik.)

J ó s l. Itt vagy édes leányam? Bé szépen
 tudsz énekelni, kitől tanultad? — Meg van e
 még képed?

C z e l l. Vége van már? Ugyan sokat tudsz

ám még te is egyszerre kérdeni. Csak egyet kérdezz először.

Jósl. Hol tanultad azt a szép éneket?

Czell. Ezt a szép éneket? Ott a hol apámmal ezelőtt voltam.

Jósl. 'S hol voltál apáddal ez előtt?

Czell. Hol voltam ezelőtt apámmal? ládd e, ha megtudnám is én ezt neked mondani, te még sem tudnád. Messze, igen messze van az.

Jósl. Talán Erdélyben?

Czell. Erdélyben? Erdőben, laktunk mi, az igaz; igen nagy erdőben. De te ezt hogyan tudod?

Jósl. És mi neved?

Czell. Te csak kérdezni szeretsz! édes apámtól én mindig többet kérdeztem, mint apám én tőlem, és ő nekem örömet felelt. Felelj egyszer te is, hogyan tudod, hogy mi erdőben laktunk?

Jósl. Csak gondolom, hogy Erdély ország volt hazátok, mert igen szépen beszélsz magyarul.

Czell. Azt jól mondod; szépen beszéllek én; ezt édes apám is mondta; pedig édes apám

még szebben beszélt mint te. De hogy mi országban laktunk, azt nem találtad el; mert mi csak erdőben laktunk.

Jósl. (félre) Mennyi eggyügyűség! — De dologhoz kell fogynom, hogy el ne késsem.

Czell. Kivel beszélsz té? én egy szavadat sem értem.

Jósl. Szeretném képedet látni!

Czell. Szeretnéd képemet látni? Ugy e de nem adod osztán vissza?

Jósl. Hogy ne adnám!

Czell. Nem mutathatom; apám azt mondta, hogy senkinek se adjam.

Jósl. Bohó! ha senkinek sem mutatod, mint fogsz magadnak általa apát találni?

Czell. Te hát már nem akarsz apám lenni? Tegnap azzal biztattál, hogy apám akarsz lenni.

Jósl. Ha megelégszel velem, úgy a képre nincs szükséged.

Czell. De van ugyan: hát ha te is elhagysz, meghalsz; úgy e akkor megint más apát kell keresnem?

Jósl. Én téged soha el nem hagylak. Mutasd képedet!

Czell. Megmutatom ugyan, de te vissza adod e?

Jósl. Bizonyosan vissza.

Czell. Elhiszem: mert édes apám azt mondta, hogy hazudni nem szabad. Ugy e nálatok sem szabad?

Jósl. Leányam! hazudni az egész világon nem szabad.

Czell. Nessze, nézzd meg!

Jósl. (Elveszi, és hirtelen felcseréli) Derék, szép kép! Hát ilyen volt a te első apád?

Czell. Ez is kérdés ám! Első apám az volt, kit tegnap föld alá tettek, azt pedig látad, hogy ember volt, nem kép.

Jósl. (félre) Zörgés van; bizonyosan Ete. Mennem kell. (elsuhan).

Czell. Ugy e nem tudsz többet kérdezni? (körül néz) Ehen e! már megint elszökött! Ah jobb apa volt az én első apám!

E t e, (fellép.)

Ete. Ki vagy te itt?

Czell. Én nem tudom, micsoda emberek

vagytok ti itt! Csak kérdezni tudtok. Hát te ki vagy?

E t e. (félre) Micsoda különös gyermek ez! (Czelléhez) én lányka, Ete vagyok.

C z e l l. Ete, Ete! bé szép neved van! de ha Etele volnál még jobban szeretném.

E t e. (félre) Még különösebb! (Czelléhez) Miért szeretnéd te azt?

C z e l l. Mert édes apám Etelét sokszor emlegette.

E t e. Mi neve apádnak?

C z e l l. Mi neve apámnak? már nincs neve! tegnap földbe tették!!

E t e. Meghalt?

C z e l l. Azok a rossz emberek, kik földbe tették, azt mondták, meghalt.

E t e. Hát még élt, mi neve volt?

C z e l l. Az igaz, valami nevének kellett lenni, valamint nekem Czelle nevem, neked Ete. De én őtet csak apámnak hittam.

E t e. Hová valók voltatok ti?

C z e l l. Oh jaj! ne tégy annyi kérdést; hogyan tudjak mindenre felelni! Mi messze földről jöttünk ide; előbb egy erdőben laktunk hegyek között.

E t e. Én a mint látom teveled semmire sem mehetek. Te rossz uton jársz.

C z e l l. Bizony sok rossz uton jártam én édes apámmal, míg ide érkeztünk.

E t e. (félre) Ez a leány vagy igen eggyügyű, vagy felette ravasz; de ravaszság szeméből nem látszik.

C z e l l. Már meg te is magaddal beszélsz! Én is beszéllek ugyan magammal, de csak mikor magam vagyok.

E t e. Hát anyád él e?

C z e l l. Anyám? nem volt nekem anyám.

E t e. (félre) Most értelek, eggyügyű nyelve az ártatlan természetnek! (Czelléhez) Csak ketten jöttetek ide?

C z e l l. Ah! egy szép Kutyánk is volt, de az uton elveszett. Ah bé szerettem én a jó Gyöngyöst!

E t e. Kutyád nevét tudod, apádét nem tudod?

C z e l l. Mert kutyánknak volt neve, apámnak nem volt.

E t e. Apád meghalván, mit hagyott neked?

C z e l l. Egy képet.

E t e. Képet? Hadd lássam!

Czell. Talán te is apám akarsz lenni?

Ete. És ki akart még más apád lenni?

Czell. Egy ember; neve annak sincs, azért ne is kérdezzd; csak előbb volt itt, de a manó megint elvitte.

Ete. Hadd lássam képedet!

Czell. Ha apám leszel e hát? mert már felette éhezem.

Ete. Apád, forrón szerető apád akarok lenni, szerelmes lányka.

Czell. Bé szépen tudsz most beszélni! — Nem bánom, azt a másikat úgy sem igen szeretem. Itt a kép, de hát apám légy ám!

Ete. Ez a kép ugyan nem az a kép, mellynek mássát én birom, de azért apád, édes apád akarok lenni, kedves gyermek. Jer, hadd öleljelek. (megöleli.)

Czell. Bé tudsz te szeretni! Előbbeni édes apám is megölelt, és jó, igen jó volt. Légy te is olyan jó. (Bajúsát simogatja.)

Ete. Meglátod leányam, hogy leszek olyan jó. — De már most mond meg, mit mondott apád, mikor ezt a képet kezédbe adta?

Czell. Azt mondta, hogy ő már engem elhagy.

E t e. Hát még mást?

C z e l l. Más egyebet — — sokat nem mondott, de még is mondott még valamit (gondolkodik) úgy azt is mondta még, hogy ez a kép fog nekem apát adni köztetek.

E t e. Most azt mondd meg, ha az a középső apád, kit nem igen szeretsz, nem cserélte e fel képedet?

C z e l l. Nem cserélte e fel? Épen bizony, gondolod, neki adtam volna?

E t e. Édes leányam, ha fel akarta cserélni, alattomban tette ő azt, hogy te észre ne vedd. (Félre) Alig ha Jóslo uram nem úzi itt játékát.

C z e l l. Már megint magadban beszéllsz! én nem tudom, micsoda emberek vagytok ti, hiszen, magatokat, ha nem beszélltek is, értitek.

E t e. Édes leányam, melly kedves nekem ez a te ártatlan elméskedésed! — De még azt is akarnám tudni, mennyi ideig jöttetek abból az erdőből, a mellyben laktatok?

C z e l l. A mellyben mi laktunk? Messze van az, te oda el nem tudnál menni, nem te, talán én sem.

Ete. De hát hány nap' jöttetek?

Czell. Azt én nem számláltam meg; te okos ember vagy, találod ki.

Ete. De azt csak még is tudod, miért jöttetek ide?

Czell. Azt te is tudhatod Ete apám; mi azért jöttünk ide, mert ti magyarok, ti is ide jöttetek.

Ete. Czellém, mi azért jöttünk ide, hogy ezt a nagy földet elfoglaljuk. Ti azért csak nem jöttetek illy madárnyi földre?

Czell. Bé furcsa ember vagy te! mi is azért jöttünk, hogy azt a földet elfoglaljuk, a melyen megálljunk; apám is elfoglalta azt a földet, a melybe tették, 's utób, azt tartom, nektek sem kell több. — De apám azt is mondta, hogy a magyarok között lehet egy rokonunk, a kinek, de jól vigyázz, apja, apjának öreg apja, öregapjának apja, az én apám apjának öregapja, öregapjának apja volt. Ugye nehéz ezt elmondani? de sokat is vesződtem, míg megtanulhattam.

Ete. Az a rokon én vagyok, bizonyosan én vagyok, édes leányam, annál kedvesebb,

annál édesebb leányam. Jer velem, szóllanom kell azzal a középső apáddal. Bizonyosan felcserélte a képet.

Czell. Ha felcserélte is! én téged úgy is jobban szeretlek, mint azt, 's te is engem jobban szeretsz mint az. Mit alkudoztok azon, mellyitek legyen apám? Jobb adj valamit ennem, tegnap reggeltől semmit sem ettem. Ti beszélni sokat tudtok, adni semmit sem.

Ete. Jer velem, kedves gyermek, megleszen az is. Jöszte édes leányam! (mind ketten indulnak, de Előd fentartóztatja.)

Előd (közbe lép) utánna a két Rabszolga.

Előd. Ete, tudod e melly helyen találunk?

Ete. A hegytetőn bajtárs.

Czell. Huh! bé ijesztő emberek ezek!

Előd. Igen, a hegytetőn, de nem volt e kihirdetve, hogy ez a hely szent, hova az áldomásig, papokon kívül, másnak lépni nem szabad.

Ete. Megbocsáss Előd, én a hírdetést nem hallottam. Tegnap jó későn érkeztem a tábor-

hoz; ma korán hagytam azt el, hogy ezt a régen keresttet feltaláljam, 's itt lelém őt fel.

Czell. Ete apám, kicsoda ez a haragos ember, ki előtt te olly alázatosan szóllasz?

Előd. Nem engem illet mentségednek megbírálása; a Főpap előtt kell azt elmondanod, kinek ma hatalmában vagy a törvény szerint.

Ete. 'S te engem foglyává teszel?

Előd. A törvény szerint.

Czell. Ete apám micsoda ez?

Ete. Bezárnak bennünk édes leányam!

Czell. Engem is? föld alá?

1. Rsz. Ejdehogy föld alá, csak egy sátorba.

Előd. Ete bajtárs tudod a törvényt, ne késedelmeskedjél.

Ete. Már csak az áldomáson jelenhetnék meg!

Előd. Ha megtudod a Fő Táltos előtt vétlenségedet mutatni, szabad leszen.

Ete. Menjünk leányam.

Czell. Micsoda az a Fő Táltos, a ki neked parancsol?

Ete. A törvény parancsol leányam, melyet a magyarok szabadon szabtak magoknak.

Czell. Ugyan nincs eszök, hogy magoknak ilyen törvényt szabtak.

E t e. (megfogja Czelle kezét) Jöszte leányam, fogságunk nem sokáig tart.

Czell. Ugy de én addig is éhezzen? (mennek)

2. R s z. Ej de hogy éhezél, lesz' a sátorban mit enned. (Rabszolgák el)

Elő d. (indultában) Szedtevette fattya, akár hol termett, de derék fajt. (el.)

HARMADIK FELVONÁS.

(A tér [közepén oltár, ezen lángol a szent tűz; alatta ezen szavak olvastatnak: A Magyarok élő és éltető Istenének. — Két felől zászlók, dárdák, pánczélok, kardok, sisakok, mesterségesen összerakva.)

A két Táltos (az oltár két szárnyánál.)

1. Tált. Bé tisztán lángol a szent tűz!!

2. Tált. Épen olly tisztán ragyog ott fen a dicső nap.

1. T. Oh barátom, épen olly tisztának kell a mi szívünknek is lenni, mellyet a szent tűz példáz.

2. T. Ormuzd teremtményei épen illy tiszta szivüek; 's ha hogy gonosz kívánság, gerj, vagy tett moeskot ejt rajtok, ismét megtisztulhatnak belső tűz által.

1. T. Oh nagy Ormuzd, bé nagy még a világon a vakság! Ármány sötétsége hosszan terjed el a föld színén. Azok a nemzetek, melyeken eddig áltjöttünk, semmit sem tudnak a nagy Ormuzdról.

2. T. Hát nem tudod az ördöngből, a nagy Manesz tanításából, hogy épen ez az az időszak, mellyben Ármány hatalma legnagyobb?

1. T. Ugy hiszem, azért rendelt ide minket az élő Isten, hogy Ormuzd országát terjesszük; oszlatván Ármány rút sötétségét, az embereket az ő fényességével világítsuk fel.

2. T. Hallom, a Fő Táltos ma készül egy leányzót Ormuzd országába felvenni.

1. T. 'S mind azon rabszolgákat, kik szabadságokat vissza nyerik.

2. T. Oh Ormuzd! mennyi nyereség egy napon!

C z e l l e (megáll a bemenetelnél.)

1. T. A nagy Ormuzdra, leányka ne közelíts!

2. T. Bé gyönyörű gyermek!

C z e l l. Mit csináltok ti itt? Bizony csudálatos emberek vagytok! világos nappal, ily hőségben, tűz mellett!

2. T. Oh Ormuzd, micsoda káromlás ez?

1. T. Leányzó távozzál; beavatlanoknak ide lépni tilalt.

C z e l l. Már kiszenvedtem a fogságot.

1. T. Ujra fogságba esel, és majd keményebben bánnak veled, ha el nem sietsz.

C z e l l. Elmegyek no csak ne haragudjatok. De azt csak szeretném tudni, mire való az a tűz köztetek? (kivülről kürt hallatik)

2. T. Szaladj leányka! már jönnek.

C z e l l. (elfut.)

(Az Al Táltosok kiballagnak; az alatt a Vezérek fellépnek, 's a szent tüzet háromszor megkerülik, ily renddel: Jósló, Ete, Előd, Vajta, Uzubú, Turkátz, Ákos, Árpád; a két Al Táltos, Fő Táltos, Rabszolgák: a következő éneket mondván:)

Győztünk, győztünk, győztünk!

Etelének emlékével,

Ormuzd Isten erejével,

Erős karral,

Éles karddal:

Pannonia kebelébe,

Igaz ősi örökünkbe,

Utat szegénk,

Beérkezénk.

Adj Isten áldást munkánknak,

Add ált az állandóságnak,

Magyar vérünk'

Dicső hírünk'.

Győztünk, győztünk, győztünk.

(Az ének végével a Vezérek azon renddel, jobbra balra felosztva, megállanak; a Fő Táltos az Al Táltosokkal a tűz előtt leborulnak. A Jósló a tűz árnyában áll. A rabszolgák a bemenetelnél fognak helyet.)

Fő Tált. (kevés vártatva felkel; áltveszi a Jóslótól Manesz könyvét, olvas:) „Ormuzd, kiben az élő és éltető Isten magát kijelentette, így

szólla hozzánk Manesz szája által: az élő és éltető Isten Istene a győzödelmeknek; ő töri meg a makacs ellenségnek erejét; ő vezeti népet a veszedelmek között örökébe. Nincs is e földön fényesebb ajándéka, nincs nyilvánobb jele, mellyel jóságát tisztelőji eránt kijelenti, mint a győzödelmek.“ (vissza adja a könyvet.) Árpád, és ti magyar vezérek, fényesek a ti győzödelmitek; tehát bizonyosan szeret benneteket az élő és éltető Isten.

Mindnyájan: Hála a magyarok élő és éltető Istenének.

Fő Tált. Dicső nemzet! kedves a te áldomásod, mellyet a győzödelem Urának nyujtottál.

Árp. Vissza nyertétek, dicső magyarok! Pannoniát, Attila régi nagy birodalmának legboldogabb országát. — Eggyenként borostyánt érdemlenez bátorságtok, ha nagy lelkek mulékony jutalomban dicsóséget kereshetnének. — Arra törekedjünk, gondos hazafiak, hogy új hazánkat, ősi szabadságunkat, nemzetünket, méltóságunkat a maradék számára is megerősítsük, fentartsuk. — Rendeljétek el közelebb a köz

boldogság ügyeit; osszátok fel a gazdag földet; határozzátok el a haza jövődjének védelmét, 's hagyjátok végoktatásul utóitoknak, hogy jó katonák, egyetértők, vigyázók, erősek, bátrak, és a mit leginkább szívetekre kötök, a nagy ezél végrehajtásában, mint mi, állhatatosok legyenek. Ezt adja 's fogantassa közöttünk, és késő unokáink között a magyar nemzet élő Istene, kinek ma áldomásunkat hálául felküldjük.

Mindnyájan: Adja, fogantassa a magyar nemzet élő Istene. Eljen a Fő Vezér!

Ákos. Végső eloszlása felé közelget aggott életem. — Hajfürteim a haza szolgálatában őszültek meg. Kezemet nemzetem védelme reszketi; nehéz lábaim kevély paripáknak rázásaitól inganak. Esmértem hazámban bátor hősokeket; sőt, míg erőm győzhette, magam sem valék méltatlan magyar. Most már semmi érdemünk. Te, te, nagy lelkű Árpád! meggyőztél minden századot. Ti bátrak előnkbe léptetek. Mi vének örülve látjuk fényteket. Ti még sokáig éljete! éljete, és hozzátok méltó ifjuságot hagyjatok. Én, ha lelkem égi szárnyra kel, büszkén elmondok Ámosnak, elbeszéllem a Szittya dédö-

sőknek, hogy Árpád nagyobbá tette nemzetem';
 hogy Árpád, a magyar égnek ember-istene. (Itt
 szavát az indulat elfojtja. Árpád melyéhez szorítja az
 agg Szónokot.)

Mindnyájan. Éljen a magyar nemzet!
 örök emlék a dédösőknek! örök virágzat a ma-
 radéknak!

Fő Tált. (elvévén a Jóslótól az' ördönget, ol-
 vas) „Igy szól Ormuzd Manesz szája által: Ha-
 kinek rabszolgái vagynak; és őket hűségekért
 jutalmazni akarja; tudja meg, hogy nagyobb
 kincset nekik nem adhat, mint ha szabadságo-
 kat adja vissza; és ez kedves az élő Isten előtt
 is (vissza adja a könyvet).

Árp. A nép szava, az Uraknak eltökélt
 akaratjok, hogy azon huszezer érdemes görög
 és bolgár szolgák, kik a Bakony vágásait el-
 hányták, mátol fogva ne csak szabadosok le-
 gyenek, hanem fegyverviselésre is méltassanak.

Fő Tált. Ha tetszik a népnek, ha tetszik
 az Uraknak, semmi akadály.

Mindnyájan. Tetszik!

Árp. Jelenjen meg két rabszolga, kiben
 az ünnepi szertartás tellyesítessék.

Előd. (felvezeti őket) Ez itt Turkátzé; ez pedig a magamé.

(A rabszolgák uraik mellett fognak helyet.)

Turk. (arczul legyénti a magáét) Szabad légy, akarom.

Előd. (hasonlólag) Szabad légy, akarom.

(A rabszolgák Ákos elejbe állanak)

Ákos. (a szabadság süvegét kezekbe adja) A nemzet megismeri szabadságtokat.

(A rabszolgák Árpád elejbe lépnek.)

Árp. Szabadságtokat megerősítem. Szabadok vagytok! Vegyétek a fegyvert; védelmezzétek szabadságtokat véretekkel.

(A rabszolgák a Fő Táltos elejbe lépnek)

Fő Tált. Ormuzd örvend szabadságtoknak, híven szolgáljatok néki, és a hazának. (A szabadság levelét kezekbe adja.) Jósló! az Ormuzd kegyesen fogadta áldozat végéhez közelít. Idvezségedre, szentségedre, kérdezlek, ha láttál e hely és hegy körül valamit, a mi e mai kedves áldomásból nemzetünknek előre bizonyos hitelű jövőndőt kinyilatkoztatott?

Jósl. Valóban kedves, igen kedves az ég

3 Év. Foly.

előtt e mai áldomás. Mindenek előtt telve lá-
tom egy derék Vezérünknek forró ohajtását.
(kebléből képet húz ki) Itt e szent helyen találá-
ó fel rokonát. — Ete, ide a képet: lássa a Fő
Táltos, lássa Árpád, ha egyezik e az ezzel.

E t e. (oda nyújtja a képet) Megjátszottál,
Jósló, de köszönöm nyilatkoztatásodat.

Jósl. A fortély neked hasznodra volt, kit
a nemzet annál nagyobbra fog becsülni, hogy
az árvát elfogadád, még minekelőtte bizonyos
volnál kilétéről.

(Ez alatt Árpád és a Fő Táltos a képeket össze ha-
sonlítják.)

Fő Tált. Szakasztott mássa.

Árp. Semmi kétség benne. De hát hol van
a feltalált rokon?

E t e. Előd nőjénél hagyám. Tüstént itt fog
lenni. (sűg a felszabadult rabszolgák egyikének, ez
eltávozik.) De illik előbb tudnotok a mult és jö-
vendő dolgokat. — Tudjátok, a nagy Etele ha-
lálával melly szerencsétlenség érte Európai ro-
koninkat. Ete vezérünknek itt hadakozó ős apja
akkor kisded fiját itt hagyá gondos nevelés
alatt; ezen fiúnak képét kétszer rajzoltatá: az

eggyiket itt hagyá a gyermek mellett; a másikat magával vivé, firól fira, ágról ágra hagyván meg a kép gondos megtartását, hogy ha, mit ő bizonyosnak hitt, a magyarok újra elfoglalnák Pannoniát, e kép által a késő rokonok egymást megismerjék.

Fő Tált. Ete! igaz ez mind?

Ete. Szórol szóra.

Jósl. A szóban lévő rokon attyával egygyütt, mint én hiszem, Erdélyből, meghallván a magyarok érkezötöket, eljött Pannoniába. Jelen voltam, mikor az öreg általadta a képet, közelítő halálát érezvén. E kép, így szólla, fog neked leányam, apát adni helyettem. Midőn eltakarítani szándékozták, köntöséből e következő irás fordult ki: Búgond nemzé Bujtort; Bujtor Emődöt; Emőd pedig Zalát; Zala nemzé Kardost; Kardosnak fija vagyok én, Dákos.

Czelle (megjelen, magyar öltözetben.)

Ete. Ime, ez az én rokonom!

Czell. (Etét öleli) Ete apám, megtalálalak! (a Jóslóra nézvén) Huj! te is itt vagy, te rossz apám!

E t e. Hallgass leányam, ez a te jótévőd, és az enyém.

Jó s l. Halljátok Búgondnak gyermeki, hallja az egész magyar nemzet, Ormuzd végzését: Ete vezér! neked nem lesz en maradékok; de örvendni fogsz Czelle szülöttjének. Czelle nagy férfinak lesz en nője, 's még nagyobb férfit fog szülni. Ez Fejedelem lesz en, 's a te udvarodba fog jönni Árpád, 's lányid közzül eggyet nőül venni. A többi történetet a jövődőség leple fedli.

Á r p. Jöszte hát karjaim közzé kis rokon, hadd öleljelek, mint jövődő szövetségeseimet, előre.

C z e l l. Menjek e Ete apám?

E t e. Menj leányam, Árpád a mi tisztelt Fő Vezérünk.

Á r p. (megölelvén) Megismerem magyar nemes véredet!

C z e l l. Azt apám is mondta, hogy magyar vér foly erimben. Oh bé szeretem a magyarokat, de leginkább Ete apámat.

Jó s l. Nem apád, leányam, hanem bátyád.

C z e l l. Talán megint apám akarsz lenni?

Ha jó leszel, nem bánom, de Etét jobban szeretem. (Ete mellé simul.)

Fő Tált. Jelentett e még valamit Ormuzd, Jósló?

Jósl. Hogy éjjél tájban a hegy tetőn járdalтам, hirtelen fényes lángok emelkedtek fel, és nagy téren látszattak szétoszlanı. Ezek, és a Pázmándi hegy oldala felett megjelent, hosszú fénnyel ragyogó, utób Árpád szállására vonult 's itt elpattant csillag, azt jelentik, hogy e szent hegyrıl az egész nemzetre nagy világosság fog terjedni, melly Ármány sötétségét egészen eloszlassa; hogy Árpád dicsó tettei századok mulva a Pázmándi hegyeken fognak új életre felemelkedni, 's a kései maradékba új lelket lehelleni. — Ugy legyen.

Mindnyáján. Ugy legyen, és úgy lésszen.

L A U R Á H O Z.

A' czifrának hiúsága,

Az öltözet' drágasága

Nem igéz meg tégedet,

A' külföldnek készítménye,

A' Módinak szüleménye

Nem gyötöri kebledet.

Igaz gyöngyre nem vágyódol,

Hamis fürtről nem aggódol,

A' piperét neveted.

Nincs szükséged Giraff-szinre,

Bibor 's arany szövevényre,

A' múltó fényt megveted.

A' szabóktól 's fabrikáktól,

Vagy a' selyembogaraktól

Nem koldulsz ingereket,

A' Derékek szép tettekkel,

Állandó nagy érzetekkel

Díszesítik lelkeket.

Nyájas elméd' szerénysége,

Dicső szived' nemessége

Varázsa beszédidnek,

Tartásodnak méltósága,

Erkölcseid' tisztasága

Angyallá dicsőítnek.

Egy gyémánt ragyog pártádban,

Melly haladja e' világban

Minden Szépek' bájait;

A' mit Leány nem tehetett,

Megörzöd a' nálad letett

Nyílt szíveknek titkait.

FANNY.

B O R - D A L O K.

Első.

Czifra beszéd, hegedűszó

Csak fülnek, nem száznak való:

De ha szőlő gerezd levét

Iszom, vidám kedyre hevít.

Héjhaj! igyünk rája,
 Ugy is elnyel a' sír szája;
 Ott leszsz zajos éltünk
 Csöndes hazája.

Tót iszik most Szakolczában:
 Nem így volt ez hajdanában;
 Hanem mondák: tölts ide is,
 Förödgyék meg a' bajszom is.
 Héjhaj! 's a' t.

Hiszed, hogy van jó barátod?
 Az ember csak álnok, látod;
 Szemben veled mézes mázos,
 Pedig bűnös, mint a' vámos.
 Héjhaj! 's a' t.

Ez a' bortul undoroszik,
 Az, mint szapusajtár iszik;
 Az nem okos, ez nem józan,
 Itt is, ott is nagy hiba van.
 Héjhaj! 's a' t.

Töltsd ide még: áldgyon az ég,
 Legyen kedved vidám mindég;
 Ne halgassunk szíreszóra,
 Száz esztendő csak egy óra.
 Héjhaj! 's a t.

Tartson Isten téged, minket,
 Tartsa meg szép vendéginket;
 Tartsa meg a' Magyarokat,
 De nem ám a' czudarokat.
 Héjhaj! 's a' t.

Második

Istenadta vize
 Sem ize sem büze;
 Bort ide! bortul azt tudom,
 Hogy még megifjudom.

Ha boszszuság forgat ;

Ha bú 's gond háborgat :

Bort ide nékem , azt mondom ,

'S mulik hűm és gondom.

Csak kevergjen a' tél ,

Zuggjon ottkinn a' szél ,

Ittbenn a' kancsót vigyázom ,

Bor mellett nem fázom.

Ez a' nyulfark élet

Bor nélkül mit érhet ?

Más világon is megbánnám ,

Ha itt bort nem innám.

De nem is kéméllem ,

Mig élek , reméllem ,

Nem vernek vámat gégémre ,

Iszom hát kedvemre.

Hogy még megéleld.

A' H Í V S É G.

(R o m á n c z.)

Szép feleséget tartani
Nagy városokban nem jó.
Mit kell érte kiállani,
Az elég nyilván-való.
Gróf L á n g ezt mélyen érzette,
'S ugyan azért elrejtette
Nőjét egy kastélyában,
Az erdők' homályában.

Nem gondolt az éjszakával,
Víznek, várnak vágatott;
Csak hogy hajnal' hasadtával
Lillájával nyughatott.
Midőn a' kakas reggeli
Dalját el-elénekei,
Hegyen völgyön keresztül,
Kastélya felé röpül.

Paripáját nyergelteti ,
 Hogy tizenket óra lön —
 'S már a' szerelem kergeti
 A' dérről lepett mezőn.
 Nosza , Szikráim ! hevenyibe
 A' gyönyörűség' fészkebe
 Sebes szárnyakon vigyél ,
 Mig Auróra fel nem kél.

Halad-halad paripája ;
 Közel a' kedves határ.
 Nőjének ablakocskája ,
 Mint a' csillag , ragyog már.
 O serkentő fény , kincsemet
 Ne költsd fel ; várj meg engemet !
 Hadd szunnyadozzon ; megállj ;
 Ablakán ne kandikálj !

Elért a' kertek' aljához
 Paripáját megköté
 Egy illatozó hársfához ;
 Titkos ajtón suhant bé.

El-elképzelé magában,
 Hajnalló kamrácskájában
 Nője mint szunnyadozik,
 'S L á n gjáról álmodozik.

De a' mint halkal lábhegyen
 Nyugovó ágyához ér,
 Egek, mit lát! hová legyen?
 Megfagy benne minden vér.
 Ágyát hidegen találja,
 Puszta csendes kamrácskája:
 „Ah kirabolt el, Lillám?
 „Egek, szakadjatok rám!”

A' szobában szívszakadva,
 Grádicsokon fel 's alá,
 Rohan, kiált, elfúladvá;
 'S egy lélek sem felel rá.
 Mig, végre, egy siket zörgés,
 'S jajokkal vegyült nyöszörgés
 Hallatszik a' pinczéből,
 Mint egy barlang' mélyből.

A' Vár Felvígyázójának

Voltak esdeklései :

Csalárdúl elillantának

Mindnyájan cselédjei.

„Ki mert bezárni tégedet ?

„Szólj, mond el történetedet !

„Ah szaporán, mi veszély

„Ért benneteket, beszélj !“

„Ah ! a' Kisasszonyt csúfosan

„A' szolgaság eladá ;

„S Báró Kő erőszakosan

„Ágyából elragadá.

„Nagyságodnak, felül rajta,

„Ama két, hűséges fajta

„Kutyáji is követték,

„Urokat megvetették.“

Felgerjed dühe újebben,

Mint a' reppenő villám ;

Hüvelyéből kardja lobban :

„Hogy' bosszúllak meg, Lillám !“

Káromlása' dörgésétől,
Reng a' vár fergetegétől
Mérgének; ragadtatva,
Utnak ered, vágatva.

Alig hagyta el még a' várt
Égy jó szaladásnyira,
A' harmatos fűben mingyárt
Rá akadt nyomaira:

„Nossza, kedves Szikrá, szaladj!
„Ah, csak most egyszer el ne hagyj;
„Jó Uradon könyörülj;
„Mint a' gondolat röpjöl!

„Édes Szikrá! esdekyc szől:
„Ne kíméljed magadat;
„Mintha a' széles világból
„Vinnéd ki az Uradat.
„Többször soha nem hajtalak;
„Nyugodalomban tartalak;
„Mindent bőven adok rád,
„A' mit kíván szemed, száz.

'S ugyan isten-igazában
 Vágtat is a' merre lát,
 Fűről gallyakról gyors lába
 Sepri az éj harmatját.
 Majd sűrű porfellegekbe
 Kavaródzik, a' mellyekbe',
 Mint a' menkőropogás,
 Szóll a' patkókopogás.

'S mikor már a' szegény pára
 Csak alig-alig haladt,
 Felbuzdítja utoljára;
 Láng még egy halom alatt;
 'S alig ér a' tetejibe,
 A' kutyáji eleibe
 Vig nyivogással állnak,
 Lovára felugrálnak.

„Megállj, gonosz Haramia!
 Itt van, a' ki tetteért
 Tenéked ma kiméri a'
 Keresett rettentő hért;

Lillám addig védelmezem,
Míg lehelletem érzem,
Nem bánom bár az egész
Pokol segítségd lesz."

Követ meg nem rettentette
E' büszke fenyegetés,
Szemeit hátra vetette,
'S a' viadalra nem kés.
Bízik karja' erejibe,
Bízik szablyája' élibe;
'Rédjájától el nem áll,
Bár fenyegetse halál.

Paripáját fordította,
Czifra kardjához kapott,
Mind a' kettő leugrott a'
Lováról; 's öszvecsapott.
Mint mikor zivatarokkal
Küszdik a' fenyő: talpokkal
Morsolják a' rögöket;
Minden lépés füstöt vet.

Tigris-dühöt tajtékozik
 Mind a' kettő, 's addig vág,
 Míg testeken harmatozik
 A' vér és az izzadság.
 De, bár melly tüzzel vívjanak,
 'S bár melly frissen forogjanak,
 Egy' sem tehet olly vágást,
 Hogy leterítse a' mást.

Hanem a' mint; végtére meg-
 Fogyott benne az erő,
 Lassan - lassan imígy leheg
 Ellankadva Baró K ö:
 Uram, ha megegyesz benne,
 Az én tanácsom az lenne,
 Hogy, egy kisség pihenvén,
 Vagy egy szót szóllhassak én.

Fényes kardját lebocsátván
 L á n g, nyugodtan hallgatja
 A' Bárót, a' ki, ezt látván,
 Beszédét így folytatja:

„Uram, mit nyúzzuk testünket
 Haszontalan? úgy végünkét
 Könnyebb móddal elérnénk,
 Ha egyességre lépnénk.“

„Mészárolja fegyverével
 Eggyik a' mást, de mit ér,
 Öszvedarabolt testével,
 Majd a' ki közzülünk nyer?
 Kénye szerént hadd válasszon
 Magának Lilla Kisasszon';
 Es, a' kihez szíve von,
 Azt vigye el rablánczon.“

L á n g n á l könnyen helyt talál,
 Báró' tanácsadása
 „Én reám esik, gondolta
 Magában; választása.
 Tudja, melly híven szerettem,
 Hogy csak érte lehellettem;
 Volt e, a' mit meg nem lelt;
 Valamiben kedve telt?“

„Ah!“ szerelmetesen vélte,
 „Nem hágy ő el engemet.
 Millyen örömet cserélte
 Szívével fel szívemet!“
 Ifjak! most figyelmezzetek,
 Kiknek szerelmes szívetek
 Azt álmodja, hogy meg nem
 Hül az egő szerélem.

Lillába életet hozott
 Ez a' kívánt egygyesség.
 Nem sokáig gondolkozott,
 Mert szíve választott rég.
 Alig, hogy hozzája jönnek,
 A' Vitézek, Báro Kőnek
 Vigan nyujtja kezét. Oh!
 Pfuj, te hitetlen kigyó!

Pfuj! kit olly forrón szerete,
 Millyen könnyen hagyja el!
 Csendes lelki ismérte
 Mikor játszik hitével!

Köv é fagy L á n g , két szeme meg-
 Mered , halvány ajka remeg ;
 Érzékenység nélkül áll ;
 Mint a' kire menykö száll.

De lassan-lassan magához
 Jön végtére valahogy ;
 Két szerelmes kuttyájához
 A' zöld pázsitra lerogy :
 Ezek csóválják farkokat ,
 'S nyájosan , mint barátjokat ,
 Öt öszvecsókolgatják ,
 Sebeit nyalogatják.

Lágy balsam volt ez szívére ,
 'S felébreszté életét ,
 Kínos fájdalma végtére
 Könnyeiben olvadt szét.
 Hűséges-lelkű ebeit ,
 Mint szerelmes testvéreit ;
 Csókolá , czirolgatá ,
 'S szívéhez szorongatá.

Hűségek jó kutyájinak
 Életet lehelt belé,
 Erőt adott inainak;
 Készült is haza felé.
 De alig, hogy lábheggyel be-
 Lépett a' fényes kengyelbe,
 Messzéről egy lovast lát,
 A' ki hozzája kiá't.

'S íme, Báró K ö lelketlen
 Tajtékzó lován leheg.
 Közel lévén, kiméletlen'
 L á n g o t így szollítja meg:
 „Uram, mulass egy keveset!
 Hátra vagyon még egy eset,
 Mellyet el nem végeztünk,
 Hogy elébb meg egyeztünk.“

„L i l l a Kisasszony, a' kicst
 Koczkáztattam éltemet,
 A' te kedves kutyáidért
 Küldött vissza engemet,

És úgy, hogy ha szép szerivel
 Nem adod, fegyver élivel
 Válljon köztünk el a' per;
 'S Urok legyen, a' ki nyer."

Megáll L á n g, hidegen hallgat,
 Nem ragadja szablyáját,
 Hanem a' mint K ö elhallgat,
 Illy szókra nyitja száját:
 „Uram, mit nyúzzuk testünket
 Haszontalan? úgy végünket
 Könnyebb móddal elérnénk,
 Ha egyyességre lépnénk."

„Mészárolja fegyverével
 Egyik a' mást, de mit ér,
 Öszvedarabolt testével
 Majd a' ki közöttünk nyer?
 Hadd válasszanak magoknak,
 A' kit akarnak Uroknak,
 'S a' kihez hűségek von,
 Az vigye el rab-lánczon!"

Nem gondol K ö e' vexával,
 Mert azt bizonyhal hiszi,
 Hogy a' kutyákat magával
 Úgy is könnyen elviszi:
 Mingyárt neven szollitgatja,
 'S füttyörészve csalogatja,
 Véli, itt is a' szép szó
 Olly könnyen csábítható.

Mindenképen hízelkedik,
 Elejkbe kalácsot hajt;
 De hasztalan törekedik,
 Szavára egyik sem hajt:
 Csak Urok körül forognak,
 És a' Báróra morognak,
 'S ha egyikhez közelít,
 Az rá fogat vicsorít.

FARKAS, KÁROLY.

T E M E S V Á R

1 5 5 2.

(A' török háborúból.)

Attila' Országát fátyol burkollya elesvén
 Népgyőző karu Hősében fejedelmi reménye.
 Elhunyt a' Bajnok : harcok' szép híri hazáját
 Fergetegek dúlák 's vak visszavonása Fiaknak :
 Nemzetek, a' kik előbb földig hajolának előttök,
 Lesznek urak, 's onokák kiszorulnak az ősi határból.
 Hány viharos felhő ordított árva fejedre
 Hunnia míg Etelét szomorún keseregted az évek'
 Századiban?! hánynak viseléd csikorogva keserves
 Lánczait, és Etelét oh! hányszor nyögve sohajtád?!
 Míg a' Megsiratott' diadalmas vére fölélledt...
 Így búsonga, 's vad éji borút komoríta reá'
 Végezet; és örömet sok hajnal leste, miiglen
 Azsia' telkeiről kijöven Tisza' partjain állna
 A' Magyaros dandár; 's rémitő Hadnagyk és gyors

Hősök az ősi Hazát sok bajjal visszaszereznék :
 'S oh Haza! állottál, Fejedelmek elestek előtted,
 'S nem vala ellenesed, kit meg nem törne hatalmad;
 Oh Haza! állottál, birodalmad' aranykori fénye
 Messze vizek' partján vidoran csillogva sugárzott;
 Oh Haza! fénylettel, fíjaid koronádra borostyánt
 Fűztenek és annyát Benned tisztölte sok ország;
 Szép Haza! fénylettel; — de reád dördültek az égnek
 Mennykövi, hogy ne lehess maradós a' régi dűcsöbül.

E l s ő É n e k.

Messze vadony fenyeren vérengző térnek ölén
 Hervad el a' szép Hős, gyöpösült bús halma fölött egy
 Honni virág sem nyöl, nem fűznek szittya leánykák
 Bánatos ének közt koszorút emlékre, sém a' szép
 Szánokodó hölgyek nem szednek hattyu kezekkel
 A' hegyek' árnya alatt viruló bájréti mezőben
 Bús ibolyát, hogy az ifju barát sirjára terítsék.
 'S könnyeket öntvén rá álmát könnyíteni ohajtnák!
 Ott hever a' rezegő buzogány, hadi dárda fejénél
 Gyász ravatallyának szomorú partyára letűzve,
 Ott, de haszontalanúl, már föl nem emelheti többé!
 Nem villog soha már földrázó Népnek előtte
 A' gyöngy ifju' serény markában! enyészet elűli,

'S barna aczélla között bús szellő nyögve süvölt át :
 De Te Dűcső nyugodgy! szomorún hol vérbe borultál—
 Ámbár sírköveden gázollyon lába Murátnak,
 Nem tapod a' Honnak mezején sok durva pogányság;
 De a' gyász' völgyén elakad mentében az útas;
 'S elkésérült szübül megszánnya az ottani nyugvót:
 „Sírtelek e' térség! vallyon kik nyúgszanak itten?
 Kérdezi a' vándor 's buzgón hő könnyeket áldoz,
 És szive' fergetegét hordozza keserves ölében;
 'S elviszi emlékét kebelén a' vészes üdőnek,
 Mellynek ránk örökült sérvét sirodalmas ajakkal
 A' Haza mondgya maig, 's a' jó szű így zokog árván:
 „Csöndes légy te Mohács! siralomnak völgye: Vitézek'
 Gyászsa fölött békén suttogjanak édesen álmak“
 Itt magyarok dültek. Diadalmát vitte Budára
 A' tigris; raboló csapatit szellyészti el innen,
 Hogy valamerre dühöng, a' föld is nyögjön alatta:
 'S ment ezután, 's ezeren kísérték sirva Bizáuczba.
 „Mennyi csatán forgott koponyám minek olta előszült,
 „Esküszöm én te reád Mahometh 's ezen árva szakállra!
 „Hogy diadalm nélkül nem tértem vissza mezőről;
 „Jól tudod ezt magad is; de bocsáss már. Allah Teremtőm!
 „Hogy vén karjaimat nem győzöm emelni, mikép volt
 „Ifjabb évimben villogni, rohanni szokásom.

„Ám legyek aggastyán: vannak katonáim erősek,
 „Kik hadakat győztek, most sem rettegnek azoktul.
 „Már Mátyas' palotája enyim, kiszögeztem az ormon
 „Stambuli czímeremet: Temes áll még 's üzi hadával
 „Harczosimat Szolimánt bosszontya-e véle Lősonczí?
 „Jaj neki! a' ki az Ősz Császárt haragittya fejére:
 „Jaj neked is Gaur! és váradnak! esése siralmas
 „Lessz, 's a' sáfészek sem lesz maradásod azontul,
 „Véredet én ontom törökért. Hitem Istene Allah!
 „Add mielőtt szomorú patyolat kendőbe takarják
 „Vénült csontyaimat: Nyugaton Félholdom' ezüstyét
 „Délszak az Északkal Szolimant hirdesse, 's imádgya.
 „Bár szemeim fényét ki ne oltsa örökkori álmam,
 „Míg Jézus' nyomorú hivein nem szántók ekémmel;
 „Ekkor azon teleken borzasztó álmam is édes
 „Lessz, mellyen jármam' kinosan hordozta keresztény.
 Így az epés ajakú Császár; hirdette hogy Achmet
 Hadvezető tüstént szálljon táborba Magyarak
 Ellene 's járma alá kergesse Budáig az álló
 Várat és ne találjon okot rettegni ezentul.
 Mint dühödő párducz fölkelte vitézeit a' Vén;
 A' rögzött haragú katonák fölkelnek üvöltve
 Kétszer száz ezeren; kardgyát köti köztök az ádáz
 Hadvezető Achmet fiait buzdította Hazánkra,

Fénylenek a' holdak' magasan föltűzve csikónak
 Farka kevély karrón zászlóként ringadoz. Osman
 Nappal, egész éjel csörtet. Tiszta partyain áll már.
 Árva 's nyomor Honnunk' dagadó hulláma temessd el
 A' hitlen népet, 's kontyát Nandorba le úsztassd,
 'S rémítsen törököt miglen hullámok elisszák!
 Nem rémit törököt miglen hullámok elisszák
 Sem patyolatkontyot nem lát Nandorba leúszni
 Honn maradott Osman, sírjára se lel dagadó ár'
 Habja között 's étkül sem válik teste halaknak:
 Mert Tisza bár makacsúl habozik, nem hallja nyögését
 Mellyen omol Duna' árja közé szökén, azon ország'
 Gyermekeink, de ereszt törököt tul-partra bizottan.
 Somlyósnak mezején a' tábor; 's kémeket indít
 Illyeseket toldván hozzá bosszúja' hevében:
 „Utnak eredgyen ezen pontban, kikutassa Temesnek
 Minden szuglyáit, 's mielőtt pirosodni fejünkre
 A' hajnalt látnánk, már térjen vissza; de csöndes
 Légyen ezen kémség; egy ember róla ne tudgyon
 Híradomást és neszt; de leginkább senki Temesben.
 Megfojtom ki miatt szégyen hárulna fejemre!“
 Így szólt a' zordon Hadnagy, komorodva befordul
 Sátra alatt, könyökét fénylő kardgyára nyugasztá.
 Durva pogány orvok mennek kísérti szerentsét

'S lábók alatt a' föld donogott bosszúra. Milak már
Harcosival várá őket megcsapni mezőben;
Futnának, ha magyar buzogány nem szállna fejekre,
Futnának, de hová? jobb halni Vezérnek aczéllyán,
Mint Magyarok' kezein szomorúan lelni halálok'.
Ez vala a' vért nap: gyásznak hogy lenne tanúja,
Küldenek a' győztes daliák a' többi pogányhoz
Hírmondót, de menésében nyavalyája előlte.
Hét Aga a' börtön' fenekén; vallásra szorította
A' gondos Várnagy s örnýűn ordítva reájok:
„Szólly Aga, 's monddsa pogány! seregét melly térre
vezérli,
Mert hiszem ennyi sereg nem jött földünkre. Azért most
Szóllyatok“ ámde szavok nincsen nyelvekre, hideg borz
Futtya pogány tetemek', némákká váltanak immost.
Szólly Aga e' perczen, szólly! mert halsz szörnyet
egyébkint,
És Mahometh keblébe röpülsz, e' kard eszi össze velődet.
Ekkor imigy kezdett egyik reszketve vakogni:
„Könnyű ugyan Néked bosszút most állani rajtunk,
Mint kiket a' végzés lehagyott vala győzni: de tudsza,
Torlani vérünket megfogják hátra hagyottink.
Él Vezetőnk, 's vele élnek azok, kiket Allah vezérel.
Kétszer száz ezeren vannak, mind rettenetes hős;

Rettenetes Hali a' Magyarok' dúzs menyköve; 's hozzá
 Száz újoncz ezeret Szolimán kész küldeni minden
 Órában; 's Temesen dördíti bizalmas elemben
 Nyúgvó menyköveit, 's ezután mind rendre Budáig
 Jáрма alá; de előbb nem tér nyugovásra Bizánczba.
 Válaszol erre Milak „nyelved megsérte felesleg
 Durva pogány, de azért nem bántlak. Azonban az elnek
 Bár hogyan ordítson nem hág ugatása egekbe.
 Jöjjön Urad Szolimán, jöjjön vele minden Agája,
 Szürke szakállával nem megy soha viss'a; papuccsát
 Szél forgattya alá törököt rémitve, kutyáink
 Étele ő, hadain lármázó északi varjak'
 Serge veszekszik. Utódinknak dicsekedve mutattyuk:
 Itt leve prédánkká félholdi népe világot-
 Rémitő Urnak, mikoron tíz tíz ese egyre
 A' csödült sokaságbul. Az ég fog védeni minket.“
 Erre kiindulván rájok csattantya az ajtót:
 „Itt megeméss en az éh; egymást megegyétek ebek, míg
 Mink harczolva verünk Osmánfajt vissza Temestül“

A' gond gyűl Temesen; seregelnék az ifju Vitézek
 Parduczos Eldödök' nyomain versengni ohajtók;
 'S harsog ezek közepette Losonczi vezéri szavával.
 Álla reménye fokán meg-megdöbbenve Temesvár,
 És szomorú közepén vérontó férjfiak ülnek:

Farkasicz, és Spányol harczos Battyáni, Peréni,
 Báthori, Pattantyús, Seredy, Rác, 's városi polgár
 Háromszáz perget kardot markába' törökre,
 'S több Magyarok letiport honnak hű gyermeki mindnél
 Kellemetesbb Forgách, Zsigmondnak magzata, harczra
 Szülte derék Asszony, hős szellemet adva fiának.
 Szép szögfürtye zomok vállán elomolva setétül,
 Arcza derült, hadi tűz lángol két barna szemében,
 Nyuszt süveg áll főjén magasan feltűzve darútoll
 Ringadoz, árnya felett szerelemmel suttog az estszél.
 Szép karcsú derekán lefityeg vala fogva-övénel
 Attya sulyos szablyája, mincképpen rozsdátlan aczéllya
 Ötvened év teltén tizszer száz hősnek elestét
 Láta; imígy megyen ő daliáit idézi Temesre. —
 Forrnak odább törökök. Gyűlés vala 's téve határnap,
 Mellyen elindulnak seregestül vinni Temesvárt;
 Jaj Temes örfaladon ha pogány' félholdja világít!

Est vala „kelly fel Omár!“ hangzott, bogyor állu
 szakallas

Bassák ordittyák zörgő dandáraik' és sok
 Számtalan emberölő daliák felkelnek azonnal.
 Achmet is indul már, patyolas gucsmája fejében,
 Stambuli kaptány leng vállán jobbában ölö vas
 Fénylik. Azon közben dellen mezejére Temesnek

Már juta; más fél száz ezeren hordoznak utánna
 Kardokat és buzogányt zabolátlan erővel. Az Achmet
 Áll vala a' csöndben hallgatván néma szoborkint;
 Hátra hagyott hadait szomjún már látni sohajtá.
 Régen elélemedett Hulamánt, 's a' büszke Budának
 Szörnyű Urát Halit óhajtván seregéhez. Ezekül
 Függe vala a' várnak sora; senki nem ölheti őket.
 Vészkint hozza hadát Hali, bús éjféli 's halotti
 Csend távolra vivé robaját, nem döbbene ő meg.
 Bal karján paizsul hordozni szokása bialbört,
 Jobbjában buzogány és véres aczélla csipőjén,
 Rettentő ember! nem is ember ez, ördögi rém ez.
 Ott a' büszke hegyen Mátyásunk' vára lakása,
 Gyenge Szüzek' vérért ott mossa kezérül az ádáz.
 Veszprém nyögte család kezeit, mert hinni pogánynak
 Esztelenül kész volt Székely, Vass, Paksi; berontott
 A' dühös ellenség megürült városba, 's futamlók
 Sarka után Jancsár 's Hali' hitlen fegyvere villog,
 'S a' kiket ért az erton, vérekben előlve elejté:
 Szentes Anyák' völgyén szomorún hamvadtanak együtt
 'S a' kit az ég védezt, tágúla utánna üzői
 Dűhe, setét Bakonyon tébolyg honnyába keresztül,
 Vagy vad üregbe bujik, 's ottan remetéskedik, és még
 Hátra hagyott kinyját ott zengi elázva könyében

Rengeteg' ormainak ; keserű fájdalmira árván
 'S hármasan is jajjal kinyára felelget az Echo,
 Déli verőfénynél sziklák' csuccsára kiülve
 Néz komorult szemmel törököt lovagolni alatta
 Büszke bizottsággal, de reá ordítani nem mer ;
 'S szánnya csak a' Honnyát, magyarán átkozza Budának
 Durva pogány urait Haliyal számlállya pokolnak ;
 Most pedig a' Sátán büszkén fitogattya Temesnél
 Kardgyát a' szomorún rezegő hold' sárga színében.
 Jött ezután Ramadan, 's Mehemeth, Kassonnal Oroszlán,
 Jussufbég se maradt békén huszonötször ezerrel.
 Jő legutól Hulaman vaskardot horda utánna
 Tíz ezer, és sok tarka tatár, 's pattantyusi szerrel.
 Reggeledett mikor ő oda ért a' hajnali vén hős,
 Fegyvereit se raká távol 's támadgya vezérét :
 „Meddig akarsz itt is kutya bőrön lenni tanyázva
 'S davorikolni derék Achmet? vagy küldgy követet bé
 Várba, vagy e' perczben fordítom vissza vitézim'.
 Engem az ördög sem babonázott volna Temeshez,
 Hogyha kaján te magad nem lettél volna hadunknak
 Fő oka ; a' Császárt te tüzelted. Várj de csak Achmet,
 Többi vitézével : Hulamannak is átka reád száll.“
 Itt elakad, szemeit vérkönnyek özönlik, előszült
 Bajszárul kebelén görgednek el árva mosollyal.

Amde Vezére helyett szóllott kérkedve Toiglon:
 „Már is ürömcseppek hullnak szemeidbül erőtlen!
 A' kutya bőrön alélly; de vitézi csatában erővel
 Küzdeni karjaidat hajdan nemesíti velő csak.
 Nem kardot viselő; nő vagy, koponyádat, ezüstös
 Fürtjeidet nem más, de gyalázat' örök kora nyomja.
 Tudd meg: holnap azért Szolimáné lessz Temes; ekkor
 A' szóllott szégyent sujtandgya bizottlan agyadra
 Tábori törvényünk.“ Heves ifju pirongata Őszt így.
 Fájt ez az Őznek igen kebelén így dúla keserve:
 „Gyermekemet, kit elölt rettentve Losonczy' csapása,
 Azt siratom; nyakadat hogy törje Losonczy ohajtom;
 Mert az öreg daliát, tudod azt, így sérteni vétek.
 Én pedig aggastyán meglátom vas buzogányod'
 Fergetegét, de okom lessz majd szép, melyre nevéssék,
 Majd midőn Magyarok hátul, ti előre röpültök.“
 A' vén így szóllott, de szüvén hordozta keservét.

Dél vala, 's a' torony allyában harsánylik az őrszó
 'S íme követ lovagol délczeg hadi ménen az Úrtul.
 Várnagy előtt ki szavát elkezdé gögösen ekkép:
 „Bassá vagyok; Vezetőnk szóllít, hogy váradat add fel,
 Éltednek kegyelem, ha nem ér itt esti harangszó.
 És Szolimant tiszteld, tudd meg, felakasztat egyébként“
 Átkozom a' kelked' (kardgyát zörrentve Losonczy

A' követet talpig megmértén barna szemével)
 Engem akaszt fel Urad ? te hazám' dülőja, ezennel
 Vén kofa a' szádat szükítem ; akasztalak éa fel ,
 Hogy ha csak egy szóval várom' kunyorálni merészled.
 Most pedig eltávozz , Temesem kezetekre pogányok
 Nem jut , mert Magyarok védik , harczolnak is érte ;
 'S a' ki reája szorult , annak tarthattya kegyelmét ,
 Véle ne unszollyon többé Urad ; és te ezentúl
 Várkűszöböm' ne tipord , mert nem térsz vissza tanyádhoz
 Élve röpülsz dohosult kutnak fenekére , örökre
 Nyomja pogány fejedet rád szórt agyag ; ekkor az ördög'
 Frigyesse jöjjön bár Mahometh , nem húz ki világra ."
 Mint sebesen haladó mennykőt hallotta fülébe
 Dörgei minden szót a' rémült Bassa , verőczét
 Kér szeme , mellyen elillanhat , de előtte 's utánna
 A' sok nép gyüledez 's felemelt buzogánnyal ijeszti.
 Csödöre megrémül , füleit hegyesíti , nyerítve
 Körme' hegyére mered 's közülök kiragadgya Temesbül,
 Ő pedig a' zabolát megereszti vadonyba kerengő
 Nyulként , mellyet ebek nyikorogva csoportosan üznek
 Fut , lilimrongyként szakadoz ménjének elázott
 Szügyérül tajtéka , de ült félelmesen ő még
 'S szüdobogás közben hogy elért így szóllam : [„Vezérem !
 Csördüllyön Szoliman minden daliáival együtt

Nem fut előtte Magyar. Várat nem hajthat igába,
 Mert magyarok védik, magyarok harcolnak is érte.
 Tartsd meg; 's a' ki reája szorult oszd arra kegyelmed!
 Ő halával örökre adós fog lenni Te néked.
 A' ki pedig küszöbén még egyszer járni merészel,
 Az, készülyön előbb, Császár legyen ő maga, veszni;
 Elvész, mert szavait többé nem hallja Losonczi.
 A' hadakat Vezető ezt hallá, forra dühében:
 „Azt fogadom te reád Mahometh! nem várja kegyével
 Achmet az ebmakacsot, de falát földüllyá erővel.“
 Így végezte. Korább nyugalomnak erednek. Azomban
 Följön ezüst csillag 's hajnal pirosulva fölébred
 'S a' Szűz Anyát szomorúan kongva köszönti harangszó:
 Állanak a' törökök talpig fegyverben. Az ágyu
 Elbödül dühösen szétszórja morogva tekéit.
 Visszadörög Temes is tízszer villanva falárúl
 'S tízszeri dörgését fölváltya vitézi kiáltás.
 Bögnek számtalan öldöklő ágyúi pogánynak
 'S a' mutatott úton szórnak rontásra Temesbe
 Gömböket; a' megütött falakon sustorgva röpülven.
 Mind keves a' mit ront Achmet' dühödése először;
 Haj! pedig a' sok had Vezető szímlálta: miképen
 Hajtya Temes' pártás szüzeit Stambulba; miképen
 Összefűzött magyarok mennek bús falka gyanánt a'

Durva Pogány' vadon országán, 's fog telni ezekkel
 A' hét tornyú vár; szigorú soruaknak előttök
 Lengeni hős zászló Achmet' diadalma' jeléül
 Osman' markában 's ezután jajdulni magyarság.
 Hah! vadvérü Pogány, lánczot csörgetni mikor szünsz
 Ellene a' hívnek? Jézust ki borulva imád. Oh!
 Szünny iszonyú egyszer; már fegyvered' éle kicsorbul
 'S bús panaszos vértül vadgyászban élül ragyogása.

Megszűnik a' dörögés, nap is alkonyodásra
 hanyatlík

A' török elszunnyad; mély csöndben alélva 's meredve
 Hallgatnak kormos fejü öblök azon helyen, a' hol
 Még dellest suhogó tüzlángot okádtanak. Ébren
 Van Temes és szállott falain villannak az üszkők:
 A' mozsarak szállnak 's búgnak körülöttök az ágyuk
 Kétszer öten 's ugyan annyi tekét hajtnak vad akolra.
 Elmegy az óngomolyag síró suhogással, agyon ver
 Szunnyadozó törököt. Széllyel szaladozva homályban
 Távolrul szemlél keseregve szüvében Oroszlán
 Szállani sátra fölé haragos magyar-üzte kánótot;
 'S fáj neki, mert benn ég szép mindenc, kardgya
 marad csak

És buzogánnya, mivel kergethet is, ölhet is embert;
 Fáj neki, de jobban sok régi pogálynak eleste

Kit ropogó gömbök szaladásban elértek, agyára
 Csattanván leüték lábárul, emelni csatára
 Ő nem fog kardot, de leszen férgeknek is étkek.
 Ezt hogy láttya Oroszlámbég megrágja dühében
 A' bajszát, bialos paizsát örülve tapodgya,
 'S éktelenül habozik mérgében az ajka. De Achmét
 Nem fut egész seregével örök békére Temestül.
 Éj' fele multával várban némúlnak az ágyuk.
 Most ki előbb szaladott újonnan visszaüvöltöz.
 Rettentő ágyúk húzatnak, hátra feszített
 Lábbal tollya komor sok erős szerecsen; de helyébül
 Nem mozdul a' tompa alak, terhének alatta
 Föld inog és kerekét majd tengelyig éri marott sár.
 Négyszeresen tizenöt tüzelők kis dombra vonattak,
 És iszonyú ropogás közben kora hajnala virrad
 A' sorsát szomorún néző gyászalkú Temesnek.
 De a' pattantyús botorúl vétette iránnyát,
 Mérgesen elszállott lobogós koszorúi lidérczkint
 A' várt áthágván nem ügyelt telekekre röpülnek;
 Ezt hogy az Osmannak hajnal' derülése jelenté:
 Agg a' Hadvezető 's Allaht vad szája szidalmaz,
 És bosszút eskszik valamennyi Magyarra e' földön.
 Ujra irányba vévő dörögő mozsarakra Temesvárt
 Ágyui már szólnak, levegőt hasogatva lezökken

A' sujtott vasgömb 's falakat mardos vala' terhe:
 Áll de reménnye' fokán a' Várnagy 's férjfi negéddel
 Bús fala' ormairul felelőleg visszadöröggtet,
 Így folytak le napok, 's folyton ropogának az ágyúk,
 'S Délszaki bástyákon szomorún rést vertenek immár.
 A' vízi őrtorony áll még, 's fél oda törni pogány tar;
 Távol nézi Temes' vesztét, vígan hallgattya robajját
 A' lerogyó falnak, 's örülve ragadgya föl üszkét
 A' dühödött Osman „most vesszen el a' magyar“ ugymond
 'S terhes gyomru csövet bizton durrogtat azomban.
 Gyászosan ónzápor buta kéz gyújtotta torokbul
 Szörnyű sivitással házak' tetejére kopog le:
 'S tűzláng futtya Temest szomorú ropogással elesnek
 A' magas épületek 's diszeket rut porba lerázzák.

A' ropogás megszűnt, holtá némultak az érczek.
 Várnagyi tisztében járó nagy lelkű Losonczy
 Minden agyar cseleket nézvén megelőze szerényen.
 Ágyuit a' falakon négy-négy sarkokra szögezve
 Csüggedelem' jeleit nem látván inti csatára
 Harczosait, sebevett falait fölövedzi vitézzel.
 Jö Hali két ezer Osmannal. Villogva elő csap
 Öt száz szörnyű tatár, 's ezeket biztatta Haszámbég,
 A' sebesült résen folyik a' vér, kelnek üvöltő
 Sok törökök bomló harczot támasztani újabb

Lélekkel vágyók; de Losonc' is villog az ormon
 És iszonyú szóval harsog Bassára, 's Haszánra
 Tigrismód ordít mordályosan állja el úttok':
 „Jöszte kopasz denevér, leröpülsz ma pokolba ha ámbár
 Száz lélek nyomorog dühösült testedben is, e' vas
 Nyit utat e perczen“ de az Osman még is előtör;
 Ekkoron a' Várnagy dárdába akasztja derékon
 A' mászó törököt 's mélységbe lesujtya kegyetlen.
 'S el nem akadva Losoncz tagol, körülötte kilenczszáz
 Hajdu pogány módra marcangol, dúl, letaszít, 's öl.
 Már az egész sereg a' tornyot megmászni törekszik.
 Dörrenik a' rézcső, ritkít, csonkít is elébe
 Vágyó ellenesít; de Halit nem győzi leverni
 Semmi veszély, bunkós buzogánnyal ijeszti ki lomha
 'S hátra vonul, véres köveken föltörni vonakszik.
 „Rajta vitéz fiaim! falainkra ne hágjon ezen vad
 Nép“ a' bús Várnagy harsog víttában, egészen
 Neki rohanva tagol, vág, 's véres cseppeket izzad.
 Ágyui szólnak ugyan, de pogányt nem győznek előlni
 Nincsen haszna ha öl, száz új terem a' megöltöttért
 Állni vitát. „Ma veszünk, Várnagy! vagy vesszenek ők el:
 Két tűz közbe vegyük haragos pokoladta tatárát,
 (Szóll Forgách) te Losoncz belül, majd harczolok én
 künn.

Választ sem várván, mennyünk!“ hadi lándzsa kezében,
 Ál kapuit nyitattya; nyomán követik ki vitézek
 Öt százan; de suramkodnak törököknek alá; ’s mint
 Megriad a’ harsány hadi kürt, csikorogva esik le
 A’ rémült szerecsen, ’s ki magát fönn tartya vivónak,
 A’ hajduk huzzák lábánál fogva, ’s ölöten
 Sárfészekbe vetik ’s ott süpped örökre nevével.
 Fút Hali ’s többi pogány; szoknyájokat űzi magyar had;
 ’S a’ szaladó Bassát Hulaman megkérdi kaczagva:
 „Futsz Hali, futsz? ’s ki előtt? nevedet kísérje gya-
 lázat
 ’S a’ győző Magyarét óhajtom emellyé nagy Allah!
 Tán nem is az, ki imént magadat fitogattad előttem?
 Gyáva ’s kevély! agyarak’ kiütté buzogánnya Magyarnak?
 Mért Hali nem mutatod rabodat? nem birtak-e véle
 Karjaid? elszabadult? téged hagyva veszni dühödben?
 Fuss te kevély! szaladó paripádnak lába botollyon,
 Fuss te kevély! pokolig, ’s zökkentsen esése halálra“
 Így szóllott Hulaman ’s nevetett néztében utánna.
 Fájt iszonyún Halinak csúfos kaczagása az Őznek,
 Legtöbbet tartott mind eddig büszke magárul,
 Hármosan esküszik, ősz Hulamant Bosszúra ohajtya,
 De hogyan árthasson, nem lelt alkalmat az ádáz.
 Új ostromra vivé katonáit sok hadu Achmet.

Pallos tölti kezét, koponyáját leplezi kontya;
 Megy legelől; harczos Mehemettel gögösen Arslan
 Mennek utánna, kiket követ éktelen arczu pogányság,
 Sok Mahometh pórok. Folyik immár folyton az ostrom:
 Bömböl az ágyu, pogányt ver agyon. Mint déli oroszlány
 Vi Mehemet Seredyt megcsapja, leroskad ez; ő rá
 Már emelé Forgách kardgyát; de lengzik ez: ekkor
 Törte ki jobb lábát, maradott sántára örökre.
 A' kétségbe merült Spanyolok' puskái ropognak
 Második ízben már, óngömb füttyöl, és röpül, a' mint
 Musztafa' mellében szomorun készíti lakását,
 Elnémíttya, szemére homályt von, örökre hogy éjben
 Nyújtózzan nyomorúlt, 's porban nyöszürögje ki lelkét.
 Ekkor fut Mehemet fogait csikoríttya, 's ezerszer
 Visszatekint, el-eláll 's az eget szaggattya hevében:
 Futna, de nem futhat jobb lábát vonnya utánna,
 'S mérgében botorúl kész kardgya' hegyére rohanni,
 Mégyen azért, szívét bosszúnak vággya epezli,
 'S úttjában Muhamethre akad hű régi baráttra,
 Sírva panaszkodik, ősz állán hull könnye, 's ezenkép
 Szóll „Bajtárs! engem Temesen megütötte nek, értem
 Állj véres bosszút“ Muhameth, ki szerelmet üzésben
 Husz deli hölgyeinél dadagott távozva csatátul
 Mindezig és hűves csarnokban pisloga; megy most

Mint rohanó szélvész, csapatit biztattya. Kaján ő;
 Két szeme szikrázó, de kőkény szín röjti világát,
 Fürtye korom, 's elavult koponyáján éjszínü kontya
 Medve lefeg hátán, az egészen semmi fejérség.
 Rettenetes szerecsenképén mord tarjag ül, őt n'
 Sem szülhette, pofát ettül nem kaphata ollyast,
 Mellynek büszke urát sokszor mosolyogta magában
 Ő pokol' öbleibül jöhetett, kergette kis ördög,
 Mert vétkes lelket bűnnek mértéke fölött is
 Kínzott; most törököt szolgál, rettentü Temesvárt,
 Kínzani fog Szittyát, ha leend győzője. De Osman
 Menny csak előbbre piczinyt, futnál ha lehetne, hazádba,
 Nem futhatsz, a' hős buzogány megrontya velödet
 'S porba hever, bátor magasan még füstöl agyadban,
 És rémült törökök fogják tipratni lovakkal. —
 Marczona karjaival harczát folytattya az örség
 Hunnia Te érted! vagy gyöz, vagy gyözetik ő, és
 Nem víhat többé, vívók' dobogási zavarják
 A' nyugovók' csöndgyét 's sírjok' vércsermelye önti!
 Barna török készül, körmét hegyesíti, de láttya
 Bőrnemiszát a' fal' tetején nyugodni bagolyként;
 Semmi az: és a' durva pogány már mássza toronynak
 Meglyuggalt véres köveit, kapacsokkal utánna
 Mász feketés állú kettő és ötven azokkal.

Kardot emel János, 's rettentőn sújtya fejéhez;
 A' tarnaak, leesik háttal, de esése vitézit
 Meg nem rendíté; bosszút mindannyian esknek.
 A' magyar öl. Lerogyik két büszke törökfi az ormon,
 'S a' még fönn maradott gyérül; 's nincs kedve esatázni;

Achmet elől szalad el botorul, vele minden Agája
 Pajzsaikat hátokra veték szaladának el együtt.
 Véres agyú Muhameth solgái' ölében elillan,
 'S hátrahagyott seregét midőn megbomlani hallá
 Elkezerül 's ordít, valamint ordítani szokása
 Szörnyű pokol' kapuján álló örebnek, ügyetlen
 Gondgya miatt, ha urát hozzá közelíteni láttya
 'S markában ha tüzes buzogány villámat okádik;
 Ordít ő szomorún, 's poklot megrázza szavával;
 Így vala a' nyomorult Muhameth, még vissza kerülne
 Ölni magyart, de fejét nem bírván lankad az, és csak
 Bosszút esküszik ő; ha leend épsége agyának,
 Állni fog a' magyaron 's vérét megtorlani vérrel.
 Jaj Temes őrfaladon ha pogány' félholdgya világít!

M á s o d i k É n e k.

Nyugszanak a' rohanók. Achmet komorodva tekint
 Eggy zsombékra ereszkedvén a' sirhoni táborn;
 Vért sir szüve belül 's vad szél ringattya szakállát,

Annyi elestéért, már mennyi gödörbe lehulla
 'S még Temes a' magyaré! rettegve Bizanci sinört vár.
 Hármasan e' közben követit lódította Temesbe,
 És uraságot ígér; de fenyíti Losonczt öléssel
 Olly nemüvel, millyent soha még nem szenvedé ember,
 Hogyha alább nem hágy, 's makacsúl védelmezi várát.
 De a' büszke Követ szégyenbe borulva Vezérhez
 Tér vala vissza. Magyarát átkoz, 's nem láthata egyyet:
 Mert kapu zárva maradt, 's bár mint dörgesse be-
 markolt

Ökleivel, nem jön, ki Pogányt valahára behíná;
 Hogyha kiált; rémül: mert harsog egész Temes, és nincs
 Kő, melly a' daliák' hangját reszketve ne hallná,
 Harsog egész Temes, és törököt kapujátul elindít.
 A' sok Bassa morog, de kivált Hali, szürke szakállát
 Rágja, megesküdvén Alláhra, 's Mubammed Urára:
 Hogy Temesen gázol, ha csak a' föld nem nyeli; ekkor
 A' kicsufolt követért Várnagynak gögje lakollyon.
 Bajnokok és görnyedt öregek Szűzekkel, elájult
 Nők csecsemőikkel legyenek prédáji halálnak,
 És az anyák' kebelén fiaiknak vére csurogjon.
 És „legyen úgy!“ körülötte nádaly sok kontyos üvöltött.
 Így legyen? ah szigorú Végzés! Magyarokra borongó
 Felleges évek után készüly villámad' emészto

Tüze' kiomlását viderabb nappallal elűzni!
 Űzzd te reményszellem! 's azokat remítse világa,
 És nyomorult fejeken dördüllyön azoknak az élet-
 Vesztő menny, kik előtt szentség sok kinnal előlni
 A' Jézus' hiveit; sok bajjal nyert Haza' térin
 'S vérrel forrasztott országának dúlni határin
 Már fellyül. Te Kereszti reményünk' Istene gyámolly!
 A' szünetet Temes is buzgón előlelte Törökkel
 Unta vitát édes csönddel kicserélni ohajtván,
 Töltsi Losonczy didült falait; 's kiket éle aczélnak
 Szaggata, hű gyámoly kezeit sebeikre kinyujtá,
 És megölött is az Egyháznak sírjába rakattya:
 Ott leborulva könyörg oltárra emelte szemekkel,
 Hallgassátok Egek! várát megváltva ohajtya,
 Oh! de haszon nélkül könyörög: nem hallya meg a'
 menny
 Buzgó kérelmét; süketek most régi Baráti!
 Tesz, mi tehetségén áll még megváltani várát.
 Föld ali boltozatokba viszont takarította az élést,
 Hogyha dühös törökök földig lángokba keverjék
 Várát, élelmét így meg nem emésztheti a' tűz.
 Millyen nép közelít? mint csattog? milly robo-
 gással
 Kelnek amott vivók? Tóthot szállongani látom.

Gyenge fiút hó színű karok hordoztanak egykor
 'S atya csaták' mezején diadalmasan álla; de békét
 Harsoga a' hardikürt, kardgyát hüvelyébe eresztvén
 Édes ohajtással váró hölgyének ölébe
 Röppene és daliás mellére simúla; örömcsök
 Üdvözi a' hűpárt: dadogó kis gyermeke annya'
 Karjaiban csingaszzkodván mosolyogja nem ösmért
 Attya' örömkönyűit, ki fiát térdére emelvén
 Gyenge simítással megapollya az angyali arcot,
 Ringatgattya, előre Vezért alkotna belőle,
 A' ki üdök' folytán majd harczokat állnia dücsően
 'S dúlna föl országot — de borongva sivit kebelébül
 Honnya' bitanglását látván egy árva sohajtás,
 'S hosszú fohászra alélt ajakán gördülle csörögve
 Zápóra könnyének: kardgyát markollya, csatának
 Szánnya magát; oda hal! 's hölgyét bú fekteti sírba
 És kora halma fölött egy ifju kesergi el annyát!
 Így maradott Csadimár: harczokra riasztja az árvát.
 Hunnia 's védelmét esdekli zokogva kezébül.
 Menne; de nincs szüve már, kebelét más bírja sajátul
 Lália egy Angyal leng még körülötte az élet'
 Mostohaságában; de korán megrendül az álmodt
 Fellegvár, 's szomorú dörgéssel igenzi az elfolyt
 Égi reménypatakat, boldogra jövendőli mérgét.

metz. Stober del.

LÁLIA.

CHAPTER I

The first part of the book is devoted to a general
 description of the country and its inhabitants.
 The second part contains a detailed account of the
 various tribes and their customs.
 The third part is a history of the country from
 the earliest times to the present day.
 The fourth part is a description of the
 natural resources and the state of agriculture.
 The fifth part is a description of the
 state of the arts and manufactures.
 The sixth part is a description of the
 state of the sciences and literature.
 The seventh part is a description of the
 state of the government and the laws.
 The eighth part is a description of the
 state of the religion and the churches.
 The ninth part is a description of the
 state of the commerce and the trade.
 The tenth part is a description of the
 state of the population and the families.

Rezgett a' konyuló cyprus' szélfúta hárasztin-
 Által az éjcsillag gyöpösült sírjára halottnak,
 És szomorú pompát tűzött rá fényes ezüsttel:
 Ő anya volt, most völgyi lakos, 's a' szellemi honában
 Boldog anyák' fénylő sorait töltötte. De halmán
 Egy gyönyörű Lélek, ki reá homorodva könyével
 Élteti emlékét a' gyászos síru anyának,
 Lengedez estvenként, titkát bús fátyola rejti.
 Lália ő, elhunyt szülejének könnyeket áldoz,
 'S a' Nyugovó' csöndgyét sokszor rezzenti siralma.
 Annyá' keresztyénél áll most is az Angyali Lélek:
 'S ime-pogány hadiak robogó paripákon azonban
 Jönek orozni szüzet Mehemethnek Nándori hölgyül.
 Mint a' fölrezzent özeeske szalad vala a' lány;
 Durva tövis elakasztja; havas kis lábai vérét
 Szánakodó fűvek magokat meghajtva elisszák;
 Még az egekre remeg, 's esdekli, könyörgi kegyelmek'.
 Hasztalan! elfogják nyomorultat; 's míg azon éjjel
 A' zokogó madarat Belgrádi terembe röpítik.
 Sirva megy a' hattyú idegen tó' szélire, és néz
 Honnya felé, szomorúan viassasohajtja Hazáját:
 Hajh! a' Szittya leány bár hattyu lehetne csak egyszer,
 Gyulladozó vérrel sebesen megjöne tavaszkor.
 Mostan azért csak hálai ohajt, epedése reményc,

Véle csak ez frigyesül, s emeit míg zárja halála.
 Gyilkos aczél készül, vad gyilkosa' karjai edzik,
 'S a' szerelem' gunyolója' szíven tompulhat el éle;
 Szüzi szívet koldul Mehemeth, törödelmes ajakkal
 Esdekel égve 's reméll, de lemondás' átka lesujtja,
 'S' Lália hókebelét fölnyitva halálos aczélnak...
 Mint kiket a' lecső mennykönek vad szele ér meg,
 Úgy vala szép Csadimár, miüdön hallotta szerelmes
 Híve' elorzását; 's hova? azt nem tudta halandó.
 Elhalt ő maga is, szavak is megholtanak ajkán,
 Háboru dúllya belül, szíven köszikla temérdek.
 Hosszu vitája után így válaszol a' komor ifju:
 „Indulok, és követem Tóthot, viszem ölni Temesbe
 Én ezen árva vasat, de legyen vezetője az Isten!”
 Ment ezután gyorsan; Tóthoz kapcsolva segédül
 Kardgyát, 's ölni kíván törököt, vagy halni dücsően.
 Mól Máros' árja folyó pillantatit üzve haboktul
 Hordgya, megy a' kis had segedelmet nyujtni Temesnek;
 De hogy az Ozmannak seregét pillantya az új nép,
 Nincs szíve, nincs egység nem ohajt bé menni Te-
 mesbe;
 Visszairamlík. Utánna Pogány, mert port vere lábok
 A' szaladóknak, azért sereget sajdíta vonulni.
 Ugy volt, mint véle. Pallost rivadozva ragadnak.

Arslan villog elől, konczol kit elérhet aczélya.
 Állatok el! Csadimár vi csak maga, néki segedül
 Nyujtsátok karotok!’ “De nem állanak ők el; azért egy
 Vi maga bus Csadimár, harczol vele mérgesen Arslan,
 ’S harczra szokott kezeit gyengén veri vissza az ifjú.
 Végre kifáradván hallott pönögése vasának,
 Hármassal hozzá vág a’ török, ekkor
 Vérbe borulva ledül; Oh! bár csak esése halálos
 Volna! ilyen kezein nem pöngene Osmani rabláncz.
 Pöng nyomorú kezein csontrágó Osmani rabláncz,
 ’S szörnyű pogány szem előtt gyalogol táborba, hol így
 szól:

„Jersze Pogány, ölly meg, fektess síromba le aztán!
 „Nem Gaur! így Arslan, kardom nem mocskolom én be,
 Jobb, nyomorult nyakadon járom csikorogjon örökkön!
 Rettentő vala ez: de az ifju’ keserve nagyobb volt.
 „Mennem kell csunya eb! mennem héttornyú piacra;
 Jer kutya, szaggass el; csödütsd ordítva szakállas
 Társaidat, testem’ vessd nekik konczul el aztán;
 Jer! ha nevelt asszony, verd által ezen szüvet; áldlak,
 Hogy letöréd éltem’, vasadat megcsókolom érte,
 Mellyen omol vérem, csak ments föl utóbbi kinoktat,
 Így habozott. De körülfogták, mint adva parancs volt,
 Kísérői, ’s megyén köztök Nandorba; el-onnan

Stambuli várba, hol a' keserűség ölte halálra.
 Több ezer illy esetek dulták országodat, Árpád!
 Mig rabigát hordott, melyet nehezíte reá a'
 Visszavonás. Unokák! sok vér szerzette Hazátok!
 Állani fog, mig az ég álland, 's csillagzati járnak,
 Hogyha igaz szüübül tömjént áldoztok az Égnek,
 És Fejedelmetekért minden csepp véretek ég; egy
 Szű és egy lélek nemesítsen: az ősi Hazának
 Ellenesin győztök, 's nem fog csonkulni határa...
 A' beszorult Temésért új ostromot állnak az örök.
 Achmet üvölt ismét, új harcra riasztja bakóit,
 Estve Jakab nap előtt rendelte Temesnek elestét.
 A' szomorú hajnal még csak pirosulni aliglan
 Kezde, Vezér ordít; mindannyian állonak újra.
 Vízitoronynak esik, seregét oda hajtya közöttök,
 'S pörgeti buzgánnnyát Hali, vén Hulaman, Mehemeth
 Bég.
 Talpra vitéz! hangzott Temesen. Kiki kardgya után kap,
 És csattogva lecsap, valamint szok csapni az égből
 A' haragos villám, törököt kergetni falátul.
 Összezsap a' két kar. Mahometh' zászlója lobogva
 Villog elől. Hali macska gyanánt vágy mászni oromra.
 Szörnyü leventa Haszán lépcsőre iparkodik. Ott áll
 Már Milak, a' ragyogó turbányt lekeríti agyárul,

'S égnek emelve vását készül takarítani onnan:
Vissza Pogány; de midőn derekán nyakra főre sietne,
Lépcsőstül együtt szörnyen sértődve lebiccen.
Küzd Hali Forgáchal, viadalmok kétes, először
Sem Hali sem Forgách társát nem győzi erővel.
De Hali félholdú csákányt úgy csapja fejéhez
Forgáchnak, hogy szédül emez; sebe homloka' ránczán,
Még mikor a' Bíró végkép fog itélni halandót,
Jegy lessz, és törököt fog idézni az Urnak elejbe.
Láttya Losonczi Halit, bőszerűen ragadgya haragban
Somnyelű baltáját (kardgyát eltörte pogány kéz,
De hadi dárdával megmérte szívének arannyát)
Forgáchhoz segedelme szalad; 's ugrattya az Osmant;
De buta ugrását botorul kísérte szerencse:
Vére foly orrábul, hadait képevel ijeszti,
És veszedelme' jelét szomorún elvitte pofáján.
Jő ezután Velicsán, Nassuf, tört hordoz ez, Achmet'
Embore, mert hajdan Jézust mutatólag iwardott;
Hogy pedig Osmani láb dongott Buda' telkein, ő is
Akkor lön hitetört, 's félhold szentséges előtte;
Alla' nyulánk bojtyát durván megcsipte az aggság,
És gucsmája alól deresülve lobog haja. Kaszszon
Hajt ezután sereget buzogányos kézzel. Üvöltve
Tör Ramadan, 's a' szörnyű Kubáth Aga nyomban utána

Kíszi dühös fiait, 's a' vizitoronynak elomlott
 Köfalait veszik ők tárgyává szörnyü dühöknek.
 Ott vi már Nassuf, törrel csapdossa Perénit,
 És mellette pogány fiait példája hevíti.
 Áll de Peréni sokig, kétes vita' szárnya közöttök,
 Hátra szökik 's az Agát főben megcsapja, ez ordít,
 Villongó törét fölemelvén: „esküszöm Alláh'
 Szentségére, leszel, kit megront töröm, az eggík,
 'S véredet e' törön viszem el, 's nyالاتom le ebemmel“
 'S csapni akart; de Peréni kezét töröstül ütötte.
 Megszalad a' Hitetört, törét odahagyta Perénnek,
 Fut sirodalmi között, csonkán hordozza kezét, és
 Ordít, futtában megakad Bátornak ütésén.
 „Nézzd Magyar! ősz koponyám', jobbom már csonka,
 kegyelmezz
 Éltemnek, ha keresztény vagy; hajdan ki imádtam
 Én is azon Jézust, a' kit te imádsz; de kegyelmezz
 Mostan azért, könyörülly! nem harczolok én soha többé“
 „Éppen azért halsz meg 's e' percz éltednek utolsó,
 Szóll vala Báthori, hogy törökért harczolt vala jobbod.
 Még azon Istennek rettentő széke elejbe,
 Fertelmes lelked' tagadása idéz oda; 's nékem
 Itten előre adózz, mert fegyvered' éle Hazámat
 Dúlta, ezer Magyarok haltak nyomorultan előtted.

Te gyilkos hóhér! ki magyar létedre magyar vért
 Inni nem irtózál; méltó, hogy hally meg előtem;
 Irtózzál gyilkos! ha előbb nem lágyula szived
 A' Haza' romlásán; már tárva kapúja pokolnak
 Bévesz az; és kit előbb tagadál, most szörnyü háraggal
 Büntessen pula! Istenedet ne tekintsed örökkön“
 Igy. Megüté az öreg törököt, tántorga kevésbbé
 Ez, de föleszmelvén, kardgyát ballyába ragadgya,
 És elszánva magát tigriskint védi; de a' Hős
 Másodszor megüté az öreg törököt: nem az ő már,
 A' ki előbb ragadott kardgyát emelíteni tudná.
 Ajka nyilik, véres tajtékot okádik epével,
 'S lelke bucsut vévén bünös testétül elindul.
 Ott hever, és törökök remülnek tőle, elázott
 A' vértől, de csatáznak azok, Bassáik előttök.
 Dúló vészt kerekít Ramadan, Jancsárral indul
 Nassuf' eleste után, csata hol már bomlani kezd.
 Ott Battyáni forog, törököt marczangol; erősi
 Űznek ölü Osmánt, falaikra ki mászni törekszik.
 Most fitogattya gonosz karját sok régi csatákból
 Hiresedett Aga Krimi Kubáth, mellette megy Arslan.
 „A' torony áll; de ma düllyön alá, megdöntse erőnk ma,
 Sír legyen ott vívó Magyaroknak! örülve pedig mi
 Halma fölött tomozást üssünk, holdunkat imádjuk!“

Így a' két Vezetők harsogva kiáltanak. Ágyuk
 Bömbölnek föl-alá, dőrejektül reng, mozog a' föld,
 A' Szent Égnek üdölt Egyház' sudarára lecsattan
 Sok ropogó öblök' szomorú küldöttje; de gyáván
 Visszaesik. Ropog a' réz cső, másodszor ereszti
 Kormos agyú Szerecsen teli gyomrú ágyuit: ekkor
 A' Szent Ház' sudarán reszketve meginga keresztje,
 És szomorú ropogás közben leröpüle tövéhez,
 'S félre hanyatlását hogy látta Muhammethi Arslan:
 „Nossza Muzulmánok! nincs már a' gyáva kereszt ott,
 A' hova mesteri kéz egykor csillogni befúrta.
 Földre bukott (ordít) jertek letiporni utánam!“
 Ő visz elől ragyogó kardot, 's öli mind kit elérhet.
 Bornemiszát lát a' Holdas harczolni; sebekkel
 Teste rutitva vagyon, vért izzad, czondora pajzsa;
 Áll de azért, Arslant nem várja falára hogy ülljön,
 Ől törököt, miig a' Bassát nem láttya szemével,
 Ekkoron ordít ő „te pogány vad fajzata! nem még
 Már ezután Szolimán a' Százseregeknek Urához“
 „Én pedig azt fogadom, mondván a' Bassa setéten,
 Hogy nem iszol többé Tokait, mint vallya neved, de
 Vért iszol, életedet lábamnál fúlva nyöszörgöd“
 Nem hallotta szavát Arslannak János, aczéllját
 Vitte dühösképen gunyolóját szánva halálnak.

Vi a' két harczos, Arslannak homloka vérzik,
 De harczol még is; Jánost megesapja derékon
 Ugy, hogy ez eggy kevesé bús tandorodásra hanyatlék.
 Hármaz erőszakkal villog Jánosnak aczélla,
 'S nem szalad a' Kontyos, szüvet ad példája pogánynak:
 Ifju vitéz közelít, segedelmét hozza magával
 Tomori, Attyának testvére Mőhács' mezejében
 Vérze Hazám Érted! Tomorit pillantva szalad most,
 'S a' sokaságba vegyül harczát szüntetve kezében.
 Merre szaladsz Arslán? hova futsz el? gyáva, utánad
 A' szégyen nyargal, nyomaid követője, 's hıvebb ő,
 Mint te valál szavaidra. Magyar' feje hol vagyon? Élly csak,
 Élly, de gyaláztatnak 's nemeteknek örökkori csufja.
 Holtak' halma fölött búsan még vınak az élők
 'S haldoklók' siradalmi között Velicsan boza serget,
 Merre törést vertek Halinak réz csőı nyomul föl.
 Kétes alakban jár a' gyásznak fátyolyos éje
 Morcz Velicsán, hordoz csillámló kardot övénel
 Függve, de jobbájában markolva haláldzsida fénylik.
 Jár legelől, meg-megfordul, buzogánnyal ijeszti
 A' vad lomha hadat, 's Alláht orditva csatát kezd.
 Még ekkor falain mászókra csatáza Losonczi;
 Végzi vitáját itt, Battyánit hagyva helyében
 Hol sürıebb felhőt látott kerekedni Törökbıl,

A' kinyitott résen Forgáchal rándula arra.
 Ott van már Velicsan, dárdáját méri: Losonczy
 Rápillant megölő szemmel, 's megcsapja vasával,
 'S a' körösfa-bodát kettős darabokra elosztja.
 Más lándzsát ragad az, mérgedve arányza szivére
 A' Várnagynak; azomban az Ör' pajzsába löké azt,
 'S benne akadt. Nem volt kardnál más fegyvere. Ekkor
 A' vesztére hozott dárdát fölemelte Losonczy,
 'S így szóllott Velicsánhoz „ezen vas eméssze velődét,
 Mellemet a' mellyel vágytad te szögezni keresztül“
 Ekkor méri hegyét, Velicsán meghajla, bukása
 Veszte lön, és szivét átfúrta hegyével azon vas,
 Mellyet imént Várnagy csillagnak néze kezében.
 Már beköte sebeit Muhameth, halaványan elindul
 Ismét, több daliát visz most kísérti szerencsét.
 A' sok harczí Vezér maga is hordozza vasát, 's az
 Ingadozó köveken rengő torony ellen üvölti
 Kontyosait, ma vesz el maga is, vagy lészen urává.
 Kaszszon görbe aczélt fitogat, mellette sok Osman
 'S kormos agyú Arslan dühödik, 's áztattya előre
 Vértül üdült torkát, de kezében Stambuli bárd van.
 Uj vita kezdődik, legelől Muhameth viszi bojtos
 Gyermekait, beteges vadkint maga tévelyég, arcát
 A' halaványsággal vívó bosszúja emészti,

Mert koponyája imént szörnyen megkocczana, 's vére
Meghasadott mellén csurogott talpára; De megy most
Állani Bornemisznán bosszút; harsogva kiáltja:
„Talpra Muzulmánok! vagy elő, vagy jertek utánam“
'S mennek azok, de vitéz daliák harcolnak előttök,
És azokon fellyül nem győz Muhamethnek aczélya.
Még egyszer harsog. Lábtón kezd mászni toronyhoz,
'S bojtos oroszlánkyint mennek szolgálai nyomában.
Ott terem akkorban Forgách, és horgas aezéllal
Sujtya fejét a' már fölmaszó durva Pogánynak,
De sérelme csekély, gucsmája szakad vala, 's már
Bús falakon villog, sertőjét nézi, de Forgách
Másodsor buzogánt emelint; és dobja serényen
Durva Szakállashoz; nyomorúlt! bordája behorpadt,
És miüdön Arslant hívogatna, nyomába segédnek,
Visszarogyott nagy öröme az örök' tornya' tövéhez,
És véres szemeket vetéget föl az ormon ülőkre,
'S föl-föltámasztván derekát vizsgállya ha leng-e
Már zászlója falon: de komor keseredve esik meg
Vissza, vasát nyomná, ha lehetne; halálos ijedség
Fogja körül 's szemeit bészárja örökkori álom.
Achmet, Omér, Kaszszon szigetet formálva toronybul
Döntenek és vának szörnyebben, mint szok oroszlán
Küzdeni tigrissel. Bús várnak Naggya Losonczi

Hasztalan öl, száz annyi terem viszonzva kövére.
 Más részről Hali jő, és dülnek előtte Leventák,
 'S nincs ki ölésének zátonyt vethetne, elesnek
 Szép Magyarok — 's odahagyva helyét a' várba vonódik,
 A' kit az Osmannak szablyája nem altata sírba.

Elforgott az üdő. Achmet szaporította vitézit.
 A' lankadt Magyarok szomorún tanakodni gyűlének
 'S a' Spanyol' örségnek nyúlszívű Hadnagyi. Csendes
 Sirtelek a' gyűlés, míglen nem szállna Losonczi,
 A' megütött csarnok versenyt harsanyla szavával:
 „Bajnokok! itt állunk viharok' közepette: Bizánczbul
 „Uj hadak érkeznek. Feleink elaludtanak; édes
 „Vérünket Temes is gyászolja. De ennyi veszélyen-
 „Által az Ég' kezeit láttuk hadakozni ügyünkért.
 „Dácia czellengő népével nézi Temesvárt,
 „Ámbár még miüdön meg nem vala szállva hadakkal
 „Kasztald, a' fondor seregével biztata untig:
 „Ámde marassza hadát, él még egy Isten az égben,
 „Védni fog ő minket, 's várunkat védeni fogja.
 „Mink, kiket a' jobb ész búzgó hűségre Hazánkhoz
 „És koronás Fejedelmünkhöz csatlott vala egybe,
 „Állottunk eddig: várunk' most, adgyuk-e által? —
 „Oh szomor emlékezet! hol az egy szív részre ha-
 sadt el,

'S összefogás nélkül szállott a' sikra ügyetlen
„Harcza után, melyet siratunk keseregve maiglan,
„Része futóvá lett, idegen menedékre kiillant,
„Így minden segedelm nélkül hogy lenne bitanggá
„Huunia, melyet erős Magyarok szerzettek együtt,
„Része pedig, ki dücsöt sejtven, gyászpontra omolt el
„Szép diadalm nélkül, melyet nyernének egyébként.
„Vétkes Átyáinknak szomorú példája tanítson!
„Egy szív, egy lélek forrasszon bennetek' össze!“
„Hallottuk szavadat, Várnagy! 's mire czéloz, elértyük.
Szóllanak a' vendégkatonáknak' hadnagyi, Honnért
„Veszni dücső, ha reményt nem nyit már alkalom élet'
„Tartására. Hideg vérrel vetitek ti tanácstok'.
„Tenger az ellenség! magatok nem ügyeltek-e arra:
„Győzzük-e ellenesink' falainkrul verni maroknyi
„Sergünkkel? tornyunk' párkányain Osmani zászló
„Lengedez; a' honnan magyar ágyú szórta tekéit
„Még ezelőtt: de pogány bög most iszonyú ropogással.
„Könnyű lessz megvini Temest. Jobb alkura lépünk,
„Mig van üdölk, 's miuket, míg várunk, valhat Urának'
Mintha sebes villám csattogna hegyettek az égből,
A' Magyarok kelnek; 's karcsú mentének alatta
A' magyaros szűvnek sebesebben hangzik ütése,
És Osmanra fenett vasakat Spanyolokban itatni

Készülnek; de Losonczy' szaván nyugalomra bocsáttyák
 Fölfortyant tüzzel kiragadt szablyáikat, és csak
 Rettegető szemeket hánynak képekre azoknak,
 Kik füleikbe imént alku' kürtölni merének.
 A' vendég katonák közülök kisuramlanak. Aztán
 A' bátor Magyarok harsogják újra: „halálig
 Védgyük ezen falakat, testünkön rontsanak által
 A' kontyos seregek. Legalább nem láttyuk oroszánt,
 Majd miüdön bétör rettentő képü fölöttünk“
 Így a' Várnaggyal harsog valamennyi magyarság,
 'S széllyeloszolva magát készítvén újra csatára.
 Készülly veszni Dűcső! nem less: tanakodni üdöd már,
 Árulást szőnek vendégkatonáid, ezennel
 A' végzést halljad: mellőled elálloni készek,
 És Szoliman' czimerét faladon kiszögezni; de többé
 Kardot emelni Temes mellett nem fog Spanyol őrhad.
 Láttya az árulást, szívzúzva keservesen így szól:
 „Mért? ha pogány kegyelem kedvesbb, mint lenni Ha-
 zámhoz
 Hív, falainkat előbb kezetek nem hagyta magunkra?
 Mért? ha pogány iga olly édes: leborulva elejbe
 A' hadas Achmetnek szolgálai gyanánt nem esétek?
 Várj hitetört! az Eget hívom szavaimra tanúnak:
 Bár véres kezeit nyalogassd árába fejednek,

Meg nem mented azért, neveled sőt néki veszélyét.
 A' frigy' színe alatt készül bekeríteni törbe,
 's ott ha vagyunk egyszer: kardot villogtat agyunkra
 Béke helyett. Hányszor hitetört? hite semmi pogánynak!
 Vérnek örül, vért szí valameddig lelke piheg benn'.
 Mennyetek! Istennek bosszúló ostoni rajtunk!
 A' keserű békét nekünk kicserélni halállal,
 És azon egy várat védő kezeinkrül elütni,
 Mellyért Hösimmel harczoltam elannyi csatákban.
 Jaj Temes őrfaladon ha Pogány' félholdgya világít!"
 Külföld' Népe! miért hagytad pusztára Hazádat?
 Jégkoszorúzza mezőn szomorún dideregve tüzednél
 Ülve dücsbb volnál, legalább így messze vitátul
 Semmi gyalázatnak nem nyomná mocska neved', 's így
 A' jó honfi között konkolyt ültetni szerencséd
 Veszne; veszel de azért, ámbár sok jámborok együtt
 Nyögve halál' idegét hallyák pöndülni fülökbé.

A' gondos Várnagy búsan kiteríti világos
 Kékszinű zászlóját, lobogósra ereszti borongó
 Gondolatok közepett Székelynek nyujtja: „Vigyázz rá!
 Semmi pogány ivadék ki ne győzze csikarni kezedbül,
 's e' kincsünk' egyedül nyerhesse halálodon“ így szólt.
 Elveszi az. Rengett egekig nyult szálfá gyanánt, majd
 Mellynek zöld tetején viharok kelnek ki csatára:

De suhogó lombbal mind addig visszaüvölt, míg
Szép viruló díszét villám nem csapja; legottan
Fürtye halálos erőt sejtven, omolással elomlik,
És nem lessz ezután mivel a' szélvészre süvöltsön.
Így az erős kézben beszorult zászló vala. Széle
Tiszta arany rojttal ragyogott, mint déli verőfény
Lógga alá osonó szélnek fitogatva világát.
Egy részén Koronád állott szép Hunnia! 's hősi
Pajzson négy folyamid; pajzsod' más része setétlő
Bérczeidet mutatá, koronád oda téve, örökkön
Hogy Magyarokra vidám fénnel mosolyogna: kis Angyal
Czimedet így tartá, szemeit leszögezve szemérmes
Nézéssel, csuda indulatit rajzollya, 's fejénél:
H a l n i M a g y a r H o n n é r t! állottak tűzve, arannyal
Gyenge kezek tüzték, Várnagynak szép Neje tüzte.
Más felül a' szerzett K e g y e l e m n e k fája viritott,
Rajta pedig vajudó Megváltónk' képe keserves
Vérétül pirosult, a' hajdani szörnyü gyalázat'
Fája alatt potyogó könnyel siratta, 's szorongó
Szívvel nézte Fiát tengernyi kínok' közepette
Szent Anya, 's a' fa tövét szerelemnek hajdani lánya,
És bűneit sirató Magdolna takarta hajával.
Illy vala a' Zászló, Magyarok harcollyatok érte!
E' közben kiayitá kapuját csikorogva Losonczi,

'S rajta csekély de vitéz daliáit is általereszti;
 De miüdön betevé hátoknak utána keserves
 Vállait a' kapunak, fájdalmas könnye kicsordult,
 Fájt szive és szomorú lelkét megrázta keserve.
 Annyi veszélyes üdö kit meg nem ronthata, győzött
 Rajta haláltfélő, 's indította bitói piacra.
 Megy harczos daliái előtt, átkozza magában
 A' vak visszavonást, 's átkozván, kiknek az élet
 Kedvesbb, mint Haza' fénnyéért pályázni mezőben.
 Élemedett öregek követék el vándoros úttján,
 'S pártás szűzek anyák' karján ballagva közöttök.
 Haj! de pogány törökök ragadozzák kinos ölkébül
 A' fájdalmas Anyáknak öröme nevelte szülöttit,
 És örök Osmani láncz, vagy kény viselőji, örökre
 Fosztva reménnyektül, hogy majd valahára örömnap
 Fénylik, az édes anyák sírnak keseregnek utának;
 Hasztalan! elyannak kebelektül örökre ragadva,
 És idegen fenyeren hervadnak el árva ibolyként,
 'S elhidegült porokat még szél sem hajtya Hazájok'
 Földre vissza! pogány teleken feledésben enyésznek!
 Fekszik az ifju Vitéz vérébe keverve Losonczí'
 Lábainál, szemeit bécsukta örökkori álom,
 Tomori, a' ki Losonczí előtt hordozta sisakját.
 Visszanyerít az ijedt hadi mén, 's a' Várnagy így ordít

Mérgében szive fájdalmát kapcsolva szavához:
 „Harcra vitéz fiaim! vesszünk lábiglan el inkább,
 Mint sem falka gyanánt hajtson rabigára Bizánczba
 E' babonás Osman; nem lessz bosszútlan elestünk!”
 'S minden aczél kiröpült egyszerre szavára hüvelyből.
 Már a' kard villog, buzogány koponyákat elaltat,
 És rohanó törököt, 's nem kél föl előlni csalárdul
 Többé semmi Magyart, elosztott hamvakban enyészik.
 De újak kelnek, 's pusztító fegyverek' élén
 Szörnyű halált hordnak, valamerre tapodva kerengnek.
 Bajnok erőseivel tigriskint ontja Losonczi
 Karjainak mérgét: Mahometh' esordája dühöngve
 Dúl a' kis csapaton; szomorú ropogással azonban
 Búgnak az érczsudarak, 's holtá merevítik az élet.
 Ott Hali, ott Arslan gyilkol hóhéri kezekkel,
 'S testhalmon Hulaman biztattya csatára vitézit.
 Bajnokok elhullnak, vagy szijra kötöztetik a' hős,
 'S Stambuli rablánczat kinosabbat ezernyi halálnál
 Csörget az ör; de Losonczi Pogány dölýfőre csatáz még.
 Már nem is éltéért villog markában ölö vas,
 Elszánás csikorog habozó kebelében: „Elestek
 Kedvesim, én éllyek csufjára világnak utának?”
 Százakon áll immár véres lábával az Elszánt;
 Bosszúló kezeit még egyszer emelte vasával.

Érzi török; de szegény nyakszirt megcsapva leroskad,
 'S vérében vajudót nézék kikaczagva Pogányok.
 Rettentő sorsul letiport nagy lelkü Losonczi
 Itt vesze, vérébül violák serdültek üdövel,
 Vára 's Banát Solimánt kényetlen vallotta Urának.

TAKÁCSY JÓZSA.

S Í P.

VITKOVICS MIRÁLY' HALÁLÁRA.

Zöld fa valék hajdon, 's kitanultam az ifju szerelmes'
 Szép örömeit, miket eltitkola híven az éj.
 És később Eger' lugosai közt, sipja levék eggy
 Költőnek, 's dalolánk ifju-szerelmi gyönyört.
 Mint mikor a' vig hang örök Harmoniába vegyül, 's hal.
 Úgy tűnt Énekesem: és magam árva vagyok.

Ponori THEWREWK JÓZSEF.

MADONNA DELLA SEDIA.

„Már honnyomban vagyok, Barátom!” írja az ifjú Réty Lajos a’ hadiseregnél Olaszországban visszamaradott barátjának — „honnyomban vagyok, ’s mindenben kész, mint engedelmes fiú — a’ katonai szoros Subordinációhoz szokván — atyám’ parancsolatit pontban tellyesíteni. Igazad volt elváltunkor, midőn monád, hogy vélekedésed szerint engem’ házasítani akarnak. Úgy van, alig pihentem meg lazaérkeztemkor, már atyám komolyan, valamint egész valósága, nem ellenzését tudtomra adá, ha én a’ vidék’ leányai közül feleséget választanék. Örömmel ajánlja magát, hogy elhordoz az egész környékben, hol csak megért leányt tud — ’s így holnap utazunk. Anyám itthon marad, készíti a’ vőlegényt, még pedig jegyese nincs. Én egész nap nevetek, atyám pedig újain számlálja a’ leányokat, marsroutát csinál az útra, nehogy valamellyik leányos házat elkerüljük. — Csak gondold! Emmi özvegy, még utamban

... ..

Az ifjú Réty hat évek előtt indulatosan szerette Emmi-t, 's ettől viszont szeretttetett. Emmi azon tűzvérű Szépekhez tartozott, kik a' bennök serdülő indulatokat első felzúdulásba hozó tárgyért élni s' halni legfőbb gyönyörűségöknek

tartják. Réty lángérzékenységgel dőlt a' bájos leány' karjai közé, 's az ártatlan enyelgések' varázsló kényében elszorgalmatlanította minden más kötelességeit, csupán Emmijé' kedvének élt. A' mindenben gáncsot lelui igyekező félszeg világ botránkozást látott ott is, hol vétketlen vidám élet kedviti a' szeretőket. Emmi is, ki hamar árván maradván, egy üdös ángy' társaságában majd hogynem függetlenül élt elegendő vagyonkájából, az írigy világ' nyelve alá jutott, melly nem kedvezvén a' leányka' legnagyobb kincsének, jó hírét kissebbíteni törekedett. Emmi és Lajos kikaczagván a' rágalmazó nyelveket, vi-seletjeiket semmiben nem változtatták. Réty' szü-lői megszomorodva hallották a' falusi élet' csend-jét sem kimélő koholt hireket, minden módon iparkodtak fiok' szövet-égét Emmi közt megsemmisíteni. De Lajos büszkélkedett barna leánykája' barátságában, fiatal elragadtatással soha tőle megválni ezer csókok közt fogadta.

Hazánk' öregit, 's fiatalit az 1809dik évi veszélek a' Hony' védelmére Napoleon' határtalan gőgje ellen lovagi tűzbe hozták. Réty Lajos is a' Felkelők' seregébe lépett. Örültek szülei, ámbar

feltették is egygyetlenjek' éltét; mert a' távulatban, Emmi kaczárságát halván, a' kárhoztutott társalkodásnak véget remélték.

Emmi' szerelme fegyverkeztette - fel a' nagyért, szépért buzgólkodó ifjat. Emmi' szerelme késérte őt az öszvegyült seregben, 's ösztönözte a' legszebb tettek' végbevételére. — „Nem kívánok“ mondá az ifjú a' búcsúzó leánynak „Hazámtól semmit, csak a' te hűséged jutalmazzon meg.“ „Hív keblembé várlak Lajosom!“ zokoga a' leány, a' vitéz ölelésében simult — 's így váltak egymástól.

Réty derék katona lett, 's azon talpraesettek közt volt ő, kik megfelelni iparkodtak a' benne helyheztetett Haza' várakozásának. Ha a' végezet győzedelmeket nem szabott is akkor még a' szerencsétlen sereg' számára; de az el nem fajult részében a' Haza' fiainak észrevehetőleg munkálódott a' nagy lelki hősindulat, melly hajdanában olly szép tulajdona volt minden jó Magyarinak. Egykét apró verekedésben Réty' bátorsága szembe-tűnt, 's a' vezérek' figyelmét valóban megnyerte.

A' Posonyi béke véget vetett a' fenyegető veszélynek. Rétynek megtetszett a' súlyos fegy-

ver közt is szorgalmasan mozgó szabadabb élet. A' sors őt hogy katonának teremté, bizakodva hitte; a' miért is a' felkelő seregből az állandó ármádábalépni ohajtott. A' szülék, habár nehezen is, jóvá hagyták kívánságát, 's ő egy vadász Zászlóaljba mint tiszt állallépett.

*

*

*

„El ne szomorodj kedvesem!“ így íra Emminek a' büszke Vadász. „A' szerelem áldozatot vár. Csak azok által nyeri el a' hűség halhatatlanságát. Szabad vagy, ha nem akarsz a' gyötrődő hűségben nyögni, válassz magadnak férjet, ha annyira szeretitek ti leánykák a' pártát széttépni. Ellenben ha állandó maradandsz, soha tőled megválni erős feltételem. A' te öledben esmértem meg a' legszebb érzéseket, az élet' elevenségét, ott kívánom azt örökre élni. Az Eg' segedelmével nem sokára meglátlak, tudd meg azt Emmi! a' szép jövődök egyedül tőled függenek.“

Vidám, 's kellemetes volt Réty. A' még meg nem romlott élet' pirosodó virága festé nyájas arczáját. Szerette mindenki, kedveltje lett

ő a' külföld' (hol ő a' Vadászokkal állott) szépinek, több csintalan ledérkéek csábító karokkal nyultak utánna. A' jobbak' társaságát kedvelte az ifiú, veszelt nem sejtett enyelgéseikben, 's így Emmiért verő szívét hiven megőrizötte, a' pajzánabbak ölelései közül, ha bár akkor is kitudott sikamlani, midőn már a' szép zákmánynak tapsolt a' bájoló. Érzéketlennek gúnyolta végre őt a' Szépnem, ő kikaczagta a' bal vélekedést, indulatja' diadalrait Emminek megírogatta.

Emmi legszebb nő volt az egész környékben, nem csuda tehát, hogy a' hímnem rebdezett körülvette. Kedvelte ő a' férjfiak' vidám multságait, fzeretett társaságokban lenni, meg is különböztetett többeket barátságával, kaczer nyájassággal bájolta, hódította az érzelőket, könnyü prédának vélte őt több bújja; de gyors ángolnaként kicsuszamlott a' vakmerőbbek' karjai közül, a' megcsalatottakat dévaj kaczajjal megszégyenítette. Így jádzott Emmi a' férjfi szívekkel, kiket távollétben tartani tudott. Nem kevesen meg is kérték hitvesül a' vagyonos léányt, de ő vállat vonított, augyali fejceskéjével „Még nemet“ intett.

Már majd hét év mula el, hogy elváltak a' szerelmesek, midőn a' szerelmi vágy felébredt mind a' két kebelben. „Megyek Angyalkám!” írta Réty a' leánynak „Látni igen kívánlak, ha még mostan nem eggyesülhetek is véled, mivel új csatazaj huzódik a' hadhorizonra, szégyen volna most nyugodalomba lépnem; de ha talán csökkenésben volnának a' személyes visszanozattól megfofztatott hajlandóságok, a' jelenlétből új erőt nyerjenek, ölelésedre sietek.”

„Repülj, sasszárnyakkal repülj hozzám Lajosom!” felele a' leány, „elváltunkor ily nagy üdöre terjedett távollétedről nem is álmodhattam, készületlenül lepte ez meg szívemet ugyan, de tulajdonod maradtam; ha elérkezel hozzám, ifiaink' közepette találász ugyan; de meg ne rettenj, jádzipaptám ők nékem, eldobom, ha elunom őket.”

Alig pihent meg hosszas utazása után Lajos szülői' kebeleiben, már S—re, a' szomszéd városba, Emmi' lakhelyére — sietett. Az öreg Réty' csóválta fejét, annya pedig mélyen sohajtott,

midőn látták fiokat még mostan is olly indulatosan szeretni azon leányt, kivel hogy soha sem társalkodna, szívből ohajtották. „Legyenek nyugodtan szüléim!” mondá Lajos, észrevevén az öregek nyughatatlanságát „nem lesznek rossz következtetései, enyelgésimnek. Emmi volt majd csak hogy nem gyermekkoromnak jádzó társa, egyéberánt a’ szív, szívhez hajladoz, lelünk egygyéköttetésben ohajt lenni a’ vélünk egyet érző lélekkel, ne vegyék rossz neven, Emmi nem felejtethetem, valami bánatot, kedvesim’ tisztes fejökre hozni, erőmből kerülöm” Megesókolá szüléi’ kezeit, sebes vágatva hajtott S — felé.

Emmi’ mulató kertje a’ városhoz közel tündöklő folyóviz’ partján volt. Kies volt a’ hely, kellemetes annak tulajdonosa. Éppen itt volt Emmi, szép este volt az üdó, egy vidám társaság mulatozott nála. Emminek éppen játék záloga’ váltságul egy érte égő uracsját kellett volna megesókolni, midőn oda toppant Lajos. A’ leány első pillantatra megismerte a’ közelgetőt, hangos örömköltással kiszöke a’ jádzó köréből, az ifjú vállaira borult, sirt, kaczagott örömeiben, előbbeni nagyobb világa a’ kedvelt

Lajosa' valóságában zsugorodott össze. A' forró ifjú ölébe felvevé a' reája simuló leányt, a' társaság' körébe emelte. Bámult a' társaság, sok irigy szem pislogott a' szerencsésekre, bosszankodva nyelték vicsorgó mérgeket.

„Vége a' játéknak“ megszólamla végre a' leány „új vendég a' háznál, kitől most minden „függ.“ Nem is mulatott soká ott senki, kiki hogy lehetett, a' városba ment, káromolva átkozták többen a' vadásztiszt' váratlan érkezését.

Ezer kérdések, annyi feleletek mulatták a' szeretőket, kik egymáson nem győztek eleget csókolni. Setétellő estve, a' tavaszi hűs szellő szobába kényszeríté őket. A' magány szép életre kacsintott, a' mind inkább árnyékló alkonyat édes veszedelmet hunyorított.

A' leánykák' életkorokban érkezik egy olly üdő, mellyben ők igen érzékenyek lesznek a' szerelem eránt. Ezen üdő azon boldog pont, mellyben a' gyermeki kor a' szüzi érettségbe lép, midőn a' veszelt nem sejtő szív örömváramozással egy olly életre tekint, mellyet a' valóság eddig nem adhatta meg, és a' kinyiltabb elme olly képzeteket varázsol az élet' tökéletességére, mellyek

eddig csupán a' szeplőtelen álmokban elrejtve lenggettek. Illy üdőkorban volt most Emmi, midőn a' két évek óta nem látott, férjfi erőre jutott Lajos, hozzája érkezett.

A' mely nines nyiltabban soha a' még nem ésmért érzések' elfogadására, mint midőn az egymásért vágyódó szívek hosszas távollét után egymásba ömölhetnek, 's a' viszontlátás' isteni örömet háborítatlanul egyedül élhetik. „Emmim! angyali Emmim! szerelmemet, forró hív örökös szerelmemet ígérem,“ remegé az ifjú. A' leány elpirult arczáját Lajos' keblébe rejté, égett, reszketett a' boldog pár, 's az egész éltek csupán egy mennyei érzésbe szorult.

A' legérzékenyebb megelégedéssel mult el a' nyugodalmas eggyüttlét. Réty kedvesét a' városba vivé, honnét ő a' megtörtént dolgokra függesztett gondolatokban hajtott falujába vissza. Házoknál minden az álm' csendjében nyugodott már, lábhegyen lopódott bé szobájába, tarka képzeletekkel dőlt le ágyára, és édes álomba merült.

Több hetek töltek el. Emmi Lajos legboldogabb órákat éltek. Ha a' leány' vidámsága va-

lamiben megcsökkent is, ha szeméből homlokáról a' vitor enyelgés eltűnt is; de a' kellemetes komolyság új bájt adott megváltozott természetnek. Ha Lajos nem volt is többé az előbbeni negédes csintalan; de magábaszálltsága egy valami férfias rátartósságot adott egész életének.

Az élet' legszebb közepette lepte meg a' szeretőket, ha éppen nem váratlanul is, a' seregkormánytól lejött parancsolat. Lajosnak a' Szász határookra mentől előbb kellett utazni, hová már, kiűtvén az 1813dik évi háború, a' nagy sereg összevgyűlt. Szívszakadva vált meg Lajos kedvesétől; egy hosszú csókot nyomott elhalaványodt ajakára a' reszkető ángy' karjaira ájulva dőlt leánynak, ki feleszméltekor a' kedves után nyujtá lankadott karjait; de nem volt többé ott Lajos. Záporköny borítá a' leány' arczáját, honnan örökös búcsút látszatott venni az élet.

Lajost habár a' hadi út' külömbfélesége, a' tábori szorgalmatos szolgálat, katonás multságok, csatazaj, számos ütközetek vigasztalták ugyan; habár fiatal könnyelműsége egy tárgyon aggódni őt nem engedte is, de még is gyakran sohajtott

vissza Emmihez, kiről hirt e' zivataros üdőben hallania éppen nem lehetett.

Emmi' tarsasága köréből eltűnt az előtti vidámság. Visszahúzták tőle magokat előbbeni imádói, a' szép nyarat majorában tölté, őszre pedig gazdasága' gondviselését általadván ágyának, egy távol lévő rokonához hosszabb üdöre elutazott.

Sokfélére tudta Emmi' eltávoztát magyarázni a' gizgaz világ. Tudva volt az ugyan, hogy Réty az eggyesültek' nagy seregével már Rajna felé vagyon; de még is azt hinni akarták, hogy Emmi utánna utazott. Levelek kohaltattak, melyekben az írő látta volna Emmi férjfi ruházatban a' vadászok' bútyoránál lovagolni. Ez emezt, az amaszt vélt, gondolt, sejdített, minden nap más más hir repdesett, végre üdővel mindenek feledékenységbe enyésztek.

Az egész telet, s az újra kinyílt tavaszt táborban töltötte a' győzedelmes Ausztriai sereg, melly Francz földről Napoleon' lebukkanásával oszlódott csak széljel. Lajos a' vadászokkal Olaszországba

jutott, innen irt szüléinek, irt nem ritkán Emminek, kit most is forrón szeretett; de ettől semmi választ nem nyert.

Emmi ánya' halála után vissza jött S—re, irt —panaszkodott, szemrehányásokat tett több ízben Rétynek; de ettől feleletet nem kapott; valamelly kifürkészetlen álnokság a' két szerelmes' levelezéseit elsikkasztani tudta. Ellenben Lajos gyakran híreket hallott, mellyek Emmi nem a' legkedvezőbb arnyékba keverték; nem különben a' leány is halván az Olasz szépek' bájos kelleminék hírét, kiknek, esmérvén a' férjfiaknak e' tekintetben való csapodárságokat, hogy Lajos is hódoljon, tellyes bizodalommal hitte. Megcsökkent így az egymásban bizottság, melly talpköve a' hiv szerelemnek. Nem csuda tehát, ha mind inkább hülledezni kezdettek hajlandóságaik, végre egészen meghidegülni látszottak.

Olaszország' számtalan kellemihez ragaszkodván Réty, semmit nem mulasztott, mi csak az elmét, szívet kellemetes foglalatosságba hozhatja. Mint a' muzsika' és képfestés' nagy kedvellője, kedves vendég volt több nagyobb házaknál, min-

den mulatságban főszemélyt jádzott a' szép Vadásztiszt, kiért csak hamar több szépek égtek, kiknek kecséik őt érzékennyé tevék, habár azon boldog első szerelmet, mellyet Emmi' elfelejt-hetetlen birtokában érzett, nem esmérhette többé; de Q-né' nyájas viselete indulatait mozgásba hozta, kinek ő Cavallierje lett, ennek kellemetes szolgálatját az olasz galanteria szerént mindenben híven tellyesíté.

Míg Réty vidám gondatlansággal a' szép világ' örömi közt szállongott, Emmi addig sokat szenvedett. Az ő lelke egészen az ifjú' lelkéhez volt kötve — egy magyarázhatatlan 's felbonthatatlan csomó kapcsolta szívét hozzá, ki benne új érzéseket teremtet, kiben egyedül élni, 's halni reménylett. De kitől most minden ok nélkül elhagyattatott, elfelejtetett, megvettetett. Fájt ez, igen fájt a' vérző szivnek, s' vigasztalódását ön maga hibátlanságában lelte.

Vizmedri, valamikor oskolatársa Rétynek, most Vármegyénél Fő-Biró, még nőtelen vagyonos derék fi, ohajtott a' szenvedővel megismerkedni. A' leány nem kerülté Vizmedri' társaságát. Komoly szerény erkölce által megnyerte a' leány'

barátságát, kinek most egy hív vezetőre, a világon magára hagyatván, nagy szüksége volt.

Román hőseket szerencsénkre a' mostani okos kor ritkán szúl. Ha találkozik is egykettő, kikaczagja azt az okosabb rész, nevetséges példákat követni általja. Ábrándozó szerelemben még a' hivtelenért is epedni, már a' világ' javára nem értenek Szépeink; nem csudáslatos, rossz neven nem vehető eset tehát, hogy Emmi is felgyógyulván aggyodalmiból, Vizmedrihez, ki olly érzékeny részt vett sorsában, mind inkább hajlódott; ajánlott jobbját, habár visszashajtván is hivtelen kedveséhez, könnyezve elfogadta, 's a' legjobb férj' hitvесе lön.

Csak hamar meghallá Lajos Emmi' férjhezmenetelét. Megdöbbsent, komorabb lett több napokig, elvonta magát a' társaságoktól; de midőn Q-né nem helytelen okokkal megmutatta azt az ifiúnak, hogy így legyen a' világ' folyamata, elmosolyodék, és a' szép özvegy' bölcsen vigasztaló ajakait tűz csókokkal fedte.

Egy és fél évre folyt le a' hirtelen reppenő üdeje Emmi' asszonyá létének. Vízmedrinek soha panaszra nem adott alkalmat. Házi gazdasszony', hűtestárs, résztvevő barátne' szent kötelességit mindenben tellyesíté. Nyugodt boldogsággal csüg-gött a' jó férj a' szép asszony' kellemin. Egy hijja volt csak öröminek még; de ezt az Eg meg nem halgatá. Gyümölcstelen marada egy-gyüttlétük. Bekével türte volna e' hijánt Emmi. Egy hatalmasabb vágy uralkodott szivén; de hogy férjét olly korán elveszejtse, nem volt elkészülve. Ez egy rövid betegsége után nyugodtan, mint élte volt, az asszony' karja közt adá ki lelkét — Ma-gán maradott ismét a' szegény Emmi. Kit vesz-tett férjében, most leginkább érezé. Bánatja' eloszlatása végett rokonyához utazott; honnét nyugodtabb szívvvel tére ugyan S—re; de hogy töb-bé boldog lehessen, elveszté minden reményét.

Egy olly sziv, melly egyszer a' szerényebb isteni szeretet' üdvözségét osztó kelhéből ivott, mellyhez egyszer hasonló érzéssel hajlott egy más sziv, mellyet az első szerelem az égi bol-dogság' gazdag kútfejévé tere, nem lészen az olly sziv soha határtalan kedvellője az üresebb

világ' kaczér bájainak; komolyabb létre vágyódik, unalmat érez. a' mindennapiságban. Egy olly sziv, melly még meg nem keményedett, csak hamar reáun azon dücsöségre, mellyet ember-
 verrel megszerezni lehet, nyájas nyugalom után sohajt. Egy olly sziv, mellyben lakhelyt vett a' legfelségesebb Hazaszeretet, csak hamar beelégszik a' külföld' számtalan ritkasággal, édes honnyába vágyódik. Illy szive volt Rétynek is. Illy nemsebb érzések éppen akkor hozták őt gyenge hajlékonyságba, midőn attya egy értelmes levelében tudtára adá, hogy kívánnámentől előbbi hazajöttét. Könnyen reá hajlott attya' kívánságára, elbocsájtását a' Seregkormánytól megnyerte. Q — né ájulkodva hallá a' hirt; most Lajoson volt a' sor vigasztalni. „A' világ' „folyamatja asszonyom!“ mondá Réty. A' szép Olaszné sirva mosolga, visszaemlékezvén önvigasztalására, utazni hagyá kedvenczét.

„Ha már meg vagyon határozva a' sorstól,“ írá Réty barátjának a' leánynéző útból vissztérte után, „a' te többszöri vitatásod szerént úgy is „minden embernek már születésekor meg vagyon „határozva jó vagy rossz jövőndője, mellyet ő, ha

„fejére áll is, el nem kerülhet; ha már meg vagyok
 „határozva házasodásom, én házasodom. E' szentség
 „anyám' ítélete szerént, úgy is az égben kötődik.
 „Légyen úgy, csak hogy itt a' földön is helyben
 „hagyódjék. Akarod tudni kit? egy szőke fia-
 „tal leánykát, ki, mint észrevettem, szint olly
 „engedelmes gyermek, mint én. Falunktól kö-
 „zel fekszik Ugar helység, jobbára Zengiek' bir-
 „toka. Rózi, e' neve jegyesemnek, maga tün-
 „dőklő falusi szépségében jelent meg előttem, a' ba-
 „rátságos nem hosszú ebédnél melletttem ült. Ő
 „beszédes, elméje világos, nevelése legjobb, er-
 „kölcseben semmi romlottság, pénze is egy kevés,
 „mi kell több a' földi boldogsághoz. Tetszettem
 „e? vagy ő akart tetszeni? nem feszegetem;
 „elég az, hogy a' leányka erántam valamelly hoz-
 „zámragaszkodással viseltetett, — gyönyörűen töl-
 „ték nála egy pár napot. Elutazásunkor megigérték
 „Zengiek' látogatásul hozzánk - jöttöket, szavokat
 „hiven meg is tartották. Hogy hosszas ne legyek,
 „Barátom! midőn láttam szüléim' megelégedését,
 „Zengiek' helybenhagyását, tapasztaltam Rózi'
 „szíves létét, én is hozzájuk szabtam magamat,

„a' kézfogás megtörtént, gyűrőt váltottunk. —
 „Emmit még sem láttam — Isten hozzád.“

Ki volt szerencsésebb, mint Réty' szüléi, midőn boldog képzeletükben eggyetlen fiókat egy derék feleség' szerencsés birtokában már előre látták. Készületek tetettek mind a' két háznál a' pompás menyegző' ünneplésére; a' közelgető szüretre, melly S — város' táján nagy robajjal szokott tartatni, volt meghatározva. A' készületekben mindenki szorgalmasabb volt Lajosnál, ki magát a' végezet' bizonytalan vállaira támasztván, nyugodtan várta a' jövőndőt.

Vizmedriné' nyugalma Réty' hazaérkeztével valamennyire megháborodott. Mivel látni őt soha sem kívánta, tellyes lélekkel volt ő Lajoshoz ragaszkodva, egész éltét benne lenni hitte, még is tőle elfelejtetett, olly hamar, olly állapotban felejtetett, mellyben még az egymástól külömböző lelkek is szoros egyékkötetésbe jönnek. Fájt ez Emmi' érzékeny szívének. Indulatjai még nagyobb zajba jöttek, midőn eljegyeztetését hallotta. Ha bár talán nem is szerette már ő Rétyt, mint boldogabb élte' aranykorában; de még is őt örökre más birtokában tudni, el nem

túrhatta. Féltékenység — bosszúság egygyeránt habzottak szívében, hogy fájdalmában enyhülést találjon, S — táját örökre ellhagyni eltökéllette.

Nem jeles vidámsággal, és mint a' jelenlévők tapasztalni akarták, erőltetett kedvel térgyelt le Lajos az oltár előtt, hitét letette; valami zavarodást érzett belsejében; de midőn a' mellette térgyellő Rózira tekintett, ki angyali ártatlan örömmel, szűzi szeméremmel mosolygott szemébe, eloszlottak minden félénkségei, általkarolva Rózit imádkozott boldog életörömért.

Ugarról Rétre S — városában lakó M. . Úr' hires szőleje alatt viszen el az út. M — úr minden esztendőben szüretjét nagy mulatsággal szokta tartani. Épen most is, midőn estve felé az Ugari lakodalmások a' szőlő alatt elkocsizni akartak, a' jó izléssel épült sajtóházban megzendült a' táncmuzsika. Megállapodott az utazó társaság, több esmerőseket ottan lenni vélvén, kedvet nyert a' vendégszerető gazdához beszóllani. Mind megállottak a' felezifrázott hintók; egy szempillantatban örege fiatala a' lakodalmásoknak, a' mulató házban termett, hol azt

a' jó kedvű társaság örömkialtással fogadta. Emmi is ott volt csinos gyász öltözetében, mely méltóságos természetnek valami bájos kegyelmet adott. Még egyszer meg akart jelenni esmerősi körében, úgy azután örökre elhagyni ezen vidéket, hol a' változás' olly sanyarú csapásit érzette. Ájulás fenyegette a' szegényt, midőn illy reménytelenül Lajost a' szép menyasszony' karján belépni látta; de öszvevevén minden erejét, szorongató tétovázata' lehetséges eltitkolása végett a' jádzó mellék szobába sietett. — Réty első pillantatra észrevette Emmi. Hidegen pezsdült meg benne minden vér, szava elfojtódott, öszvezavart érthetetlenséggel köszönte meg M—úr' legjobb kívánságát.

Az első köszöntés' kevert tisztelkedése után M. . Úr kedvelt tánczát, a' méltóságos Polonézt eljárni kívánván, közönséges tánczra szöllítá a' társaságot. Kiki párt keresett. A' jádzó szobában tarokt kártyázó Türky Ügyvéd is kedvelte e' tánczot, felugorván ültéből, a' háta megé sompolodott Vizmedrinét tánczra kívánta. Emmi első akaratjában tétovázott ugyan, gyásszát vetette okul; de asszonyi kíváncsiságból vetelkedő társ-

neját látni kívánván, arra a' táncz' zavarjában alkalmat remélvén, engedett az Ügyvéd' kérésének, véle a' tánczsorba állott. Közönséges tapsal kezdődött a' táncz. M—úr nyalka lépésekkel ment elől a' szép menyasszonnyal, utánna a' többi. Emmitől csak két párral előbb tánczolt Lajos a' ház'asszonyával. G—r nyugalomba lépett Major, ha bár fél falábbal is, életében még egyszer tánczolni akarván, eltapsolá M—úrtól Rózit — kaczagott a' társaság, változtak szokás szerént a' párok. Lajos az utánna tánczoló férfitől rendszerént a' tánczosnét általvenni akarta; de ezen pár gyorsan elkerülvén a' változást, 's így véletlenül Réty Emmihez jutott. Elpirultak mindketten, reszketve nyúltak a' kezek egymáshoz, földre szegezett szemmel, bizonytalan lépéssel haladtak előre. Szép volt Emmi. Kinyílt homlokán a' gyengén lengő harag olly kecsst adott asszonyi kelleminek, melyet még Lajos soha nem vett észre. „Örüljek e a' véletlen történetnek?“ megszólamlá a' kiosinnyé megháborodott Réty. „Valóban véletlen!“ akadozva felele Emmi. „Ezt

használni akarván, a' szép Vőlegénynek legjobb szerencsét kívánok.“

„Tartósbat nem de, mint Emmié volt?“ visszanoza Réty, Vizmedrynének olly hamar következett özvegyeséget értvén. De az asszony rövid leány boldogságát vélte, könnyező szemekkel tekintte tánczoló társára.“ Oh igen, sokkal tartósbat, az enyim csak egy villámtünemény volt, a' franczhad feldúlta minden boldogságomat!“ Nem tűrhétvén tovább Emmi szivszorongatásait „Engedelmért könyörgöm, tovább nem mehetek!“ kilépett a' táncz sorból, a' Kredenczbe sietett, vizért szomjazott, Réty utánna, kívánságát pontban tellyesíté, citromos vizet nyujta az özvegynek.

„Nem méreg? gyenge mosolgással kérde a' reszkető majd elhalaványodott majd felhevült asszony.

„Örök eltet, ha tudnék, nyujtanék vele, nem halalt,“ szola Réty.

Bent a' tánczszobában magyarra került a' sor „Eljen a' szép menyasszony!“ kiáltá a' sokaság, ki még a' falábakat is mozgásba hozhatja.“

„Tavozzek Réty!” szöla az ivás után Emmi. „Asszonyát élteti a' társaság, örömében nem tud köszönni a' boldog, ferje légyen szószólója.“

„Emmi egykor a' szép magyart bájkeggyel tánczolni szeretett“ Szöla tovább enyelegve Réty.

„Most gyölölök mindent, mi csak arra viszszaemlékeztet“ — nem szólhata tovább, a' szabad levegöre sietett Emmi — utánna Réty. Ambar többször intette őt az özvegy a' visszatérésre. Emmi kint inasát kiáltá; tovább maradni itt nem akart. — Míg a' lovakat fogták, a' sétálóban leült, előtte állott Lajos, szölni nem tudott.

Istenem! nekem kellettett volna olly boldognak lennem.“ mondá Emmi keserves panaszszal, „mint ama' szép benttánczolónak.“

„Könyelmeivel magától azt ellökte Emmi, mit többször annyiszor ohajtott.“

„Mit kívánni tellyes jussom volt; ha szeretetere nem tartotta is érdemesnek az elunt barátét; de gyermekének annya több kemélest érdemlett“, szöla a' felharagudott asszony, a' hintó éppen akkor hozzájuk érkezé.

„Az Istenért mi az?“ kérdé csudálkozva Réty.

„Még érteni sem akar? szörnyű!“

„Istenemre mondom nem.“

„Jobb is, úgy nyugodtan ülelheti menyasszonyát“ — gúnykaczagva a' hintóba szökött Emmi.

„Most, vagy soha sem“ — utánna ugrék Réty „Hajts asszonyod' majorjába, kiálta a' kocsisnak.

„Mit cselekszik Réty, gondolja meg, kiket hágy vissza?“

„Üdöm vagyok elég még hozzájuk.“ — S — felé repültek.

„Történetek, váratlan történetek estek,“ írta Réty Bécsbe intézett útjában; ócsárlja bár tettemet a' világ, alacsony szelességnek kiáltsa is azt, én mást nem tehettem. Csúful megjád-zattam Barátom! most üdőtöltést, nyugalmat kíván felzavarodott lelkem. Láttam Emmi-t, lakadalmam' ünnepén láttam őt, beszéltem vele, nem esmértem eddig őt, valamint az alacsony

mindennapiság meg nem foghatja nagy lelkét. Ő engem meg nem szünt még akkor is szeretni, midőn már oka volt engem egészen megvetni. Egy szüreten jöttem vele öszve, ő rosszul lett, a társaságból haza késérenem kötelességemnek tartám. Ne gondold, hogy Emmi talán asszonyi bájaival igyekezett magához vonzani, nem, — távol tartott ő magától, hidegen maradott, mint kiben kihaltak minden érzékenységek; de egy titkot fedezett fel előttem, melly kűtfeje e' történetnek. Tavullétemben az irigység, vagy talán a' szülék' rendkívül szorgalma levelezéseinket meg tudta gátolni. Három év előtt, boldog korom' arany napjaiban Emmi tölem anya lett, annya egy még mostan is élő fiúgyermeknek, én pedig másnak lettem férje. Midőn Emmi ezt tudtomra adá, elhültem, mint egy levegőből lebukott, szóttalan maradtam, hideg borzadás fogta el minden tagjaimat. „„Most már tud mindent Réty — szóla tovább az angyali asszony — nem azért mondom ezt, mintha boszszúból csalni akarnám hitvesétől, kötelékek, felbonthatatlan kötelékek csatolják már az urat a' nőhöz, kitől válni már nincs hatalmában,

hagyjon el engem, igyekezzék, hogy soha többé ne láthassuk egymást, én élni csak fiamért kívánok, kit távol tartanom kellett — Menyen vissza, hozza helyre gondatlan tettét, én úgy is holnap elakarom hagyni e' várost““ — „„De az én gyermekem?““ kértem hirtelen. „„számat rá ne tartson — felele ő — a' szegénynek csak anyja van.““ „„Az Istenért Em-mi!““ — „„Eljen boldogul““ — Visszatartóztatá ölelni akaratomból, hozzám akart ugyan borulni; de visszaborzadt tőlem, mint egy ijesztő rémtől, kezem megragadá, forrón szívéhez szorítá, 's elhagya engem. Akartam véle beszélni; többé nem lehetett. A' Major' udvarán állott meg befogva a' hintó. Minő gondolat ötlődött egyszerre fejembe, meg most sem foghatom, az első Pósta Státióra hajtottam. Onnét irtam, miként zavarodásomtól kitellett, atyámnak, tovább innét éjjel nappal, mint kit a' bűn hajt, Pestre siettem, ott pénzt vettem magamhoz.“ Hová utazok, magam sem tudom. Ez az út, honnét ezt írom, Bécsbe visz, pedig oda hajtani éppen nem akarok.“

Nem' kicsin zavarodásba jött a' szüreten mulató násznép; midőn a' vőlegény' jelen nemléte észrevetetődött. Többet nyugodtabbá tett a' vélekedés: talán Rétre előre hajtott, hogy ott a' várakozó anyának a' menyasszony' közeledését tudtára adja. — Rózi' nyughatatlansága ugyan kevésbe enyhült, hallván Rétynek Vizmedrinél itt együtt mulatását; végre még is mindnyáján a' kellemetlen esetnek jó végét remélvén, viggan búcsúztak el a' szüretölőktől, ujjongatva hajtottak Rétre, hol őket az Örömanya nyughatatlanul várta. Megdöbbent mindenki, midőn a' vőlegényt itten sem találták. Sokféle gyanús s kellemetlen vélekedések szótalanná tették az egész társaságot. Rózi' szívszorongatási nyőtennyőtek, egy rosszullét a' másikat követte, leány-társai körulte foglalatostkodtak, az öreg Rétyék szégyenlették a' dolgot, Zengiék megbánódásától féltek, a' fiatal legénykéek pajkos szélességgel suttoztak, tréfáltak a' vőlegény' elvesztén, az éllemedettek káromolták Emmi' vi-seletét. — „Lovat ide nékem“ — monda egy

a' rokonyok közül, „felkeresem én, akár hol legyen is.“ „Okos gondolat“ megszólamlá a' többi — a' ló hirtelen kész lett, sebes nyargalva vágtatott Vizmedriné' kertje felé. „Itthon asszonyod?“ kérde a' lovas a' kapu előtt álló kertészt. „Itthon.“ „volt a' felelet.“ „Hát Réty Lajos Ur?“ „Már elhajtott innét.“ „Hová?“ — „Kétség kívül lakodalmára“ — „Beszélhetek asszonyoddal?“ — „Nehezen, mivel igen betegen jött haza a' szüretéről, orvosért is ment az inas.“

Minden szem 's fül az ablakon volt, kiki tudni akarta a' jövőndöt, öröm riadással siettek mind az udvarba, midőn a' lovast megérkezni hallák. „Hol Lajos?“ kiáltá minden szája. „Ha itt nincs az ólta? az Isten tudja — Vizmedriné betegen fekszik, ott nincs.“ Ez utolsó szavacs-kák vigasztaltak ugyan; de még is mindennek nagy hijja volt. Az öreg Réty járt kelt, minden jót reménylett, csak hogy fiát nem Emminel tudta. — — Egy postasíp' harsogása rezzentette fel a' kedvetlenül tétovázókat, a' vőlegény' megjövetelét hitték; de midőn helyette csak egy levelecskét láttak, megcsökkenkedve, utolsó reményeket még a' levél' foglalatjától várták.

Nyughatatlanul bontá azt fel az öreg, futólog általolvasta. Patvar vigye a' gonosz fattyát. "Felboszonkodva dobta el az írást, mellyet a' többi közül egy felemelt fenszóval e' sorokat olvasta: „Ha távozásom kedves Atyám! kellemtelenséget okozna, köszönnye azt kiki azoknak, kiknek engem' megjádzeni különös kedvek volt. Lajos már nem báb, hogy hagyná magát paczkázni. Rózin kívül senkit mást nem sajnálhatok. Ő gyenge báránként feláldoztatott. Szüléim sem ártatlanok az iszonyú játékban. Nékem távoznom kellett; hozzám tartozandók közt éppen nem lehetek. Hova hajt kínom, nem tudom, meddig érzem azt, az Isten tudja, talán örökre. Rózit tegyék nyugodtá szüléim, csókolva kérem őt, maradjon mindég Réten, hitvesem ő nékem, nevemmel birja mindenem. Emmi ne kárhoztassa senki, ő jobb, 's nagyobb lelkű az egész világnál, ki az ő becsét, szive' erényeit olly annyira elesmérte. Isten vélünk szüléim, hadja az Eg mostoha üdönket jobbra fordulni."

A' lakodalom egy néma vacsorával, mintegy halotti tor, elvégződött. Más nap Zengiék boszonkodva magokkal akarták vinni leányokat;

de hogy a' közönséges szégyent mennyire csak lehet, eltávoztathassák, reáállottak végre, hogy Rózi, ki önelszánásával magát a' környülállásokhoz kezdé alkalmaztatni, Réten maradjon. „Jó az Isten, jót ád“ — kívánta a' szétoszlott násznép, 's kiki haza hajtott.

* * *

Emmi' szíve el nem viselhetvén az egyszerre ráomlott kinokat, megtört. Az erőltetett ridegség, mellyel szerelmét Lajos' jelenlétében titkolni akarta, szétfeszíték gyenge érzékeit, a' fájdalmas elválás után midőn azt, kit több évek óta felejteni, 's talán megvetni is akart, nem olly vétkesnek, mint megcsalattatnak — de őtet illetve, örökre elvesztve találta, beteg ágyba esett: egy forró inrázódás összezavarta előbbeni egészségét, a' városból kisietett orvos a' hirtelen betegséget legveszedelmesebbnek nyilatkoztatta. Nem is ok nélkül. Más nap a' beteg magán kívül lett, semmit sem felelt, akar mit kért tőle az orvos, csak ollykor némelly érthetetlen panaszokat ejtett. Negyed napra magához jött ugyan; de egészen elbádjadva, minden ele-

venség nélkül, inkább egy holthoz hasonló. Érezvén mindinkább gyengébbülését, megkérte az orvost, ki kémélve tudtára adta élte' veszedelmét, 's a' megtörtént Réti körülállásokat, hogy írna nevében, kérné meg egy rövid özvejvetelre a' fiatal asszonyt.

Megdöbbsent az öreg Réty, midőn meghallá a' szomorú hirt. Megegett szive a' szerencsétlen asszonyon, minden késelem nélkül menyével a' beteg Emmihez hajtott. Szivdobogva lépett be Rózi az asszony' szobájába, kinek homlokán már a' halotti hideg zsugorgott, távozni akaró lelke megcsillapodott kékellő ajakin, halavány pirosság festé elsárgult arcáját, gyenge elhalt karjait Rózinak nyújtá — „Köszönöm Barátném!” — szóla akadozva, gyakran elájulva „hogy hozám eljöttél, megegyezve a' világgal, azokkal, kik reám neheztelni látszanak, megbékülve, akarom ez éltet elhagyni, nyugodtan Rózi halgasd szavamat, teljesítsd, hogy békével haljak meg, egyetlen kívánságom — Lajosod' szerelmével négy évek előtt egy fiúgyermeket szültem, ki távol van *** ki rokonyomnál, holtommal árván marad a' szegény, ne hagyj el az ártatlant,

hogy büntelen ne szenvedjen ő szüléi' helytelenségéért. Maga Lajos előtt titok volt ez, most már ugyan tudja. A' gyermek visszaadja még attyát gyámannyának — Légy Rózi anyja helyettem, tanítsd meg őt az anyai névre, mellynek hatalmas becsét a' szegény még meg nem esmérhette. Add vissza attyát, kinek esmerését eddig megtagadta tőle a' sors, mindenem az árva gyermeké, kiből a' gyámánya formáljon embert. Istenem" — Elhaltak szavai, gyengén megszoritá Rózi' kezét, kinek szemeiből záporként hullottak a' könnyek. A' haldokló' ajakin gyenge mosolgas tetszett fel, midőn megengesztelődve látta maga mellett Lajosa' hitvesét. Más kezét az öreg Rétynek nyujtá — „Istenem tartsa meg Lajosunk'." Ezen szavakat tudta csak akadozva kiejteni. A' beteg' lábaihoz borult Rózi fenszóval fogadta annak akaratja' hiven teljesítését; de már azt nem hallotta többé Emmi — örökre elenyészett rajta az élet.

Réty minden plán nélkül vándorlott egy tartományból a' másikba. Honnyunknak legdiszesebb vidéki sem gyönyörködtették. Bécs' roppant falai közt temetői csendet, gyilkoló

unalmat érezett. Helvétianak, Tirolnak viritó alpesi eltűrhetetlen teherként feküdtek elfojtódott mellyén — Olaszország' szüntelen virágzó kertjeit minden kellem nélkül, a' tengerparti legbájosabb tájakat minden élet nélkül találta — Rómát, a' classzikus régi Rómát, választotta végtére megállapodása' helyének. A' művek', szép mesterségek' isteni lakhelyén nyugalom' pontját remélte. Megeszmérkedett itt több híres festőművészekkel, többekkel szoros barátságot kötött, magát e' művben tökéletesíteni igyekezett. Innét írt eltávozta óta először attyának, itt kapott hírt honnyából, itt hallotta Emmi' szomorú esetét, mellynek értésére elveszté azon kevés a' művek' fürkészésében lolt kedvet-is. Kerülte embertársait, a' város' régi omladéakai voltak egyedül mulató helyei. Egyszer őt baráti a' szent Sebestyén' kapuján kívül, a' hajdani Capennében omladozó sirboltok közt a' földre terülve találták, hová ő még az előtti nap kitan-torgott, lelki bádjadtsága ott elhatalmazván, ha-za nem mehete, az egész éjt ottan töltötte. Minnyáján megijedtek rajta. Barátjai észrevették ugyan már az előtt is belső szenvedelmét; de

hogy illy lelki beteg légyen, nem is sejdithették. Lajos beteg lett, mindennap gyengébb, zordon, boszorkodó, mindennel elégtelen. Egy barátjai közül a' szenvedő állapotját hiven megírta az öreg Rétynek.

E' kellemetlen levél felháborította Rét' csendességét, hol a' fiatal nő az elhalt Emmi' utolsó kívánságát tellyesítvén, Lajos' fiát, az elhunyt anya' valóságos képmását, magához vette. Ámbár Rózi' állapota igen különös volt is; ő asszony lett minden férjjelelés, anya, minden gyönyörűség nélkül; de békével tudta tűrni súlyos sorsát, a' gyermek' nevelésében üdejét legszebben töltötte. Lajos' betegségének híre felháborította e' csendes nyugodalmát, kézsókolva kérte Rózi ipát, eresztené el őtet Olaszországba, hol Lajos' élte minden rokony gyám nélkül veszedelemben forgott. Engedett az öreg a' nő' kérésének. Készületek tetettek az útra: kevés napok mulva Rózi Lajoskával, e' volt neve a' szép gyermeknek, kit magától elhagyni éppen nem akara, egy hív öreg cselédnek társaságában a' messze-útnak indult.

Az asszony Rétyt nem találta már Rómá-

ban. Az orvosok neki Tivoli' kellemetes levegőjét tanácsláknak, hová őt egy hiv barátja magával vitte. Itt a' szabadabb levegő, falusi csendesség, a' zöld gyönyörű térség valamennyire helyre állították a' beteg' egészségét; de még minden kedv, minden vidámság nélkül.

Egykor különös vágygal Raphaël' Madonna della Sediáját lemásolni kívánta; de a' Krisztus' anyjának Emmi' ábrázatját adni; az isteni gyermeket pedig fiához, kit még nem is esmért, hasonlónak festeni ohajtotta. Ezen képfestés mellett napokat töltött, óránként figyelmetesen ült. Emmi minden ábrázat vonásait igyekezett a' holtak' tartományából visszavarázsolni, hogy azt hiven vásznára festhesse. Feltüzelt képzeletében a' mennyei szeretettel lehajló tündöklő Madonna-főben legnagyobb öröme Emmihez sok hasonlatosságot talált; de megszorodva nézett a' csupán krétával kirajzolt Krisztus főre. Ő a' lemásolandó originált soha sem látta, hasonlatosságot adni semmikép nem tudott. Többszer elveszté kedvét a' kép' tovább festésére; de midőn a' kegyes Madonnára tekintett, kinek gyönyörű szemeiből elevenen látta, hogy isteni fiát ölébe

kivánnya, új vágy ingerlette. Megkérte végre gazdasszonyát, hogy keresne valahol egy egészséges gyermeket, kit ő lefesteni kívánna.

Ekkor érkezett meg Tivoliban Rózi, Lajos barátjával értekezvén, titkon lakása' szomszédjában megszált. Férje' környülállásairól tudósításokat szereztvén, az olaszasszonnyal egyetértőleg Réty' meglepésére egy plánt készítettek.

„Signor! találtam kívánságod szerént gyermeket“ szóla az asszony, midőn látta Rétyt búsan ecsetjével ülni — „Hol van?“ felvidulva kérde a' festő — „csak hamar, mert másképp bemázolom az egész Madonnát, ki nem álhatom esedező pillantatait, mellyekkel fiát tőlem ölébe kéri.“ — „Fél óra mulva“ felele az asszony, 's kisiete a' szobából.

Lajoska csinosan felöltözve bévezettetett. Rózi a' pitvarban ált kint — Réty felugra ültéből, a' gyermekhez sietett. Megdőbbsent; mert rajta mind a' festett Madonnához, mind pedig Emmihez sok hasonlatosságot talált „Ki gyermeke ez?“ kérde az asszonyt — „Egy vidéki utazóval szált meg a' szomszédban“ volt a' felelet. „Ki fia vagy?“ olaszul kérde a' gyermeket

Réty. E' nem felelt, mivel a' nyelvet nem értette. Francziául — angolyul — németül kérde. A' gyermek csak bámult.

Kik a' szüleid?“ kérdé végre magyarul. Erre megvidámoda a' gyermek, a' kérdőt, mert érteni tudta „Anyám nincs“ — akadozva felelt Lajoska. „Atyám pedig mondják, hogy Réty Lajos Úr lenne. „Nagy Egek! mit jelent ez?“ felkiálta Réty. A' gyermeket felakarta ölelni; de visszatántorgott, ereje elhagyta.

„Fiam! az én fiam!“ kinyujtá karjait „kinek köszönhetem e' gyönyörű szempillantatot — „Fiad, és az én gyámfiam!“ megszóllamlék a' berohanó Rózi, fiút az atya' karjai közé adá — új meglepetés. Kőbálványként ült Réty kinyujtott karokkal, mi történt véle, meg nem foghatta — „Rózi! ez a' te angyali tettered“ szóla később, fiát ölébe vevén. „Te magadhoz vetted ez árvát. Mennyivel jobb vagy te nálam! Köszönettel, örökös köszönettel tartozom néked, bocsásd meg tettemet, esedezem előtted.“ Leakart nője előtt térgyelni; de Rózi őt karjaival felfogta, hol egy új szebb élet látszatott terjedni Lajos' halavány arcáján — „A' képet hagyd

csak elvégeznem Rózim!“ szöla tovább, midön az első öröm' elcsillapodása után magokhoz jöttek. „Te hozzád hasonlónak festem a' kicsin Krisztusra gyermeki kedvel feltekintgető Jánost, vigyél aztán honnyunkba, taníts újra engem élni, mit már én felejtteni kezdék.“

A' kép egészen megkészü't. Szebben másolva Madonna della Sedia talán soha sem volt még. Mindennap a' gondos nő' tápláló gyámja által javult kedve, nyólt ereje szenvedő Rétynek, míg végre magát az útra alkalmatosnak vallotta.

Az esztendő előtt szétoszlott násznépet öszvehívta az öreg Réty, ki gyermekes örömmel várta a' napot, mellyben fia visszaérkezend.

E' nap is felvirradt. Az öröm leirhatatlan. Mint egy új eskedésre az egész társaság a' Szentegyházba mene, egy mellék oltárt csináltatott az öreg, hová a' Madonna megszentelve felfüggesztetett. Az ajtatosság után vígan mulattak több napot.

Boldogul éli napjait Réty jó hitvese' öröm birtokában; ha bár ollykor S— város temetőjéből, hol Emmi' teteme nyugszik, búsan tér is

vissza; de felvidul újra Rózija mellett, ki őtet öröme egy leánygyermekkel megajándékozta, magához felbonthatatlan erővel kapcsolá. Madonna della Sedia' látása új ingert ad nekik a' megelégedésre, mellynek felháboríthatatlanságáért imádják mind ketten az Eget.

KISS KÁROLY.

A' B Ű S O N G Ó.

Im nyögve enyészik el a' deli kor,
Tud sirni; mert minden előtte komor.
Könnyekkel enyészik el ifjú idöm:
Igy fogy kesergéssel el életerőm.

Hadd fogyjon! előbb fogok érni határt.
Üdvözlek oh Sír! kegyes ormod ha tárt.
A' vándor így enyhre talál, 's kiderül,
Csendes mosolygással öledbe ledül.

KÖVÉR ANTAL.

A' TŰNŐ NINONHOZ.

(S o n e t.)

Ne fuss, ne tűnj, szent tárgya lángjaimnak!
 A' szelleitek' sebes szárnyallatin,
 Szerelmem' édenét hajnallatin
 Ne duld fel, ah ne hagyj szív-kínnyaimnak.

Csókod' tüztől égnek ajkaimnak
 Nyilási, szép szemed' varázslatin,
 Láng-arczodon, melyjed' borúlatin
 Kéjjelgék, és im' vége álmaimnak.

Te tűnsz!... Feléd sohajt, nyög e' hő kebel,
 Versem könnyüm' hullámzatát issza,
 'S te nem tekintesz erre — nem! vissza.

Szív-orr! ha majd te kinzottad-valóm'
 Sír-porral elfedéndi egy halom:
 Lelkem tám csókolhat, mint az est-lebel!

KELEMEN JÁNOS.

A' MULT, JELEN, 'S JÖVENDŐ.

A' mult Jót szeliden csald kobozodra bár,
 'S egy két perczenetig bár enyelegj vele:
 Itt hágy, elrepül ő, 's vissza se jön soha,
 Mint a' megszabadult madár.

Nézd a' tarka Jelent, mint mosolyog reád,
 Mint kínálja magát a' színes és való
 Szép' 's Jó' képiben; — azt futva kerülni tudod,
 Biztonn eztet ölelheted.

Mélyen zárva vagyon keblibe a' jelen'
 És multnak, mi jövend, 's nem bizonyos soha;
 Láng Ész, 's nagy Tudomány nézi miként csiráz:
 Bizton még sem ölelheti.

GYÁSZFY.

L O L L I H O Z.

Leányka! ah mért sirdogálsz? —

Kökény szemednek gyöngyei

Melyed' havát mért öntözik? —

Szorult kebled' fohásszai

Olly sűrűen miért fakadnak?

Hajadnak szőke fűrtyci

Szélyel bomolva ah miért

Csüggnek szelídke vállidon? —

Mond, kit fedez 's takar-le a'

Sír, mellynek oszlopát zokogva

Általkaroltad? — ah talán

Szived' rokonnya 's mássa az

A' Boldogult? —

Ah! ő, az! ő,

Nem hallya szózatom', szíve

Dobogni ah már megszűne! —

De hamvad immár szívem-is.

Az Ég elégli bánatom',

Hozzája szállit nem soká,

'S porával eggyesül porom! —

CSÁSZÁR FERENCZ.

A' HITSZEGŐ.

Zúg a' felleg, dühösködik
 A' fergeteg' vihara,
 A' rengeteg' odvasinak
 Remeg, fülel madara; —
 Engem is e' terebélyes
 Evült Kőrös' lombjai
 Takargatnak; lábaimnak
 Csukladoznak inai. —
 Boldogtalan! kit a' bal sors
 Két részrül is üldözget,
 Remény, 's ime megcsalás
 Ellenkezve fenyeget;
 Ehhez még a' zivatar is,
 Bosszús Egek' haragja
 A' tüzelgős villámait
 Körülöttem hullatja. —
 Illyen e hát fogadásod
 Álhatatlan hitszegő,
 A' vagy a' sziv játszani való,
 Mézes ajku fetsegő?

Nem vala e fogadásod,

Hogy e' híves csermelynél,

Melly susogva itt lehömpölyg,

'S az elaggult Körösnél

Légyen öszvejövetelünk? —

Vagy is miért szóllottál,

A' midőn a' sűrű lugos

Alatt rám mosolyodtál? —

Elbájoló tekinteted

Bizonyítá igaznak

Szavaidat, 's elhiteté,

Érzelmim nem csalódnak.

Illy szelíd és bájalaktul; —

De nem hiszek angyalak már

Tinéktek is ezentul.

SZAKÁTS MIHÁLY.

A' MAGYAR HUSZÁROK.

Édes Hazánknak czifra Vitézei,

Ti győzhetetlen vaskaru bajnokok,

Ti rakva vagytok sebhelyekkel,

Pálma 's babér koszorúra méltók!

Érezte súllyát hős karotoknak az,
A' ki kevélyen kardot emelt reánk:

Ti megtanítottátok ötöt

A' Magyarok' Magyar Istenére.

Melly tűz hevíti kebleteket, midőn
Ellen felekkel küzdeni kezdetek!

Ti győztök, és honn kéri rebegve

A' Haza nagy nevetekre áldást!

FENICZY JÁNOS.

A' CSALÓDOTT MÉLÁZÓ.

I tt a' fűzész hűs öleiben,

Te feletted kék halom,

Sétál; — 's bájoló kebelében

Rejtekezek fájdalom;

Könnyez — 's tán hódoltán szemé;

Fénylik bús éltémnek mennye;

Tán érdeklék könnyaim,

'S meglágyíták jajjaim.

A' remény, 's a' vad félelem

Ingatják hű szívemet,

Az ír, ez tör, 's oh szerelem!

Nem könnyítéd ügyemet.

Könnyez, 's így húl dúzs kelleme;

'S már értem ver bájkebele,

Nem csalt meg a' hű remény,

Ez a' boldog éremény,

Bizakodó reményekkel

Telvé — én boldog valék,

Midőn zajgos fergeteggel,

Hallom, szíve másért ég.

Könnyez: de bús szívem' fele

Hamis, 's másért ver kebele.

Megcsalál csalfa remény;

Te csalo'ka tünemény.

GÁL.

AZ ÁRVA CSETTEGTETŐ.

Óh Egek! az ártatlanság,

'S a' senkit nem sértő jószág,

Ha önvédet érez is:

Látom az irigy' szívének

'S a' hatalmasb' vad kénnyének

Ki van tetetve ez is.

Mit vétettem? mit árt nemem

Az Embernek? — hogy már ez sem

Védi ártatlanságom?

Sőt kénnye vad prédájának,

'S hasztalan mulatságának

Áldozza szabadságom,

Tsak azt véltem, hogy a' lengő

Sűrű berkekben kerengő

Ölyvöktől lehet félnem,

'S inkább a' szelid emberek

Körül, mint a' sűrű berkek

Közt bátorságban élnem.

Hát mennyire megtsált édes

Reményem, midőn hégédes

Hiúságból hív párom?

Amott a' folyó' partjára

Fekvő Füzesnek lombjára

Olly vig érzéssel várom, —

Hogy majd az odavezett
 Tsónakot, mellyben érkezett
 A' többek közt egy Tempe'
 Kedvelt Lánya, felköszöntsem
 Véle, 's rá áldásom' öntsem
 Együgyű Énekembe. —

Eljött szegény, 's a' lágy szellő
 Által lengedezett, kellő
 Füzesbe mellém üle,
 'S még énekünk' el se kezdénk,
 Tsak szaggatva tettegeténk,
 Onnan tovább repüle. —

Jaj szegénynek! — tán azt vélte,
 Hogy itt ér most véget élte,
 Nyugvást sehol se talált;
 Nyögve repkedött körültem,
 'S végre vélem, a' hol filtem,
 Szembe egy gallyra leszált. —

Itt ötet, mit tán előre
 Megsejtett, egy hosszú csőre
 Vett egy köszivű Legény;

'S fegyvere még nem is csattant,

Mikor már szétzúzva zuhant

Le az ártatlan szegény. —

Jaj! mintha e' szörnyű tsapás

Szívem' érte volna, még más

Helyre menni se tudtam. —

Minden vérem bennem meghült,

Lelkem megérzéketlenülült, —

'S a' lombok közt maradtam. —

Majd zokogva keseregvén,

'S könnyem mellyemre peregvén,

Sirtam gyász kimulásán.

Nyögtem ezernyi panasszal,

Mint a' Gerlitze tavasszal —

Hiv párja' elválásán. —

Óh kegyetlen emberi szív! —

Mért ragadtad el tőlem hiv

Tarsam'? — kívül az élet'

Unalmait eloltottam, —

Örömeit megosztottam, —

Szívem is már egyé lett. —

Hát Te lehetsz illy' mostoha
 Erántam? — kinek én soha
 Sem ártottam, — elzárván

Tőlem minden vigasságom',
 Elrabolván boldogságom' —
 Te keseregtetsz árván? —

Téged' rendelt volna nekünk
 Oltalmul a' mi kis népünk'
 Jótévő Teremtője; —

Még is Te nem szánod annak
 Vérét, és az ártatlannak
 Te lehetsz üldözője? —

Te a' rózsalántzot, a' szív
 Mellyel kötődik egy más-hiv
 Társhoz; széjjel szaggatod;

Te látom a' nyögés' zajján
 'S a' rokon szív' árva jajján
 Hizlalod indulatod' —

De nem — mindent általjában
 Nem vádolok, 's hamarjában
 Szívem' bús gyötrelmiből

Köz ítéletet nem teszek, —

Mert van egy, a' kit kiveszek

Az Emberek' köréből. —

Itt van ez az ártatlan Szűz,

Kinek egy mennyei szent tűz

Élteti vidám Lelkét, —

'S a' kinek egy könyörülő

Más bajába részesülő

Érzés lágyítja keblét. —

Látom, melly tiszta érzéssel,

'S szánakodó könnyezéssel

Kesergi ő sorsomat. —

Látom, melly hiven forgatja

Kezében, — 's hogy ápolgatja

Öszvezuzott páromat. —

Boldog Társam! bár a' kaján

Sors töled engem' illy' korán

Megfoszta, — kezd enyhülni

Még is fájdalom; — mert vérző

Sebed' látom, hogy olly' érző

Kezek közt fog meghülni. —

Majd ez az áldott Lélek lesz,
Ki egy bús sohajtást is tesz

Feletted ő magában, —

Midőn sírt készityén néked,
Könnyezve eltemet Téged'

Egy cyprus' árnyékában. —

'S ezt rebegi megindulva

Sirod' dombjára borúlva: —

Szegény kis Tsettegtető! —

Hogy akadt szemem láttára

A' Halál' kinzó horgára! —

'S többé — nem csettegtet ő. —

Vagy a' zöld Tempe' virágos

Forrásai mellett gyászos

Koszorút fűz számodra, —

Mellyet egy — nyugodj békével, —

'S szive' buzgó érzésével —

Akaszt fel cyprusodra. —

EGY KÖNNYEZŐHEZ.

Felém, felém!
 Szögfürtü lány felém!
 E' lángozó hű mellyemen
 Ömöljenek kebled' hó
 Hullámai.
 Felém, ha Végezet
 Zajlaszt búkönnyeket
 Szűz hajnal-arczidon.
 Felém ha ezt öröm'
 Szent tiszta csöppeit
 Özönlik-el.
 Az ég-adott nekem
 Fenérező szívet
 Könyűt könyűvel
 Viszonzani.
 'S ha majdan képeimet
 Emlény - szemeidben
 Tükrözni láthatom,
 E' pásztor-óra-ránk
 Mennyet varázsoland.

SZALAY LÁSZLÓ.

AZ ÁRTATLANSÁGHOZ.

Téged látlak lebegni előttem,
 'S felém közelíteni szeliden,
 Elégedést hozol Te énnekem,
 Hogy boldogságom tiszta legyen.
 Ah! ismértesd meg velem bűnségedet,
 'S mond meg, mint hódoljak nevednek?
 Hogy mindég tiszteljelek Tégedet,
 'S örüljek jelenlétednek!
 Felém mosolygysz kelemes alakban,
 'S édes reményt öntesz szívembe;
 Hogy kérésim, miket koszorúbaktól
 Viszek templomod' kelyhébe —
 Szivessen vedd, 's koszorúért
 Halmozva szóród rózsáidat felém;
 Én bátran szólok te hozzád, azért
 Legyél szívem felett a' kő!
 Takard be szívem' fehér lepleddel,
 'S őrizd meg a' bűn' mérgétől,
 Tarts meg ártatlanságom' helyébe,
 Adj keblembé szent tüzedből.

Karolj ált liliom koszorúddal,
 Vezess virágid közt szelíden,
 Ékesítsd fel fejem' rózsáiddal,
 'S nekik hervadások ne legyen.

Adj nekem szivárvány szárnyakat,
 Hogy hozzád emelkedhessek,
 'S láthassam ditső országodat
 Hol nyílnak szép néfelejtsek.
 Hintsd köztünk te föld' geniussá el
 Ártatlanságod' gyémántját,
 Hogy téged láthassunk fényinel,
 'S kövessük a' virtus' útját!

R. L-A.

EGY MEGLÓTT CSATTOGTATO' SIRVERSE.

E' hant fedi Kedvesemet,
 Széttépve szép reményimet,
 'S örömem'! mellyel jó szíve
 Hiv Páromnak ketsegtete.

Csattogtató volt szép neve,
 Ősi czímere, jó szive,
 'S véle csattanás érzeté,
 Hogy kevés pertz az életé.

A' bús Fűzes volt lakhelye,
 'S e' rózsás Kert temetője,
 A' sors nem adott sírkövet,
 Ejts szánó szív rá egy könnyet.

Ha követ illy könyből rakják,
 'S érző szívvel körül fonják,
 Nincs idő, melly leomlaszsa,
 'S koszorúját meghervaszsa.

Nyugodj! emléked keblemben,
 Valamint azon gyász estvé,
 Hol a' nyugvó természettel,
 Nyugodt, Csattogó, élted el.

KARATS TERÉZ.

IDŐSB GRÓF RÁDAI GÉDEON' HALÁLÁRA.

Ha tudomány, ha bölcsesség,

Példás erkölcs és nemzetség

A' halált megátolthatná,

Gedeont ki sirathatná?

Te bírod eszét magyarság!

Lelkét az örök boldogság.

Nyelve másokra terjede,

'S szíve népéhez gerjelle.

Teteme P é c z e l t penészik,

Neve nálunk nem enyészik.

Megújul munkájában,

'S fenmarad szép munkájában.

Gróf FEKETE JÁNOS

cs. k. Hadvezér^{*)})

*) E' néhai vitéz Férjfiúnak minden költői munkájit kéziratban bírja K. M. Udvarnok Pókateleki Kondé József Benedek Ő Nagysága.

LÓRIHÓZ.

Jer ó másám! egy szép szüzet

Jer velem üdvözleni

Ki ma szentel vig ünnepet

Jer őtet köszönteni.

Lórikának e' bájképnek

Pengessünk gyors lantokat,

E' Vénust felmúló Szépnek

Zengjünk öröm' dallokat.

Válogatott fűszálakból

Fűzzünk pártát hajára,

Kössünk szagos virágokból

Bokrétákat számára.

Noszsa tehát piros rózsák,

Balzamos rozsmaringok,

Völgyben termő tavasziak,

Illattal dús bázrsingok,

Kékes apró nefeljtskek,
 Pettegetett szegfüvek,
 Erdei fehér gyöngyötskek,
 Véghetetlen szép művek.

Gönyörrel telles violák,
 Ti virágok' kényei,
 Tsuda sok színű tulipák,
 Ti kerteknek fenyet.

Szeplőtelen liliomok,
 Szemérmétes ibolyák,
 Szerelmes amarillisok,
 Piperes hortensziák.

Meg minnyáján a' zöld mező
 Hímes növényei,
 Órnak, szemeknek kedvező
 Flóra' veteményei.

Tsoportozzatok mind öszve,
 'S koszorúkra keljetek,
 Egymást nyájasan ölelve
 Pompára készüljetek.

Hintsetek be minden útát,
 Merre Lóri járdogál;
 Hegyet, völgyet, hol ő mulat,
 'S Társnéival álldogál.

Majd ha tipor ő tikteket
 Módos pitziny lábával,
 'S tapodgya ritka díszteket
 Hószínt játata sarkával.

Töltsétek meg érzékeit
 Nedvetek' jó szagával,
 'S szívet rabló kelleméit
 Fűszertek' illattyával.

Fonnyátok körül ékesen
 Szöke fodor fürtjeit,
 És rakjátok meg díszesen
 Szemérmes kehleait.

Puha ölet se hadgyátok
 Szép virágok üresen,
 Köténnyébe is hulljatok
 Bimbós rózsák, ügyesen.

Tzifrázátok, intlek, őt fel,
 Mint jegyre kelt menyasszonyt,
 Kit egy deli vőlegénnyel
 A' szeretet öszvefonyt.

E' tündér öltözetedben
 Lóri szemem rád felejt;
 'S e' tsínos földözetedben
 Lantom hozzád imigy sejt:

Hogy élj sok víg tavaszokat
 Kerted' viránnyai közt,
 És tölts sok vidám nyarakat
 Egy kedves' karjai közt.

MOLNÁR FERENTZ.

A' RÓZSA.

Egy kies rózsát láttam
 Virítani egy kertben,
 Kellemeit bámultam,
 Mint fecselt kedvesen.

Jó szagával 's színével
 Oda kecsgettete,
 Megfogám, 's tövisével
 Ujam' megvérezte.

Ezt tinéktek mondom én,
 Kedves szép leányok!
 Kik éltetek' reggelén
 Illyen rózsák vagytok.

Ti is úgy magatokhoz
 Csaltok minket, mint ez,
 'S gyakran fájdalmat okoz
 Szívünknek, hogy érez.

De halljátok azt is hát,
 Mi történt azután:
 Odahagytam a' rózsát,
 Onnan eltávozván.

A' Nap még le sem ment jól,
 'S az már elhervadtott:
 Megfosztva szép vóltától,
 Lekonyulva állott.

Mondjak e tanuságot

Ebből szép leányok?

Adjatok nekem csókot,

Hogy szám' bédugjátok.

Ifjabb SZILÁGYI FERENTZ.

A' MULANDÓSÁG.

A' nagy idő' folyamatja folyamként szüntelen árad,
 'S hullámozó tengerként néha veszélyeket áraszt.
 Néha dagálya szünik, 's még kéj örömekre derül ki;
 'S megmeg gyors lépéssel odább halad esti homályként,
 Melly közelít, 's meg távozik, ammint hímezi a' szép
 Reggelnek bársonnyal bévont hajnala, kormát.
 És vele a' lohadó patakokként egyre suhamiak-
 El rövid óráink a' századok' ormos ölébe,
 A' hol mély feledékenységnek szőnyege zárja
 A' multak' fényét, 's a' volt díszekre homályt von.
 A' szívborzasztó, 's olvasztó gyászos enyészet
 Hamvaztó erejét érezteti minden ajakkal.
 Nints állandóság e' Világ' környéke' határin;
 Mindent elragad a' szélvész tsúf 's mord dühe által.

A' rémítő természetnek szunnyadozása
 Lassú sirba temet mindent veszedelmivel, a' mit
 A' vas időnek sorvasztó rozsdája emészthet.
 A' roppant birodalmak is ekként szoktak enyészni,
 A' magasabb tornyok lehanyatlanak, a' mi allattok
 Van, mély gyászba borúl, 's örök éj fedí hajdani díszét.
 És egyedül marad, a' mi ditsőt az Egekbe repülő,
 'S fellengző lélek hágy a' magas érdemek' uttyán.
 Lankadozó szívünket néha deríti szerentsésb
 Óra örömré; de tsak szaporán meg' elillanik ismét,
 És tüstént fordul szomorú az előbbi' nyomába,
 Melly ismét éltek' fonálát leszakasztya sokaknak.
 Számtalanok pedig új életpályára kerülnek;
 És még az életnek Nektárját vélek itattya.
 Váltva jelennek ezek, 's meg' mennék hirtelen utnak.
 Így volt, így marad, és leszen forgása szünetlen.

KANDL MIKLÓS A.

A' S Z É P.

Be szép ama' bájló alak,
 Mellyben a' természetnek
 Ragy'gó ékei ojtattak,
 'S gyöngy kellemi fénylenek.

Mellynek kerekded orcája

Rózsa hóval vegyítve,

Szép hatalmas tekintettel

Szeme felékesítve.

Hajfürtjei hattyú vállán

A' Zcfyr' szellemétől

Bodros habzással szállongnak

Gyengén lengő szelétől.

Kisdéd szája mosolygásra

Hogy ha bájlón megnyílik,

A' halandók csak azt vélik,

Hogy rózsá bimbó fejlődik.

Ezüst szava úgy zengedez

A' Társaság' karában,

Mint a' kisdéd Csalogányé

Víg Melodiájában.

Minden tagja olly kellemes

Ez isteni magzatnak,

Hogy a' hallandók ránézve

Csak úgy - úgy elalélnek.

Sz*** közli OSZTERNUEBER MÓRICZ.

A' ZEPHYRHEZ.

Láttam, miként tündérkedett
 Kis Játszintja ölében,
 A' kis Zefyr mint kérkedett
 Csókja' édességében.

Most a' csintalan elszaladt,
 Kintsét megkönnyeztette,
 Árván hagyván a' búk alatt,
 Csak nem megholt érte.

Majd ismét mellé repüle,
 Kedvesét feltámasztá,
 És pajkoskodván körülte
 Könnyeit elszárasztá.

Ah kis Zefyr! így hervad ám
 Érttem is egy gyöngy Lélek,
 Kinek mint Te, felfogadám,
 Hogy tsupán neki élek.

Ah! de messze szenved tőlem;
 Menny hát Zefyr melléje,
 Hogy érte élek, felölem
 Mond, 's lelket adsz beléje.

ÓNODY ANDRÁS.

EGY ÉS NEM EGY A' NYELV.

(Kazinczy Ferencztől.)

Embert *) mondva nem ejt két szótagot, a' ki büdös gög'
 Hangján rád ordít, hogy nézz fel 's térj ki lovának.
 Ő ragyogó szekerén siet a' Pont-neufre, te talpalsz.
 Kettőt mond Bossuet, a' nép' feddője, ha s'ent hely
 Hallja szavát, kettőt a' Ferney' kised Homérje,
 És a' Szín' fő dísze Le-Kain, 's a' lyányka ha dalt zeng.
 'S íme Le-Kain, 's a' nép' tisztelt feddője 's az édes
 Éneklő, 's a' kised Homér úgy szólnak a' Quain
 'S a' Vendôme' piaczán, mint minden Párizsi polgár.
 Egy a' nyelv, de az hely 's a' szóló' nyelve nem egy nyelv.

*) Homme

A' MEGVIGASZTALT ATYA.

Hosszas fergeteget támasztott a' Mohácsi gyászc-sata hazánkra, 's a' mivel már régolta fenyegetődzék a' pogány, igájába hajtá vitéz, de visszaikodó eleinket. Gáttalan omlottak fel az alföldi mezőkön csapatjai, 's Buda' felséges várára tüzték ki a' holdas lobogót. Innen, mint barlangjaikból a' fene vadak, szállongtak szerte a' kóborló seregek. De még is Buda' vidékét, az erdős Pilisi megyét érdeklé leginkább a' nehéz csapás. Sem ősi vitézszeleme, sem a' rengetegek' rejtekei nem védheték eléggé a' török hatalom elől a' körül lakó népet, 's midőn rettegések között szerzett minden vagyontól megfosztatnék, elhurczoltatás, 's örök rabiga fenyegeté; sőt édes gyermekeit is, ha vagy daliás termetők, vagy szép külsejük kitűnő vala, akkor adó gyanánt benyujtani, gyakrabban erőszaknak engedni kénytelenítetett. Illy bús ese-

tek' félelme miatt keserge Czobor, Pilisvár' aggura, midőn a' kegyetlen 's ravasz cseleiről nevezetes Ali vette kezére Buda' főkormányát. Sok izben mene ő zászlója' aljával a' török ellen, de Mohácsnál vett sebei 's hanyatló kora eltilták a' csatazajtól. Hitvесе a' szebb életre költözvén által, egy gyönyörű leánykát hagyta, ki valamint Czobornak egyetlen öröme volt, úgy aggodalmának legfőbb oka lön. Csendes tetszéssel függöttek szemei a' kellemes arczvonásu 's már felserdülő Nesztin, így hitták a' leányt, 's ha szerény magaviseletét, ártatlan őszinteségét, testi lelki kelemeinek kifejlődését szemlélgeté, enyhületet érzett a' jelensors' csapásitól vérző kebelén. De csak hamar újabb gond, az atyai féltékenység keltette fel édes de rövid örömeből. Czobor Neszti' bájos kellemeit sebes szárnyakon hordozá körül a' csapongó hír' szava, 's nem csak a' környéken lakó ifjak' beszédeinek 's óhajtasinak lön ő egyetlen 's legkedvesebb tárgya; hanem a' mi felette ijeszté az ősz atyát, már az Osmanok' fülébe is elhatott a' szép Neszti' neve, 's nem kis megrezzenéssel hallá, hogy némelly fő pogány tiszt drága jutalmat tett

volna ki annak, a' ki Czobor' leányát kezére kerítendi.

E' bús hiren aggódva ballagá le egykoron Czobor függő kertjének ernyős lugosába, hogy ott a' viruló természet' szelíd karjain felejtse gondjait. Gyermeki ragaszkodással követé őtet Neszti, szemei oktató attyának arcza in függvén szüntelen, mellyeket nem vad és féktelen indulatok rendetlen barázdái, hanem szelíd 's türeelmes lélek' vonási bélyegeztek. Egy hársalatti gyepágyon vön nyughelyet, honnan különféle alakban tűnt elébe a' setét erdőkkel övedzett magas vidék. Innen szemlélgete le délfelé a' vadkanos rengeteg' mélységes nyílásain, elmerülve, míg végre omló könyvei homályba borították vizsgálódó szemeit. Szívből illetődve vevé ezt észbe a' mellé telepedett leánya, 's ellágyulva nemzője' néma keservén „Atyám, te könyvezel?“ rebegő hangon kérdezé, 's mint reggeli harmatgyöngyök önkényt peregetek pirosuló arczaíró részvevő könyvcseppjei. „Jó gyermekem, monda sohajtva Czobor, a' hány-szor e' völgybe tekintek, elhalt örömöm' sírja nyílik meg előttem.“ Nem érté attyát Neszti,

's leánya' ismételt kérésére így folytató az öreg „Amott, hol a' legsűrűbb cseres lehajúl a' két orom közé, a' patak' völgyében, szarvasok, és vadkanok' tanyáján lelé egykor Gyula fiam legkedvesebb mulató helyét. Élte' tizenkettődik évében már ritka erővel és bátor lélekkel bírván, ügyesen űzte volt a' rengeteg' vadjait. Tiltám ugyan néki a' veszélyes mulatást, de áradzó ereje mintegy kitörvén nem engedé magát korlátokba szoríthatni, „hogyan fogja tehát valahára édes hazám védbajnokát látni bennem, ha karomat korán előre nem gyakorolom?“ ezt veté tilalmaim ellen a' fürge fiu; 's noha egykor a' rosszúl talált vadkan' mérges agyarával mély sebet ütött bal karján, még sem olthatá el a' zajos örömet kedvelő gyermekben a' vadászat' fárasztó mulatságait, míg végre odaveszett, nem maradván legkissebb nyoma is eltűntének. Így fosztattam meg egyetlen fiamtól 's gyámolunktól, ki nélkül őslakunk védtelenül pusztul el, mint bizonyos martalékja a' közelgető pogánynak.“ Ezt ugyan méltán gyaníthatá Czobor, mert Ali a' Budai környéken fekvő várakat halmába hajtani teljes szándékkal 's hathatósan:

iparkodott. Visegrád', Vác', és Nógrád' váraiban már Osman fegyveresek dőzsöltek, 's Drégelyt az elszánt lelkű Szondi' védelmére bizottat maga Alí vette ekkor ostrom alá.

Félelem és rettegések között várta az egész vidék Drégely' sorsának elhatározását, de az ostrom' kimenetele még sem érdekle senkit is inkább Nesztinél; mert a' vár' őrei közt vala Dezső is, kinek annyi főnemes ifjak között egyedül volt szerencséje a' szép Neszti' viszonzó szerelmét tapasztalni, 's néki adatott remény sok kincsel nyújtandó kezéhez. Dezsőnek hadi merészsége, 's kész eltökéllete, ha általa hazájának használhata, esméretes volt, 's ugyan ez' okból félté őtet Neszti, ne talán hős indulata kigázolhatatlan veszélybe ragadja. Százszor is felfuta napjában a' vár' éjzaki oldalára, honnan a' Dunának válik az út, szemfülesen kémlelvén, ha nem dobog e a' féltett vitéz csillogó fegyverében elé, vagy ha nem siet e valamelly hiradó tudósítást hozni a' vivás' környülményeiről. Mind-ünnen menedékesb tájékokra rémülten bujdosott azonban a' földnépe, a' rablott helyek' lakosai számos csoportokban látszottak az erdőkbe vo-

nulni, honni lovagok széllyel száguldozván, ha-
 'za' védelmére buzdítgáták a' nyers ifjuságot. Az
 egész környék fellázzadt a' veszély' közelgetésére,
 harczdalok és elkeserült szivek' kicsapongó rival-
 lásai harsogtak az egyébkor csendes mezőkön
 és falukon, 's már Pilisvár' falaihoz is eljutott
 a' közelgető fergeteg' szele. Nyakunkon a' török!
 fegyverre ifjak, férjfiak! védjük utolsó csepp
 vérünkig édes hazánkat!'' Igy ösztönözék egy-
 mást a' harczok' súlyos munkájira. Míglen ezen
 kiáltások az agg Czobort döbbentgeték, 's leá-
 nya futni akart, hogy a' zsibongás' okát attyá-
 nak meghozza; azonban lihegve jött fel a' me-
 neteles kert'oldalán egy közvitéz, megszabdalt
 süvege, 's békötözött karja előre gyanítani ha-
 gyák, hogy heves ütközet' tüzéből érkezék, 's
 már távolról „Elkölt Drégely, 's Szondink nincs
 többé“ pihegő hangon kiáltá. „És Zoltai' De-
 zsóról mi hirt tudsz vitéz?“ kérdé sűrögve a'
 leány. „Diesőn vitézkedett az, felele a' hirtő,
 az ostrom' végső órájáig, de nem is szeretheti
 senki édes gyermekét jobban, mint őtet szereté
 Szondi, mellette állt küszdött szüntelen a' bá-
 tor ifju. Ma reggel, miután szabadulni remé-

nyünk nem vala', általad gyűrűjét, 's tarso-
lyából ezen drága arany peréczet adván hozzá,
vidd ezt, ugymond, ha megszabadulhatsz, Pí-
lisvárra Czobor kisasszonynak, vegye ezt, ha
talan elvesznék, emlékezetem' hűséges jeleül" 's
kirohant Szondival a' kapuig feltolyongó török-
nek elejbe. A' várnagy' elestét enszemeimmel
láttam, de kevés reményem lön Dezső' szaba-
dulhatásához is, minthogy eljöttemkor a' csata'
sűrűjébe keveredett volt." Ezt mondván, oda-
nyujtá a' bús emlékjelet, a' gyűrűt és karpere-
zet. Remegő kezekkel nyúla utánna Neszti, 's
omló patakkint eredtek meg könnyűji, midőn a'
gyűrűn Zoltai' nemzetség - czímerét megisméré.
Nem szünt ugyan őtet ősz attya reménnyel ke-
csegtetni, de haszontalan, ő csak Dezsőt sohaj-
tozá, tördelt hangokon csak Dezső' nevét rebegé.
'S már a' vidéken megfészkelte török ismét odább
terjesztgette ragadozó körmeit, minden akadály
nélkül hajózgata ide 's tova a' Duna' hajjain, 's
széltében zsarolá Hont, Nógrád, Pilis és Esz-
tergami megyék' hegyes vidékeit. Látván Czo-
bor, hogy várában sokáig biztos védhelye nem
leszen, drágább javaival tovább vonulni töké-

lette magát. Nesztit két leghüvebb szolgájának kísérete mellett előre küldötte, hogy Gömörben lakó rokonához vezetnék el, hová ő is nem sokára rándelést téven vára felül, utánok induland. Érzékenyen vön búcsut kedves szülőhelyétől a' szerelmét kesergő leány, 's vezetőjével álöltözetben éjnek idején utnak indult. Mellékösvényeket vélték ők legbiztosbaknak, 's járatlan sűrűkőn bujdosva haladának a' Börzsönyi hegybérézeken, 's szerenesésen elhagyák Drégely' körét, az ujonnan ide telepedett Osmanok' tanyáját, 's mivel már innen túl veszélyt nem gyanítottak, biztosan váltották utjokat Szécsény várának, hol szinte a' Czobor nemzetségnek egy ága birtokos vala. De épen a' hol nem gyanították, ott támadt fejekre a' veszedelem. Mintegy ötven Spahikból álló török csapat bukkant hirtelen elejbük, kiket Ali Széchény' kikémlelésére küldött volt; mohón kaptak ezek a' véletlen zsákmányon, de leginkább felgyúlada vágyok a' leány' tekintetére, kit mindenik tulajdonának fogni küszködött, 's már dühös káromló ajakokkal 's egymásra villogó fegyverrel viadalra kezdenek szállani, 's a' pogányok' meghasonlása a'

harag' legrettentőbb polczára lépett volna, ha Agájok parancsoló hangon közikbe nem veti magát. „Allah-és Mahometre parancslom, dörgé a' hatalmas tisztt, senki ne merészelje a' szép martaléokra kezeit emelinteni. Ali fővezérünké az, őtet illeti az illyetén díjak' osztogatása, ő rendeljen felőle.“ Elcsendesülének a' buja lángtól gerjedezők, 's Nesztit vezetékk lovára emelvén, az Aga Drégelyre kíséré, titkon örvendvén magában, mert reménylette, hogy a' közelebbi ostromban kimutatott vitézsége díjául őtet fogja véle megjutalmazni a' herélt Fővezér, 's már mint tulajdonát ápolgatá, 's hizelgő beszédekkel kérlelni, vigasztalni, szép ígéreteivel szívéhez édesgetni egész utbeli gondja 's fáradozása vala. Epen az ostrom alatt nyert foglyokon osztóznak a' törökhad' főbbjei, midőn Drégelyre visszatért a' kémesapat, 's már mindenik örvendett reájutott díjának, Ali neheztelvén egyedül, hogy semmi drágább kincset, vagy kitűnő szép alakot nem lelhet, kivel új foglalásainak megizenése mellett a' Szultánnak kedveskedhetnék; de csak hamar eloszlott aggodalma, midőn a' szépséges Nesztit megpillantá. A' szent Pró-

fétára esküszöm, monda félvad mosolygással a' herélt Vezér, csak a' nagy Padischach emelheti el méltán e' leányzó' szüz fátyolát" 's tüstént mellék sátorába rejteté, öröket állitván melléje, az Agát pedig és embereit bő ajándékkal tetézte meg, mivel megérté, hogy ez lenne ama' meszsze kihíresztelt Ozobor Neszti, kiért ő olly nagy jutalmat tett ki már egy évvel ennekelötte. Si-etett ő, a' gyűzedelmeinek örülő, hirt adni hatalmas Urának, 's más nap kocsira helyheztetvén a' szép ajándék szüzet legmegbizottabb emberei' kíséretében Szendrőre küldé Ogli Béghez, hogy ez onnét mentül elébb Stambulba szállitasssa által.

Szívszaggató volt azon gyötrelém, mellyel most Nesztinek attyától, rokonitól, 's hazájától elszakasztva, 's jövő sorsáról rettegéssel telve küszködnie kellett. Nem szüntek ugyan biztató beszédekkel elüzni bús képzeleteit a' mellette udvarló rabszolgák, lefestvén boldog jövődjét, ha a' Szultán' hajlandóságát teljes mértékben, mint reméllenie lehet, megnyerendi; magasztalák kifogyhatatlanul ama' gyönyörű te-kervényekkel, hűvös árnyéku fákkal, illatozó

füvekkel, 's csörgő patakokkal pompáskodó kerteket, mellyek néki mint Szultánájok' mulattatására szolgálni fognának; nem feledék hozzá tenni azt is; mennyivel boldogabb sorsa lenne azokénál, kik szinte vele együtt, de sanjari lánczokon, mint oktalan barmok hajtattak az örök rabság' igájába; de mind ezek nehezíték inkább, mint sem enyhítették volna ájuldozó szívét elanuyira, hogy Szendrőbe érkeztekor érzékei elhagynák, 's a' sűrűgő szolgák mint lélektelent emelnék őtet a' Bégi hárembe. Ez egy nagy területű kertben, mellyet még Szervia régi fejedelmei plántáltak volt, magas topolyfák közé vala elrejtve. Alatta a' Duna zuhogtatá szöke hullámain, mellybe a' kert' völgyein által susogó csörgedezéssel siettek a' közel hegyek' csormelyei. Ide vivék Nesztit udvarlóji, 's a' Bég' paransa szerint orvosszerekkel ápolgatók. Ogli Bég eredetére nézve magyar vér, 's keresztény vala, gyermek korában a' pogányok' kezébe esvén, rövid idő alatt oroszláni ereje és bátorsága által felemelkedék, 's a' Szultán őtet különös kegyességéből kedvencei közé méltatá.

Ámbátor pedig a' hadi munkák 's tiszti helyhel-
tetése komor sőt szigorú önviseleltre szoktatták,
az emberiség' érzetét még sem engedé kialunni
szívéből, 's a' keresztény neveléssel belé hintett
szelídség' magvait nem volt képes elfojtani ben-
ne a' más hitűeket üldözni parancsló musulmani
vallás. Érezte kegyességét leginkább a' ma-
gyar foglyokkal, sorsokon, a' mennyire kitel-
hetett, segíteni iparkodván. Ugy tett ő most is
a' Drégely alúl ujonnan hajtattott szerencsétle-
nekkel, kiket saját hatalmába vevén, kevesbé
sanyargató munkákra használta; 's jobbára ud-
vara körül, a' fényes kert' tisztogatásában 's a'
fürdőkön foglalt el. De mindenekelőtt Nesztit
méltatá figyelmére, gondoskodván, hogy egész-
ségét minél hamarébb visszaszerezze, 's meg-
ígervén néki, hogy míg nyavalyás állapotjából
egészen ki nem tisztul, Stambulba bocsátani
nem fogja, sőt a' keletiek' szerelemföltő szoká-
sa ellen azt is megengedé, hogy udvarlóji tár-
saságában a' kertben szabadon sétálhasson, 's
ebbéli kívánságát ellenzeni szorosan tiltva volt.
Az engedelmet nem szünt könnyebbülésére for-
dítani a' leány, 's már első hajnali pírulatkor

az illatos hárssorok alatt üdvözlé térdre borulva
 a' mindenhatót, tiszta angyali szívéből szabadu-
 lását fohászkodván; délestenkint pedig, ha a'
 forróbb nyár' heve égeté, fűszerezett illatos für-
 dőkkel szolgáltak nékie mosódásul udvarló le-
 ányai.

Huzamosban mulatozott itten mindenkor,
 minthogy a' fürdő körül dolgozó foglyokat anyai
 nyelven beszélgetni hallhatta, a' mi is valamen-
 nyire felejteté véle sorsa' keménységét; de milly'
 ámulás fogta el, midőn egykor szűk ablaka alatt
 ilyen kesergő dalt hallott zengedezni:

Hová reményim' csillagi,

Hová repültetek?

Ragyogtatok, de csak hiún,

Mint álmi képzetek.

Rablánczokon szorongva saj'g

Hajdan szabad karom,

Mellyem' fegyverderék helyett

Rongyokkal takarom.

Nem villog oldalam megül
Szablyámnak menyköve,
'S halált int a' pogány rabór'
Fegyverkezett öve.

Hiába nyujtom szép Jegyes!

Utánad karjaim,

Viszhang nélkül enyésznek el

Titkos fohászaim.

Pilis, Pilis, falad között

Virult éltém' fele,

Falad között készült örök

Szerelmem' nyughelye.

De vesztésem' szerzeni

Már vissza nem lehet,

Élj boldogúl, vót'len Jegyes!

Nesztim, Isten veled.

Feszült figyelemmel hallgatódzott a' fogoly'
énekére Neszti, de még sem látszott hinni ön-
füleinek, a' mit imént halla; eleven képzelődés'
játékinak, vagy hagymázi álmodozásnak gyanítá.

Am de midőn az éneket 's nevét ismételtetni hallaná, tudnikivánsága felgerjed, 's a' magas ablakra felkapván, ha az lenne e, kit remegve sejdit vala, vizsga szemekkel keresgeté, 's Dezsőt pillantá meg, a' mint patakvizet meregetett a' ferdőre. Öröm és félelem' reszkétege futotta el e' látványra Nesztit, 's csodálkozó magas hangon, „Szent Isten, ez Zoltai Dezső!“ felkiálta, 's feledvén a' körül álló órásszonyokat, „te vagy Dezső?“ több ízben kérdezé. Álmélkodva tekinté meg Nesztit' sohajtozó arczeit a' szegény ifjú. Minden szó, mellyet egymással válthattak, a' legmélyebb érzelem' tolmácsa vala. A' keleti szokás szerint tilalmas beszélgetés miatt feddék ugyan Nesztit udvarlóleányai, intvén egyetemben, millý gonosz hárulhat mind önnön mind pedig Dezső' fejére; de van e olly fenyegető veszedelem, mellytől a' szerelem rettegjen? Az intés sikertelen vala, 's Nesztinek a' fordás a' legszorosabb felvigyázat alatt engedtetett csak meg, és így, midőn Dezső azon kevés vigasztalástól is, mellyben elébb része volt, megfosztatnék, vakmerőbb lépést tőn, mellyel életét kockáztatá. Tudniillik, midőn egykor a'

kert' sűrű lugosai alatt alkonyat' idején sétálga-
ta Neszti, a' látvány' és szerelem' hívétől meg-
részegült Dezső a' többi foglyoktól ellopódván
őtet keresni indula, 's megpillantván, elragad-
tatott tüzzel 's tárt karokkal sieté elejbe, lá-
baihoz borula, csókolá, ölelgeté. Tüstént mint
a' legszemtelenebb fertőztetőt erőszakkal raga-
dák el a' heréltek, 's ocsmány börtön' mélyére
taszíták.

Azonban már !Ogli Bég' a' Stambuli utra
megtéven készülleteit, a' szép ajándék szüzet elé-
idéztette. Reszketett ez a' szállongó hír' halla-
tára. „Holnap, monda kegyes tekintettel a' Bég,
Stambul felé indulsz, hol földi paradicsomodot
fogod élni, viruló arózád' ékeit őrizzd, mert ezek
bájoslják hozzád a' nagy Úr' kegyelmét.“ Mér-
ges nyil gyanánt hatottak ezen szók a' leány'
szívére, megereszté könnyűji' árját, 's fuldokló
zokogása magásra emelkedett. A' Bég csodálko-
zék, hogy vigasztaló ígérete inkább fájdalmát
ujítja, hogy sem örömet gerjesztette volna, 's
részrevő indulattal kérdező keservének okát. De
sűrűbb könnyúknél, 's hallhatóbb zokogásnál egye-
bet nem adhatta válaszul a' leány, 's ajukdozva

rogyott a' körülállók' karjai közé. „Atyám, hát már nem esőkolliatom soha többé reszkető kezdet! Dezsó, Dezsó, örökre elválok tehát tőled!“ ezt nyögdőse tördelt hangokon.

A' Dezsó név' hallatára nyilván megütközni látszatott a' Tsajnálkozó Bég, és sokáig mélyen eszmélkedve mintegy vissza gondolólag állott némán és merőn. „Kit hív és sohajt Dezsó néven a' leány?“ kérdi, a' feleszmélt Bég kíváncsilag. „Egy vakmerő fogolyt, szöla közbe a' heréltek' egyike, ki szinte ama' szemtelen tette vetemedett, hogy őtet a' többi rabok előtt jegyesének nevezni, vele beszélni, leleplezett arczait szemlélni, 's lábait ölelgetni vakmerős-ködnék. Am de hiszen már vakmerőségeért a' legmélyebb börtönben bünhüszik.“ — „Dezsó, — Dezsó — tünődék ismét magában a' Bég, látni akarom őtet“ — 's tüstént elejbe állaták zörgő bilinesen a' poroszlók. Intett a' többinek, 's azok elvonulának.

Ogli. Téged hívnek Dezsó néven?

Dezsó. Engemet Uram.

O. Te rohantál erőszakka' a' Szultánnak menyből küldetett jegyeséhez?

D. Engedelmet, Uram, a' sors' különös játéka kénytete reá, egyhoniak 's régi esméretségben vagyunk.

O. Honnét?

D. Pilisi megyéből.

O. Nemzetséged?

D. Zoltai.

O. Zoltai — Zoltai Dezső — és a' leány?

D. Czobor ivadék.

O. De nem Pilisvári Czobor?

D. Sőt ugyan az.

O. Szólj igazat, parancsolom, hiszen annak leánya nem vala, csak egyetlen fia.

D. Az tizenketted' évi korában a' vadászaton vesztett el, kit mi gyermektársai kanmarta karunka hivatunk; még ugyan azon évben egy leánykával örvendezteté meg hitvese a' fia' vesztén vigasztalhatatlan férjét; de ezen örömetől is legujonnán megfosztatott, 's kezébe adá Isten őtet ismét megvigasztalni, ha Nesztit szabadsággal ajándékozod meg.

O. Hát annya életben van e még?

D. Már ötöd' éve, hogy az örökvalóságba áltai költözött.

Elhallgata Ogli Bég, és megfordula, hogy fakadó könyveit eltörölhesse, 's kaftánja' fityegő ujját félre emelvén baljáról, „isméred ezen jelet? ez e a' kanmarta balkar?” kérdé ömledező sirámok között, 's mielőtt feleletre nyithatná ajakit az álmélkodó, egymás ölében lelték magokat, 's hosszas elnémulás után kiki hajdani gyermektársára ismért vala. Kimondhatatlan volt örömök. Dezső felmentetett bilincseitől, 's a' két társ örömkönyűzve sietett az aléló leányhoz, 's Gyula forró csókjaival avatta fel őket hugává testvérévé.

Miután a' reménytelen öröm' első kiömlése valamennyire lecsillapult volna, élte' rövid történetit így adá elő Ogli a' kérdezkedőknek: „Fe Dezső, emlékezhetsz, milly nagy kedvelője voltam én már mint gyermek a' vadüzésnek; atyám' gyakran tilalmai ellen egyedül czirkáltam a' vadas völgyeket. Az erdőkön kelt fel a' nap nekem, ugyan ott nyugovék is el. Gyakor távollétem csak hamar vadász társokat szerzett vala, kikkel a' zsákmányt közre szerezhén, osztályos lettem. Ezen szövetség néhány hetekig szorosan összekötött bennünk, még végre egy őszinap vadnyo-

mozás' ürügye alatt messze csalogattak, 's Budához jutánk, a' hol a' gonosz árulók rajtani erőt vévén, egy gyermekárosnak adtak el. Innét a' Jantsárok' seregébe vétettem fel, 's hadi erkölcsimért Bégi méltóságra vergődtem.

Térdre bukva adott Istennek hálát a' két fogoly e' különös találkozásért, 's Ogli Allához sohajta fel. Megújula képzeletében hajdan gyermekkori boldogsága, 's hazája és rokonai eránt elolthatatlan vágyat érzett gyuladni szívében. Sejté ugyan Neszti és Dezső a' Bégnak ezen hajlandóságát, de még sem bátorkodának őtet megszökésre inteni, csak önszabadulásokért esedeztek nála. De Ogli azonnal jelenté szándékát, 's várt a' szökésre alkalmat.

Épen ez időtájban vette meg Achmét gonosz ravaszsággal Temesvárt, miután Losonczit az alkukötés ellen őrseregével együtt lekonzoltatta. A' vár' oltalmára segédhadat kért Szendrővárból. Élt ezen alkalommal Ogli, azt hirtetvén maga felül, hogy néhány választott gyors lovagokkal előre siet rendelésnek okáért. Azonban legdrágább kincseit összegyűjtvén, biztos emberei által előre küldötte. Ő pedig hugával és

Dezsővel némelly lovagok' kísérete mellett, kik szinte magyar eredetűek lévén, honjokba kívánczának vissza, megindult a' Temesi Bánságon Szeged felé, hová szerencsésen eljutván, hazai öltözetet váltának, 's mivel Neszti tudta volt attyának Gümörre való elvonulását, egyenesen oda, 's nem Pilisvárra váltottanak utat.

Azonban az agg Czobor Pütnokon boldogult hitvese' rokoninál tartózkodott, de midőn leánya' eltűnését meghallá, 's későbbben rabsága is tudtára esett, annyira elnyomatott atyai szívének keserveitől, hogy férjfiass állhatatossága és erőlködése ellen is súlyos nyavalyába esnék, melly lelki vidámságát, 's testi erejét szemlátomást fogyasztotta. Már kevés remény volt jobbulásához. Csak Nesztit sohajtozá szüntelen, 's hogy hollétéről bizonyosb lehessen, mindenfelé kémeket küldözgete, 's nyugalan várakozással lesé a' visszaérkezőket. Egy sem jött kedves hírrel vissza, 's már lemondott örökre kedves leánya' visszajöveteléről, midőn egy a' házi szolgák közül azon hírrel rohan be, hogy némelly idegenek közelgetnének, kik gyanúsak, 's török kémeknek tetszenek. Felugrált erre az udvari

nép, 's három lovagot láttanak bejáratni egy kalaúz' utmutatása után. Czobor is kitántorgott, 's mint bámula, midőn leányát 's Dezsőt megisméré, melly öröm reá nézve noha felette meglepő volt, elviselésére még is elegendő erővel bírta, de midőn fia is megismértette véle magát, ez olly igen elfogta szívét, hogy sokáig magán kívül függne Gyulának forró karjai között.

E' ritka esetből származott öröm 's meglegedés új életre és vidámságra szülé az ősz atyát, vissza ment várába, 's mint legboldogabb örömatya vejének fogadá Dezsőt, 's onokáit reszkeztő térdein ringatva élte le többi napjait. Fia Gyula kiátkozván Mahomét' vallását, visszatért őseinek hitére, 's minthogy a' törökök' hadicselvetéseit kitanulta volt, sok csapásokkal rongálta a' körül dúló osmánokat, 's mint honjának legtüzeesebb védje 's megtörhetetlen bajnoka adta nevét által a' jövődő kornak.

CZUCZOR.

A' TAVASZ.

Itt a' Tavasz, elfut a' Tél,

Nints már hó a' hegyeken,

Elolvadt a' jégkötél

A' szabadult vizeken.

Havas' felhő nem borítja

A' menny' tiszta boltjait,

Flóra életre szőlítja

Himes kertje' holtjait.

A' megfult Természettel

E' boldog tájék körül

Tsak egyedül keservekkel

Habzó szívem nem örül.

Tsak szívem van búval tele

A' Kikelet' jöttével,

Nem oszolhat zordon tele

Bóreás' eltüntével.

De ha távollévő hívem'

Majd egyszer csókolhatom,

Fel fog vidúlni bus szívem,

Szűnik temény bánatom.

Ekkor 'Tavaszi' Istennéje!

Óltárodon áldozok

Száz rozsa bimbót — 's melléje

Egy pár gerlitzét hozok.

MARJAY ALBERT ISÁNDOR!!

K I A' B O L D O G

Mikor a' bíbor Hajualnak

Homályos kék kapuján

Még az éj' méttsei álnak,

'S fényöket hintik buján;

Mikor az ökrészcsillagnak

Ébresztgető sugári

Még alig-alig villognak,

'S a' látkörnek határi

Kormos homályban pihennek,

'S a' víg pásztorok sem mennek

Kolompos nyájok után

A' begy' tsalitos útján;

Még mikor a' komoly berek'

Tollas lakosainak

Szájokról báj dall nem pereg,

'S szendernyomva nem vinak

Harsány hangon a' reggelnek

Idvezelve dallvitát,

Versengve sem énekelnek,

'S neszök még nem töri-át

A' néma éj' vastag ködjét;

'S a' barna halmok' mély csendjét

A' szántók' füttyzsinatja'

Koránt sem háborgatja:

Bortsa az édes álomnak

Szenderítő bálzámát

Megvetve, 's a' szorgalomnak

Adva egészszen magát,

Már gyöngy szemeit felnyitá,

'S a' gyengén fedő lepelt

Szép testéről elhárítá,

'S langy' párnáiból kikelt,

És a' még meszsze Hajnalnak

Hírmadarait a' dallnak

Zengzésire ébreszté,
'S szunnyadalmok' széleszté.

Öt' mikor az éltes Anya
Rezgő hangon serkenti,
Már újult guzsallyát fonnya,
'S örömkönnyét cseppenti,

Úgy áztatja a' nedvetlen
Gyenge kenderszálakat,
Úgy cseszti a' végetlen
Mesterkélt fonalakat.

Hálái az Égig hatnak,
Hogy az anyai szózatnak
Kedves hangja helyette
Csak hült helyét lelhetné.

Már felsepert tűz-padkáján
A' gaz apró lángal ég,
Fény derül a' helység' táján
'S maga is pirkad a' lég.

Még a' hajnal szürkület is
Tán Bortsa' konyhafalán
Bukkan- elő, 's a' kelet is
Pislogó tüze talán.

Haj! pásztorok, haj! ti erre
Mit szóltok, kik az emberre

Részhajlatlan bírálást

Hoztok, mondtok e ti mást?

Gyors tehenész, túlköd' sípján

Nem rikoltsz még a' hídnak

Megavult 's korhadt oszlopján

Támaszkodva Katidnak

Ablakjába, hogy a' Kedves

Elsőséget nyerhetne,

'S ajakidra egy szerelmes

Éhomtsókot tehetne!

Bortsáé már az elsőség,

Tehene az álláson rég'

Cselleng. Megjárta Kató

A' rest csókosztogató!

Hogy ha a' nap a' délpontot

Eléri, nyájas hangján

Hívja a' munkás csoportot,

'S jótartja bő asztalán.

Hol a' lassú kezű szomszéd
 Mari tsak asztalt terít,
 Bortsa már mindent rendbe széd,
 Elmosogat 's takarít.
 Kifárasztva varrótűjét,
 Veszi téjjel tölt köpűjét;
 'S úgy van estig munkában
 Híves kis putrijában.
 Végre, midőn a' dologban
 Meglankadt házi népnek
 Fürge cselédi hullongva
 Egyenként haza lépnek:
 Éjfélben nyomott sajtjából
 Öket kielégíti,
 Fris vízzel tölt kupájából
 Lankadtságok' enyhíti.
 'S így álmoknak hajtott fővel
 Nyugszik az esti idővel
 Ember, állat, falevél,
 Szóval, minden a' mi él,

Csak a' halnevelő Zagyva'
 Mormolását hallani,
 Hol a' zsiliben zavarva
 Tódúl aláhullani.
 Zúgva hajtja öt csudáját*)
 A' megszorult víz' zajja,
 Mellynek bömbölő nótáját
 A' táj' rettegve halja.
 Bortsa, kit ez égig emel,
 Ágyából sebtiben kikel,
 Lábújhegyen elillant,
 'S véle a' hét húrú Lant.

Úgy ballag-el az angyali
 Teremtés a' folyamnak
 Hüs harmatlepte fűszáli
 Közt egy kerek halomnak,
 Mellybe a' hold' sáppadt fényje
 Az odvas fűzfák között
 Varázsoló buja kényje
 Szerént még nem ütközött,

*) Öt roppant malomkerék ugyan annyi köre.

'S itt telepedt-le a' karton -

Szín virágú kies parton

Bájló Lantját pengetve,

'S dalját énekelgetve.

Nem csak a' munkás serénység

Teszi Bartsa' érdemét,

Még az ígésző mesterség-

Is neveli kellemét,

Amaz a' szíveket vonja,

Emez az érzelmeket,

Emez amannak rokonja,

A' nélkül ez nem lehet.

Boldog! százszor boldog, kinek

Végső hartzán életinek

Ultolsó pillantása

Egy illy' Hölgye' látása.

ПОМОКАУ ПАЛ.

A' KIKELET.

Ujra indul minden plánta,
 Jeges telünk már enyhült,
 Nyájas öröm az egész tér,
 Arany tavaszra derült.
 Gyors kezekkel a' Természet
 Nyujtja közös áldását,
 Hangos zuhogással a' hegy
 Önti széllyel forrásit —
 Vidor képpel a' Gráciák
 Színes koszorút fűznek,
 Áldozatul bemutatják
 Florának a' szép szüznek.
 Remeke az Istenségnek
 Te vagy dítő kikelet,
 Ifjú korunk' ábrázolod
 Változó pályánk felett.

UNCHVÁRY JÁNOS.

R O K O N S Z Í V.

A' jelesb szív' szabad kényét

Csak hasztalan vitatod ;

Nintsen jussod, hogy sorsokba

Magad belé avatod.

És ha vonzó indulatod'

Semmi módon nem olthatod :

Légy hát készen szenvedni ;

Bántódással epedni.

Tsak rövid lét bár életünk ,

De sok küzdés a' dija ;

Minden sorsban — bár mit tegyünk,

Vágyásinknak sok hijja.

Fő tárgy ebben a' szerelem ,

Melly magában kész gyötirelem,

Kivált ha a' kedvelt szív —

Egy más tárgyhoz önként hív.

Ha a' boldog, kiért gyúladsz,
Nem érezi lángodat;
Kiért hervadsz, 's könnyet húlatsz
Nem enyhíti sorsodat;
Csak szív - verés a' jutalom,
Nints ellene olly oltalom,
Melly mentsen 's bátorítson,
Küzlésidben víditson.

Mind hasztalan epekedel,
Részt vevőre nem talász,
Bár esengve reménykedel,
Ezzel semmit nem használsz;
Mert a' rémzet vígan nézi,
Hiv fájdalomid' nem érezi,
Könnyen veszi sorsodat,
És neveli kinodat.

E' ként szívünk megtsalatva,
Tanúl ön keservein;
A' kedvestől elhagyatva,
Lankadoz sérelmein.

Nintsen a' kit vádolhasson ,

Csalódásúl okozhasson ;

Mert ön szive' törvénye —

E' veszélynek örvénye.

Igy az élet' ösvényein ,

Létünk merő fájdalom ;

Indulatink' örvényein

Tűnik a' szív - nyugalom.

'S a' kétségek elcállnak ;

Tüntet , jövőt felszámlálnak :

Mellyen a' szív fél - remeg ,

'S fájdalmában kesereg.

A' ki tehát eltévesztéd

A' számodra mért szívet ,

Elhibáztad ama' fő tzel ,

Melly boldogságra vezet.

Mert ha két szív öszve nem vér :

Úgy a' részvét semmit sem ér ;

Éltünk pedig fanyar váz —

Ki a' sírig , dúl - 's tsatáz.

Küzdő szívünk fájdalomában,
 Csalódását érezvén,
 Megfásulva unalmában
 Zokog kínos iuségén.
 Végre tettben, vagy énekben;
 Egyik lanton, más versekben;
 Zokog, sir, és kesereg,
 Bánati közt hentereg.

De mind ezek nem használnak,
 Ha már tzelünk' vésztettük,
 Az örömök elhátrálnak,
 'S' létünk' eltévesztettük.
 És a' sirig nyughatatlan,
 Vágyódásunk múlhatatlan,
 Vélünk hartzol 's birkozik;
 Csak sirunknál távozik.

Hadgyuk tehát a' szívverést,
 Az ő szabad kényyére
 Rokon érzést, és meglepést,
 Botsásd szabad kedyyére.

Hidd el, hogy ő feltalálja,

Hív sajátját nem útálja,

Vele élni 's halni kész, A

Vágyódása nem enyész.

Így a' mennynek örömei

Már itt köztök lakoznak,

Éltek' zúzó keservei

Tűnnek, és eltávoznak.

Minden földi halandónak,

Minden létnek — mulandónak

Öszychangzás létele,

'S rokon részvét a' jele.

Ember, esmérd e' nagy tzelnek

Rád terjedő jóvoltát;

Az életnek és halálnak

Kora - késő hatalmát,

A' ki élted' híven méri;

A' rósás tzelte elsméri;

Úgy élted mint halálod'

E' kintsben úgy találod.

ORBÁN GÁBOR.

A' SZÍNEK.

Láttam szép színt a' derült ég'

Visszajátszó kékiben,

Láttam szép színt a' lilium'

Gyenge harmatszékiben;

Szép volt a' kis rózsabimbó,

Melly sértetlen maradott;

Szép volt a' pirosuló csipke, —

De már mind elhervadt!

Szép volt Emmi' égből szállott

Mosolygással telt szeme;

A' hóból is kiösmerszett

Test' színének kellemé.

Arczaiban pompázva ült

Az ünnepi rózsapár,

Édes csipke volt ajaka —

Ah, de ez mind oda már!

CSÉTSÉNYI JÓSEF.

KESERVEK.

Kerteken — és ligeteken
 Ezer bíbor virág leng,
 Az árnyékos zöld helyeken
 Édes hangú madár zeng.
 A' boldogság' báj ölében
 Minden úszik örömében,
 Élni arany napjait,
 Eltemeti gondjait.

De ah — az én bánatjaim,
 Az én keservim nagyok,
 Körülfogtak siralmaim,
 Magamra hagyva vagyok.
 Felém remény nem mosolyog,
 Reményltem napom még se ragyog,
 Gyászban sorvad életem,
 Öröm nem jut — énnekem.

Pihen liget - kert éjjelre ,
 Elhallgat minden madár ;
 De a' hajnal' felköltére
 Ezekre új öröm vár.
 Bár a' gyöngé kis viola
 A' fű közé lehajola ,
 Szellő 's harmat leng felé ,
 Életet lehell belé.

De ah az én bánatomat
 Senki nem enyhítheti ,
 Szívrepesztő fájaldalmomat
 Új meg új baj követi.
 Űt az óra — napok mennek ,
 Keserveim nem enyhülnek ,
 Merre-'s hol vagy jobb idő ,
 Várva várom, nem jön ő.

A' tavasz' virulásában
 Hittem , boldog lehetek ,
 Hogy mások' boldogságában
 Én is részesülhetek ;

De ah-forró erzésemnek
Tüzes kívánságai,
Eloszlottak - elröppentek
Éltem' tündér álmai.

Jobbra - balra — minden örül;
Csak én nem örülhetek.
Minden boldog körös-körül;
Csak én az nem lehetek.

A' mi él — uj öröme vár,
Édesen száll ezer madár,
Mindenfelé — a' víg dal,
Mellyből nekem jaj szállal.

Mint a' virág' koronája
Nyár' hevében lehajol,
De a' harmat' gyöngye csókja
Belé lelket varázsol:

Ugy vagyok én bánatomban,
Árva fejem' lehajtom,
Ki fog engem fájdalmamban
Biztatni, azt sohajtom.

Mint ősszel a' falevelek,
 Örösim ugy lehulltak;
 De ők csak időre - ezek
 Már örökre elmultak.
 Szép lesz a' kert kikeletkor,
 Ujra felél a' virágsor;
 De én fel nem élhetek,
 Búmon túl nem mehetek.

Mint röpül a' párja vesztett,
 Gerlicze — ide - oda,
 Ha hű párjáért érezett
 Keserve sokasoda,
 Kifáradván végre sötét
 Lomb alá száll, turbékol,
 Magában sír, nyög; de felét
 Nem lelheti fel schol.

Ugy én messze - messze járok
 Bánatom' eltemetni,
 Csak olly helyre nem találok,
 Hol el tudnám felejtni.

Ah én szegény — ah mit tegyek,
A'hol vagyok — a'hol megyek,
Szívem' el nem hagyhatom,
Mellyben, hordom bánatom'.

Hol van olly szem, hol van, a' melly
Velem tudna könnyezni;
Hol van 'olly szív, hol van, a' melly
Velem tudna érezni?

Fűnek — fának elbeszéllem,
Mit és mennyit szenvedek,
Mennynek — földnek elregéllem,
Örökké mint epedek.

Ott a' magos hegy' oromján
Ama' roppant sziklavár,
Ha megtudna más' bánatján
Indulni — siratna már.
Csak magamban fojtogatom,
Bánatom' el nem hagyhatom,
Mint a' virág hervadok,
Mig végre elsorvadok.

Hónapokról hónapokra
 Biztatom bús szívemet,
 Hónapokról hónapokra
 Várom enyhülésemet;
 Napok - hetek - jönnek múlnak;
 De csak búm nem múlhat el,
 Bús könnyeim most is hullnak;
 Minden óra sírva lel.

Az időtől mit várhatok?
 Ma baj, holnap ismét bú,
 Minden - minden, a' mit látok,
 Reménytelen, szomorú.
 Szomorú és reménytelen
 Egész életem szüntelen,
 Jaj, ha meg nem szán az ég,
 Síromba zár a' kétség.

Sírok, mikor virrad reggel,
 A' hajnal sírva talál,
 Sírok, mikor a' nap felkel,
 Sírok, mikor az leszáll.

Síralmamnak nincs határa ,
Nincs enyhülés szívemre ,
Lement reményem' sűgára ,
Nincsen lágy ír sebemre.

Kinek szegénység lenyesi ,
'S nyomorgatja életét ,
A' ki koldulva keresi
Minden-napi kenyerét ,
Sokkal boldogabb nálamnál ,
Még egy biztatóra talál ;
Én vagyok én olly szegény ,
Kit elhagyott a' remény.

A' szenvedőt bánatjában
Ha olly erő biztatja ,
Melly a' jövőt szebb formában ,
Piros színben mutatja ,
Bár az idő' alkotmánya
Bánatot von szívére ;
A' jövődő' ragyogványa
Balzsamat önt sebjére.

De én nekem jobb idöket
Csak képzelni sem szabad,
Midön emlegetem ötet,
Szívem majd ketté szakad.
Én enyhülést nem várhatok,
Én reményt nem találhatok;
Csak régi búmat látom,
Örök az én bánatom.

Azt mondják, hogy meggyöz mindent
A' szokás — és az idö,
Hogy haladván, a' mint jött - ment,
Mindent megváltoztat ő.
Hiú mondás — hogy nem tudok
Búmhoz szokni, találok,
Változáshoz nem juthatok,
Káromon tapasztalom.

Hittem - vártam — oh de kába
Minden várakozásom!
Kértem jobb idöt, hijába
Minden fohászkodásom.

Kétes az én kinézésem,
 Az egyetlen egy végzésem
 Tünni, sirva szenvedni,
 És csak mindég epedni.

Ti, kik tudni akarjátok,
 Mi szülte gyötrelmeim',
 Ti, kik tudni kívánnjátok,
 Mért hullatom könnyeim':
 Hű barátim ne kérdjétek,
 Mi lelt, mi bánt engemet,
 Hagyjatok el, 's engedjétek,
 Epekedni szívemet.

Minek okát említeni,
 Még nevelni kínomat;
 Senki sem tud segíteni,
 Magam hordom bajomat.
 Sok fájdalmim nagyon nagyok,
 Boldog voltam, most nem vagyok,
 A' mit én elvesztettem,
 Itt azt meg nem lelhetem.

Meg nem lelem kedvesemet,
 Éltem' véd- 's ör Angyalát,
 Meg nem lelem hitvesemet,
 Szívem' lelke' bálványát.
 Nekem-nekem az ég adta
 Hah csak rövid időre!
 Tőlem hamar el ragadta,
 Sírba zárta örökre!

Vele vannak eltemetve
 Életem' örömei,
 Halálával felébresztve
 Szívem' mély gyötrelmei.
 Szemeimet merre vessem,
 Sehol sincsen már kedvesem,
 Lakásom, e' báj vidék,
 Nekem üres omladék.

Míg élt, addig rózsza pálya
 Nyilva állott előttem,
 Velem az örömnék bája
 Járt a' hova bejöttem.

Ha egy virág lehullatta
Színes bibor levelét,
A' másik felém nyitotta
Virágzó gyöngy kebelét.

Velem szívesen mulattak
Édes kedves barátim,
Tőlem akkor elmaradtak
Öröm-ölte bánatim.

Ez akkor volt — de ah nincs már!
Nincs, ez ám a' baj, ez a' kár!
Bál sors — oh mit vétettem?
Hogy illy nyomorék lettem.

Akkor nem várt gyötrelmeim
Szívemet nem bántották,
Mikor arany reményeim
Lelkemet fentartották.

Akkor igen boldog voltam,
Most gyász lepte napjaim',
Akkor vígabban danoltam;
Most szomorúk daljain.

Nekem akkor a' csillagok
Égi fényben ragyogtak,
Kert-rét-gyönyörű virágok
Akkor rám mosolyogtak.
Jaj most fojtó lélekzetem,
Meg van zavarva életem,
Hogy bűm eddig mehetett,
Benn érzem, mint lehetett.

Barátim, kik esmertetek,
Millyen voltam, tudjátok:
Millyen lettem — most nézzetek,
Kedvesim csodáljátok.

Im a' kalász zöld termésben
Emeli kövér fejét,
A' gazda tömött vetésben
Nézi áldott! mezejét.

Hull a' zápor, jég rontja le,
Oda diszes vetése,
Egy pillantat — 's földreverve,
Letiporva termése;

Ugy a' bánat örömimet
 Leverte volt reményimet,
 Mint egy árnyék - itt állok;
 Örökre nem talállok.

Rózsa színben, mint égi láng
 Állt előttem — egy idő,
 Mint sebes nyíl, mint a' szóhang,
 Olly hamar elillant ő.
 Rózsa színe életemnek
 Feketére változott,
 És öröme mindenemnek
 Tőlem el - eltávozott.

Sötét fátyol elborítja
 Sírdogáló szememet,
 Fojtogató bú szorítja
 Sohajtozó szívemet.
 Ah! az arany idő elmúlt,
 Rózsám' virágja már lehullt;
 Csak tövise maradott,
 Szívemen sebet hagyott.

A' mi édes, kellemetes,
Mint az idő, mulandó;
De a' bánat rettenetes,
Életmaró — állandó.

Olly féreg ez, melly megőrli
Éltem' legszebb idejét,
Olly méreg ez, melly megöli
Szívem' tüztét, erejét.

Az én gyötrelmem olyan baj,
Olly borzasztó rémülés,
Olly örök gond, olly örök jaj,
Mellyre nem jön enyhülés.
Fóhászkodom minduntalan;
De panaszom haszontalan:
Haszontalan kérésem,
Szívszagató érzésem.

Jajjaimat a' szél hordja
Hegyen-völgyen keresztül,
Gyász képemen a' bú' gondja,
'S egy epecztő bánat ül.

Végzetetlen jajjaimban
 Aczél szívem ha lenne,
 Végzetetlen fájdalmimban
 Talán már megrepedne.

Bánat az én lehelletem,
 Bú repeszi mellyemet,
 Bánat az én képzeletem,
 Bú epešti szívemet.

Bánat vérémet lelkeket,
 Bánat dulja mindenemet,
 Bú facsarja könnyemet,
 Bú áztatja képemet.

Mennyi virág a' ligetben,
 Mennyi percz van egy évben,
 Mennyi fűszál a' szigetben,
 Mennyi csöpp van véremben;
 Annyi az én bú-bánatom,
 Végig számlalhatatlan,
 A' melly vas terhével lenyom,
 Gyötör, kínoz untalan.

Oda az én boldogságom
 A' földre leterítve,
 Oda drága szabadságom
 Örökre elveszítve.
 Rabja vagyok bánatomnak,
 Rabja szörnyű fájdalomnak,
 Míg ez el nem fog múlni,
 Nem tudok szabadúlni.

De búm — hogy is múlhatna el,
 Midőn napról napra nő?
 De hogyhogy is mehetne el,
 Midőn véremben van ő?
 Csak olly búnak van határa,
 Melly idővel elgyengül,
 Mellyre süt a' nap' sугára,
 A' melly magában enyhül.

Haj! de az én bánatomban
 Öröim elröpültek,
 Keservemben, fájdalomban,
 Kínok kínokat szültek.

Jaj nekem — előre látom,
Mit fog tenni bú-bánatom:
El fog engem temetni,
El síromba követni.

Így elhagyva örömemtől,
Szaporodnak kínjaim,
Így én messze reményemtől,
Búmban élem napjaim'.
Boldog, kinek bánatjára
Mosolyog még egy remény,
Bánatomnak nincs határa
Boldogtalan vagyok én.

Záport rejtő lég felettem
Elborítja egemet,
Gyász és sötét köd mellett
Körülfogtak engemet.
Így elásva örömeim,
Így halmozva gyötrelmeim,
Hog jöhetne még remény;
Búmban élek-halok én.

Mint a' galamb nyögve hívja
Eltévedett hű párját,
Mint a' kis méh vágyva szívja
A' kert' tarka virágját.
Mint a' ki édes szép hölgyét
Távollévén, nem látja,
Sziye kincsét, hő szerelmét
Vissza-vissza ohajtja ;

Úgy én sírva, úgy remegve
Ohajtom enyhülésem',
Ah, de látom, elcsüggedve
Füstbe menni kérésem'.
Eget földet bár kiáltok,
Olly partra ki nem szállhatok,
Hol csak egy kíváratom —
Hol enyhülne bánatom.

Csak nincs olly hely, csak nincs a' hol
Egy kis nyugtom lehetne,
Nincs olly öröm többé sehol,
A' melly engem illetne.

Ragyognak a' csillagzatok
Dicső fényben felettem ;
De a' kegyetlen bánatok
Éjjel-nappal mellettem.

Szorongató bánatjában
Fáradt szívem alig ver,
Ér sorvasztó fájdalomában
Biztatást már nem is nyer.
Haj! nem tudom, mit kell tennem,
Millyen érzés lobog bennem,
Szóval ki nem mondhatom,
Tollal le nem írhatom.

Mi az élet remény nélkül?
Egy holt, egy elásott kincs,
Mellyben senki sem részesül,
Mellynek semmi haszna sincs.
Mi az élet öröm nélkül?
Pusztá, mohos temető,
Mint a' liget virág nélkül,
Olyan kellemetlen ő.

Ollyan az én bús életem,
 Szomorú, mint a' halál,
 Szívem — s' bádjadlt képzeletem
 Vigasztalást nem talál.
 Oh kemény sors — kérhetetlen,
 Tovább tűrnöm lehetetlen,
 Szánj meg, szánj meg, engemet,
 Vagy jöjj, s' hozd el végemet.

N. ZERDAHELY LÖRINCZ.

A' G Y E R M E K.

Boldog a' Gyermekek, nem övedzi szívét
 Gond, vagy aggódás; örömet tserélget;
 Gondja Annyának, veszedelm ne érje,
 Szorgosan őrzi.

Bút hozó vígság, 's arany-éh szívét nem
 Gyötri; ártatlan gyönyörét találja,
 Hogy ha füz-veszszön lovagol, 's nagyobbat
 Keble nem óhajt.

Nyugtalan rang - vágy , szerelem' bilintse ,
 Vagy kemény sors , hogy mi legyen , nem érti ;
 E' világ' sok száz baja közt is örvend

A kis Alangyár.

És ha legkedvesb örömét zavarja
 A' szakadt ostor , vagy egyéb kitsiny baj ,
 Kis madárjának tsevegése tüstént

Törli keservét.

Más midőn izzad , kebelébe gondok
 Bokrosan szálnak , szíve' nyugta , 's kívánt
 Álma vész ; Gyerme , kebelén örömmek

Édesen alszik.

Lelke víg , mert még soha bűn-fuláknak
 Mérge nem veszté ; szomorú koporsót
 Nézi böltsőnek , nem ijed haláltól ,

Hogy ha belépik.

Igy Halandó míg gyerek évit éli ,
 Boldog. Ifjút kérd , 's öreget nyugodt e
 Mellye ? oh ! az mond csak igent , kinek még

A' szíve Gyerme .

ORDÓDY TÓDOR.

KORÁN - JÁRÁSOK.

(Ellen - darabúl T. Fáy Úr
Elkéséseihez.)

„**A**ztán korán kelj — el ne késs! — így vete véget holnapi utamról való beszélgetésünknek Bátyám, — 's aludni ment. — En pedig pipára gyujték, — 's komolyan sétáltam szobámban, édesen gondolkodva a' multról, mint Jóság-vesztett Tékozló; — 's a' jövődóm' plánumaival vesződve, mint adósságaiból menekelni vágyó kalmár. — Korán árvaságra jutottam, midőn még nem is érezhettem veszteségem nagyságát, — 's ezen mindenével, — de kivált házasságával elkésett bátyám, — az anyám' testvére, vett atyai gondviselése alá, 's boldogul áltéltem gondos jószívüségé' gazdag körében gyermeki éveimet. Mivel maga elkésett; hogy én is, mint a' Magyar szokott, magam' kárán ne tanuljak; az elkésésektől jobban őrzött, mint a' fősvény krajtzárját az elajándékozástól. — Már

oskoláimat is korán végezteté velem, úgy hogy alig láttam még huszonkét nyarat, midőn már egy mindenre menendő végzett ember valék — Ezt már hát korán tellesülni látván, a' másik nagy célhoz, t. i. a' házassághoz kívánt minél előbb juttatni. — Atyámról maradt kis jószágimnak ő volt gondviselője, — 's az ő minden javai is, mellyeknek nagyobb részét ön keresménye tette — csak én rám néztek; olly föltétellel mindazáltal; ha huszonnégyszáz éves koromban már feleségem lenne! — Egy bátyám örökösének ez nem nehéz föltétel lett volna; mert a' gazdag vőlegény nálunk csak igen a' bizonyosra szokott menni — 's szívesen látják a' leányos házaknál, mint nagy interest vivőt a' fősvény uzsorás: és én még is csak késtem a' házassággal, bár a' nyerendő örökség kevésbé készíthetett volna is: — Bátyám szüntelen gyónatott, féltve, hogy sorsára jutok, — és ezer meg ezer elkésett nótelenek' szomorú példájával — mellyek közt a' magáé volt legfontosabb — kívánt az effélék' nyomorúlt sorsától megóvni; — de én, ha valakit javaslott jövődő társamnak, mindjárt szebbet tudtam annál neki mon-

dani, 's mint fiatal vérem, 's gondolatlan ifjúi esztendeim hozák magokkal, az egész világ' szépeit szerettem volna magaméinak, a' nélkül, hogy bizhattam volna magamhoz, hogy még csak egy nél allandóul megmaradhassak; mint a' tarka virágokkal bújálkodó kertbe eresztett gyermek, nem győz a' sokféle virágokból tépdelni, a' nélkül, hogy egy mellett maradhatna. — Így folyt el két esztendő csak nem, — és véghatára szabadságomnak, a' kinevezett huszonegyedik esztendő — vége felé jára, a' nélkül, hogy a' szent házasság' kellemes igájába kíváncsoztam volna, 's bátyám csaknem kétségbe esett már felőlem, mint vadász a' haza viendő nyúl felől, midőn már a' falu' végén jár.

Ez volt talán főbb oka az én holnapi utamnak is, bátyám' elkéséseihez mért szüntelen újabb-újabb, de soha nem teljesült plánuma szerént. — Ő t. i. egy pár ezer forintotskát akart a' szomszéd uraság' kasszájába interes fejébe küldeni; — 's elvivését rám bizta, reménylven talán, hogy valahol majd lépen akad a' szabad madár, — mit onnét is gyaníthaték, hogy vissza jöttömnek bizonyos határt nem szabott. —

Más nap már három óraker főlvert a' nyugtalan bátya, félvén, hogy elkésik pénze; mert több izbeli szerentsétlen elkésései annyira elrettentették szegényt, hogy még a' szomszéd faluba is hajnalkor indult meg, tartván az oda nem éréstől — kaszálásban, gyűjtésben, aratásban, takarodásban, felkelésben, lefekvésben, szóval: mindenben első volt ő a' faluban, mert meg kell azt is jegyeznünk; hogy bár Elkésései után Pesti lakos lett egy ideig; de pénzének az oda jutásban volt sokszori elkésései ismét falura hajtották, hol azt korábban kezébe vehette Ispánjától!

Nem akarván hát tetszése ellen tenni, megindulék én is hajnalban, 's csak lassan hajtatók kocsisommal, vágyván késni a' természet' reggeli édenében, mely egy kis ezerféle madarak' énekeitől zengedeső erdőtskén keresztül tartott, 's egyszersmind gondolván, hogy úgy is oda érek délre! — Egy órára délután már Szánkádon valék, 's megkérdezvén a' tisztartó lakást, behajtatók az udvarra; reménylén, hogy mivel pénzt hozok, ilyen pénztetlen világban csak a' Grófjokért is szívesen látnak. — Ön érdemem'

büszke érzetében még is boszorkodnom kellett, hogy szép négy lovas hintóm' megpillantására mindjárt nem ugrott ki két hajdú szolgálatomra egy illy tisztí háztól. — Azomban egy lélek se mutatván magát, leszállék, 's bémentem mind eddig senkitől nem láttatva a' lakásba. —

Halotti csend uralkodott ennek belsőjében is. — Benyitok egy szobát, 's ott ült a' félig elszedett asztal mellett egy éllemedett asszony-ság egészen feketében — mély gondolkodásában búsan hajtván le jobb kezére fejét. — Mély tisztelettel járultam felé, meglepetve ezen váratlan jelenéstől, 's kértem: itthon van e a' Tisztartó Úr? — Fölkelt előttem illendően a' szomorú asszony-ság; de ezen kérdésre eggyet se szólhatván — erőtlenedve ereszkedett megint székebe vissza, 's keszkenőjébe rejté bánatos arczát, keserű könyjeit akarván titkolni, mellyek erőt vévén a' gyenge szíven, akaratja ellen is kicsordultak nedves szemeiből. — En illetődve a' bizonytalanság' homályjában áltam, 's zavarodásomban nem tudván magamon segíteni, már csak nem vissza mentem; a' midőn — nyílik az ajtó, — 's egy, hirtelenében meg sem hatá-

rozhatám — mennyei, vagy földi valóság e? —
lépett a' szobába — hasonlóan egész gyászban. —
Kellemetes vonásai csendes bánatot látszattak re-
jteni, 's hijában erőlködött meglátásomon föld-
rülni. — Szótalan áltam darabig megbájlolva a'
gyászos Széptől — 's csupa szem valék; de vég-
re bátortalan hangon kérdém tőle is — sejdítve
már a' közfájdalom' okát, hogy — hol van a'
Tisztartó Ur? Könnybe lábbadtak erre néki is nagy
kék szemci, mint mikor a' tiszta ég harmatot
hint reggel alá, — 's engedelmet kérvén, a'
most még jobban zokogó anyát más szobába ve-
zeté. — Megilletődve, csaknem könnyekre lá-
gyúlt férfiúi szívem ezen érzékeny jelenésre, 's
szomorú helyzetben vártam vissza a' szép gyá-
szolót. — Nem soká késett ő, 's könnyes sze-
meiben új kellemeket hozván — szomorún be-
széllé: hogy attya, a' tőlem keresett Tisztartó
egy hónapja már, hogy eltemettetett, 's anyja
csaknem vigasztalhatatlan; úgy hogy csak em-
lítése is szeretett férjének keserű könnyeket
fakaszt szemciből. — Tisztelettel emlitém rész-
vétemet a' közös búban; de alig rebeghetvén
azt el, nyelvem megint elakadt, mint szél - ma-

lom csendes időben az áltsuhanó forgó szél után. — De eszméletre hoztak ezen angyali szavai a' bánatos Lyánkának: „azért csak tessék velünk parantsolni uraságodnak — szívesen szolgálunk mindennel.“ — Elmondám most, mint tudtam, utam' célját, — 's tudakozódtam a' Gróf után. — Vigasztalásomra nem volt ő még otthon; más napra várták, 's én boldog! korán jövök! 's késnem kellett; ha a' rám bízott dolgot el akarám végezni. — Szíves gondossággal kérde tőlem a' búját feledni erőlködő Lyánka: — „volt e már ebédem?“ „nem még“ dadogám fél mérészen, 's ő egy kis várakozást kérven, egyedül létével mentve magát, magamat hagyott édes álmaimba merülve. — Elfoglala egyszerre egész valóm' ezen szép szóke Lyánka, 's nem fontolgatván az illendőség' reguláit — kikiálték kocsisomnak, hogy csak fogjon ki. — Így egy magokra hagyva bánatjoknak, úgy se jó nekik magoknak lenni — így mentegetém magam előtt magamat — 's vigasztalóra van szükségök! — Azomban a' gyászos aszszonyság is öszveszedvén mint lehetett magát, bejött, — 's beszédbe eredtünk. — Szívesen marasztott a' Gróf' hazajöt-

téig, 's képzelni lehet, hogy nem sokat vonogat-
tam magam'. — A' számomra készült ebédet bé-
hozták, 's Krisztina, (e' volt neve a' szép Lyány-
nak) mellém ült, hogy magam ne legyek. —
Ah! mi más ize volt itt minden ételnek, —
mellyet nem a' mi öreg gazdaszszonyunk főzött!
— mi mulattató volt szép szomszédném' min-
den szava — melly nem a' bátyám' zsörtös inté-
seit foglalá magában! — Nem is talállok ha-
marjában hasonlatosságot, melly közelítene egy-
szerű kis ebédem' valódi boldogságához! — Csak
a' volt kár, hogy bár mint óhajtottam örökite-
ni, — egyszer, mint egyéb örömeinknek, ennek
is csak vége lett, 's fölkelénk — szép szomszéd-
ném nem tudom mi? — de én azon édes re-
ménnyel, hogy még egy illy boldog ebéd ju-
talmazza kórán jöttömet!

A' boldogság után vágyó, kivált ha még
szerelmes is, szüntelen a' jövőben kóvályog
képzeteivel, nem latván a' nagy küszöböt, mel-
lyen kell a' jelenből oda áltmennni, 's mellyben
megbotolván, ezen kétségbe ejtő kérdés támadhat
lelkében: juthat e még valaha oda, vagy so-
ha sem? — Mint a' nyereség után ásítózó gazda,

csalhatatlanul húzza ki meghányt vetett számolásából, hogyan nyerend még egyszer annyit hízó göbölén, 's csak akkor riad föl álmaiból, midőn bérese ezen borzasztó újsággal jön be, hogy a' nagy reményű marhának egy krumpli akadva torkán, megdöglött, 's megsemmisülve áll a' sok munkába került számolás: — én is ilyen formán gondolkodtam, 's áltudorván jó darabot a' jelenből — már otthon éltem szép Hölgyemmel képzelgésimben, nem gondolván meg, hogy akadályt is lelhetek elvívésében.

Ebéd után magunk maradtunk Szépemmel. A' szomorú anya inkább keresvén a' magánosságot, hol háborgatás nélkül élhetett elhunyt férje' fölött még elevenen lebegő emlékezetének. — Fiatal fán hamarabb forrad a' seb — Tinim lelke is derülni látszott már társaságomban, úgy hogy a' sok halottas beszéd után észre se vevén, midőn házassági dolgok fordulának elő. — „Az asszonyságnak is mostani állapotjában“ — így kerülgetém akol mellett ólálkodó farkas ként szívét — „legjobb lenne talán egy kedve szerént való vő, — ki megnyugtatóna kedves Leányának boldogításával keseredett szívét.“ Óh!

az Isten mentsen meg!“ így felelt félig elpirulva a' szép leány — „dehogy jöhetne most olly kérő házukba, kinek legalább a' gyász esztendő' vége előtt neki adna anyám, ezt én magam sem tehetném; mert nem nagy tiszteletlenségül venné e' atyám' hamvai eránt a' világ ezen hamar lett változást? — ezt mint jó gyermek sem tehetném!“ — „Még esztendeig nem?“ ezt ekhőzta belől szomorún szívem, 's egyszerre huszonharmadik esztendőm' már csak két holnapjai jutottak eszembe, mellyekben okvetetlen megkellett házasodnom, bátyám' akaratja szerint. — Egyszerre, mintha elvágták volna kedvemet, szótalán lettem, 's kedvetlenül szemlélgetém a' most még szebbnek tetszett leányt, mint eheseb a' forró kását, nem mervén hozzá nyulni. — Itt hát korán jártam! — így sohajtéék föl magamban lefekvés közben, egyedül lévén szobámban. — De talám enged még valamit a' bátyám, így biztata a' remény, ezen csalárd barátja a' szerentsétlennek, melly mint az adós, mindég ígér — ritkán ad, 's elnyoma az álom. — Sok halottas álmadásim után elmúlt a' nyugtalan éj-jel, 's fölébredék. — Délig kellett még várnom

a' Grófra, 's végezvén vele dolgomat, ebéd után utnak indulék, ott hagyván kedvemet a' gyászos házban, 's azon édes sejdítést vivén helyette zálogba magammal, hogy Kristina nem érzéketlen erántam.

Öreg este lett már, mire haza értem, 's „későn jársz ötsém! nem szeretem, soha sem lehetsz boldog így a' világon!“ így fogadott a' már vacsoráló bátya. — „Korán, uram bátyám, korán!“ így vágék szavába kedvetlenül, most is azon tépelődve, mikép' birhassam a' még esztendei késésre bátyámat. — „Korán a' mennykőt!“ így szólt ő — „hiszen tizre jár.“ — En pedig számot adván követségemről, elbeszéltem egész történetemet. — Egy fontolgató, de nem igen jóváhagyó „hm! hm!“ lett válasz az esztendei várakozás' említésére. — „Tudod mit? ötsém!“ folytató tovább „holnap mindjárt elmegyek én magam Szánkádra a' Tisztartónéhoz, — még a' hátra lévő két holnapot csak elvárom; de a' mint az Isten Augusztus 29-kén a' huszonnegyedik esztendőre virraszt ötsém — akkorra itt-hon kell lenni az aszszonynak. — Ha ez tetszik neki — jó; ha nem; nem tehetek róla. — Több

leány is van még Országunkban, kik bizonyosan inkább félnek az El ké sé s t ő l, minthogy egy kéro mai világban k o r á n alkalmatlankodnék nálók! — Meg kellett ezen nyugodnom, mert nem volt mást mit tenni; mint fáradt utasnak a' követses uton, ha nem lel lágy füvet, — 's hajnalban már fölvert álmomból a' készülődő Bátya' kémeletlen robajja. — Ő elment korán, hogy még is jöhessen még az nap, 's én dobogó szívvvel vártam az estét, mint szerelmes Lyánka kedvese' jöttét. — Sok ok nélkül tett jövés-menés, sohajtozás, egykét megunt könyvnek félredobása után eljött az végre, 's remegve a' kétes örömtől hallám koosíkat bejárni. — Félve mentem ki bátyám elébe, 's nem merém kérdeni, mit végezett, mint szemérmes menyetske Tisztújításról jövő férjét; — mert míg meg nem tudom, addig mindég reménylhetek, gondolám. — „Megegyezett a' Tisztartóné“ — így szolt bátyám bementünkben, — 's menyei öröm futott ereimen végig, „hanem az esztendőből“ ezt veté utánna „nem engedett semmit; és a' te Szánkádi házasságodból így nem lesz semmi! mert két holnap alatt, akar hol veszed, ne-

kem feleséget hozz ötsém, — ez másolhatatlan akaratom“! Elkomorodtam én ennek hallására, mint kereskedő a' gabona ára' leszáltának hallására; de hozzá szokván gyermekségemtől fogva bátyám' akaratját parancsnak venni — meg kellett rajta nyugodnom. — „Aztán meg ötsém nem Tisztartó leányt akarok én neked, — Földes kisasszonyt is kapsz te, a' mennyit akarsz. — Külömben derék Leánynak láttzik az igaz ó is; de hogy a' mi kedvünkért egész világgal megszóllassa magát, — mi sem kívánhattuk tőle.“ — Kevés vigasztalás volt ez nekem, mint rabnak a' halálos ítélet helyett az örökös fogság, 's fájdalmasan gondolám, hogy vagy nekem vagy a' Tisztartónak késni kellett volna még; de nem látván más módot, vigasztalni kezdém magamat, mint kosarat kapott Vólegény, 's feledni azt, ki enyim nem lehet!

Elmúlt már egy komor hét, — 's új fény kezdé derülni égemre. — Egy reggel bémön hozzám a' bátya ezen hírrel: hogy Csajkásy Tamás Ur a' szomszéd helységben meghalálozott — „Elmegyünk a' temetésre délután“ — ezt veté utánna „ollyas helyeken sokféle ember öszve-

gyül — nem fog ártani a' széjjel nézés köztök.
 — Ötsém! az a' két holnap, észre sem veszed
 mikor, elreppen fölötted, 's ha még huszonegye-
 dik éved is így talál, — akkor én leveszem ke-
 zemet rólad, 's aztán lemondhatsz minden világi
 szerentsédről.“ — Több illy példázgolódásai közt
 elmúlt a' dél, 's sieténk a' Temetésre. — „Csak
 üldöz engem a' sors a' kitsinyekben is!“ így
 sopánkodék bátyám, meglátván, hogy már a' fa-
 lu' végén viszik a' halottat — „im! csaknem
 elkéstünk a' Temetésről!“ 's alig érheténk el a'
 késérőket. — „Ugyan szép gyülekezet van!“
 sугá fülembé bátyám a' nép közé elegyedvén —
 „Ötsém vizsgálódj — ne hidj a' fiatal szívnek,
 olyan az a' szép lányok közt, mint madár a'
 lépes vesszők között, akár mellyikre szál, min-
 denik megfogja.“ — De én mind eddig sem-
 mit sem láttam, mi hozzá vonzana. — Hanem
 midőn a' koporsóhoz közelebb jutnék, szemembe
 tűnt a' kesergő özvegy, 's bátyám' szavait igaz-
 lani kezdém. — A' fekete ruha mindég izlésem-
 re volt, — 's most abban egy fiatal özvegy, —
 a' természet' minden bájaival ékeskedve, — 's
 most meleg könnyekkel mosva bús artzája: —

mind ezek csupa könnyörületességből is hajlandóvá tehatték a' legérzéketlenebbet is, hát engem érzékenyt hogy ne vontak volna magokhoz annyi kellemek? — Nyomban követém mindenütt a' bánatos szépet, mint jó vizsla a' vadat, bár hozzá nem férhettem, kéttőlem irigy szemmel nézett vezetői miatt. — A' bátyám hátrább maradt az öreg Urakkal, 's nem is láttam egész temetés alatt, — hanem vissza mentünkben egyszer csak megrántotta ruhámat; 's a' nélkül hogy valahová beszóltunk volna — félvén az elkéséstől, fölültünk kocsinkra, 's haza menénk. — Utunk néma 's komor volt — bátyám a' már szökülő gabonákat mustrálván, én pedig egész lelkemmel a' szép özvegy fölött lebegvén. — „Nos mit tapasztalál a' temetésen ötsém? — így szólíta meg otthon bátyám, 's én nem győzém néki a' szép özvegyet ditsérni. — „S kint volt a' temetón Csajkásyné?“ folytatá jóváhagyó mosolygással. „No ez már okosabb gondolat tőled, ennek magam is örülök. — Fiatal az asszony, csak harmadik esztendő házas, — ha nem olly szép is, hogy róla verselhetni lehetne; de elég kellemetes; azomban mi legtöbb

gazdag!“ — „Szép is bátyám“ — így vágék szavába költői tűzzel, „szép, mint az egész pompájában kifejtett Rózsa.“ — „Kinck hogy’ tetteik“ — így csillapítá tüzemet bátyám. — No ha akarsz ötsém, áltmehetsz a’ napokban, ’s széjjel nézhetsz tulajdon házánál, ’s ha úgy tetszik, még a’ két holnapban fölszáríthatod özvegyi könnyeit“ — Hosszú lett volna nekem napokat várni, csak éjjel is soká ment el; mint gyermeknek, kit nagy városra ígért vinni apja, ’s alig virradt meg, már én úthán valek szép özvegyem felé. — Hisz egy fiatal özvegy csak hamarább elvetheti a’ gyászt, mint egy jó atyát kesergő leány — így bízata a’ remény, ’s az utolsó hónap’ végén bátyám’ akarátja ként áltmehetünk a’ lakodalmon is. — Már a’ faluban valek, ’s kérdém egy embertől, mellyik Csajkásy Úr’ háza? — ’s az egy csinos épületet mutatá; én pedig képzelvén, hogy két hónap múlva mi kevélyen fogok abban, mint magaméban járatni — behajtaték nagy robajjal az udvarra. — Kérdém, merre az asszonyiség? ’s egy szobát mutatának. — Benyitom, — hát az én tegnapi kesergő özvegyem minden gyász nélkül elég ví-

dámon köszönte. — Ez jól megy, gondolám magamban, mindjárt másnap illy vidám mosolygás nem megvigasztalhatatlan búnak a' jele. — Jöttem' okának a' szomszéd Uraságok esmeretsége' ohajtását mondom, 's beszédbe eredénk. — „Nagyon sajnálom!“ így kezdi egy kis vártatva — „hogy férjem nem lehet idehaza“ 's én bámúlva tártam rá számat. — Tehát itt megint korán járek!“ — gondolám, 's fedezve bámulásom' okát, kérdém férje' hollétét. — Még tegnap elment“ így szólt ő — „bú-felejténi; nem akarván kedves bátyja' temetésénjelen lenni.“ — Több beszélgetés után megfejtett előttem a' mese, hogy t. i. az én gondolt özvegyem a' tegnap eltemetett idősb Csajkásy Úr' testvérénék a' felesége, 's a' valóságos özvegy, gyengesége miatt ki nem késérhetvén férjét, — ez ment a' koporsó után sógorát gyászolva. — Így hát semmi dolgom nem lévén már itt, nem soká mulattam, 's hazamentemben az úton szabadon elmélkedtem a' történetekről. — Most láttam által, hogy tegnapi vonszólásom a' szép asszonyhoz, csak egy ifjúi tűz' hirtelen fölhobbanásának gondolatlan munkája volt. — Nem is tetszett

olly szépnek a' közelről látott asszony, mint millyenné bájos gyász öltözete varázsolá — szóval : mire haza érek, ismét a' régi lettem, 's vágytam késni Krisztinám után. — A' folyosón üldögélve várta bátyám visszajöttömet, — 's nevetve kiáltám neki még a' kocsiról: hogy ismét korán jártam! „ki az ördög látta azt: egy özvegynél is korán járni?“ — így kiált elbámúlva bátyám, — „hiszen ha mindenütt illy korán jársz, egyszer minden korán-járásod mellett is elkésel ötsém!“ — Bemenénk 's elbeszélvén történetemet, még őtet is nevetésre fakasztotta csalódásom. „No! — úgymond, míg az ifjú Csajkásiné özvegy lesz, addig ötsém legalább 20 — 30 esztendeig késned kellenék. — „Hahem, eb a' lelke, így folytatá fel boszkonkodással: „így utóbb kiköpünk az időből, mint tavasszal vakandtúrás a' hóból, 's minden iparkodásim mellett is nótelen maradsz. — Tudod mit? — Te mint látom, korán jársz, én pedig mint tudod, késni szoktam, — mennyünk együtt, talán a' közép Jókorjárást eltaláljuk. — Megnőtt eddig Kigyósy barátomnak a' Leánya, — ötsém! legjobb lesz az neked“ — 's el volt határozva a' hol-

napj út! — Fájdalmas szemeket vetettem, hogy Szánkádön keresztül menénk Krisztinám' ablakára; de a' késést nem merém előhozni többé bátyámnak, 's elhagyánk a' falut.

Estvére Kígyósyék' udvarán ált meg kocsink, 's nyílt karokkal fogadott bennünket a' jó szívű barát. — Éppen akkor szedé össze egy sudár fiatal leányka gazdasszonyi gondossággal a' kulcsokat, 's pirulva üdvözle bennünket, Kígyósy-tól, mint leánya, Amália, bemutattatván. — Nem leltem benne semmi kivetőt, 's különösen egyszerű mezei foglalatosságai, — természetes magaviselete — a' vacsora fölött való nyájas sürgődése, — mind ezek annyira elbájolák szívemet, hogy talán elfelejthettem volna már Krisztinámat is mellette; de ah! mint később kénytelenítém annyától érteni — nem tudott még Frantziául dadogni! — nem — Olaszul énekelni! — pedig mi nagy hiányok ezek ma egy Magyar Szépben?! — 's még vagy két esztendeig Pestre kellett ezért menni! — Itt is k o r á n jártunk hát, mondám szomorún bátyámnak vacsora után egyedül sétálva szobánkban. „Hogy vészett volna Országában a' Frantzia nyelvök“ —

így dűnnyöge haragosan bátyám — „mi szükség van arra egy Magyar Lyánnak? — 's nints e elég szép Magyar dalunk, hogy épen Olasz nótákat kell néki tzikornyáztatni“?! — 's egészen fölhevüle a' nemzeti érdemét valódián érző derék bátya! „Pedig hidd el ötsém!“ — így folytatá kifujván mérgét: „nekem igen tettyzik ezen kis természetes Leányka; de nem mehettem semmire nagyra vágyó annyával. — Egy tizenhatodikba járó leányt Pestre vinni! — 's elrontani mesterséggel vissza nem szerezhető Magyar természetiségét! — átkozom a' lelkét ötsém — aztán nekem se kell. — „Korán járánk biz itt bátyám!“ — így akarám emlékeztetni a' holnapi indulásra; de ő komor halgatással lefeküdt — félvén, hogy elkésik az álmommal. — Más nap reggelizés között említé jó szívú gazdánk, hogy vendégeket vár ebédre a' szomszéd faluból, 's illő volt őket nekünk is bevárni. — A' sok lótásfutás, égő kementzék, 's több mozsarak' zavart lármája nagy ebédet jövendöltek, 's én nyugtalan vártam a' delet, mint jó anya rég látott fia' jöttét; — mert a' már hírében esmért Sajgay Lórit is várták az ebédre;

's nem várja túrhetetlenebbül az új ruháját hozó
 s alót akár mellyik Szép is bál előtt, mint én
 Sajgay Úr' hintóját. — Végre bejára az nagy
 robajjal udvarunkra, 's én kívántsian ugrám mel-
 lé kiemelni az óhajtvá várt vendéget belőle. —
 Nem csalt meg a' hir; egy ritka szépségű Lyány
 űlt az öreg Sajgay Úr mellett, 's én mennyből
 képzelék egy angyalt leszállani, midőn karo-
 mon leereszkedék a' léptsőről. — Közös lett az
 öröm, — 's a' szép Málí őszinte természetes-
 séggel ügrék kedves vendége' nyakába. — Óh!
 mint irigylém neki ezen boldog just! — mert
 eszem' ágában se tartottam, hogy még itt is ko-
 rán járjak. — Már ez, csak megjárta Pestet,
 így biztata a' remény; mert igen egyforma ide-
 jűnek látszék velem, 's ifjúi fölhevültömben
 nem is gondoltam a' tán otthon utánnam epe-
 dő Krisztinára! Elevenen forgó fekete szemel
 hódítólag rabszolgákat keresgéltek mindenfelé,
 's én illy korán házasulandó, sokkal gyengébb
 voltam, minthogy kevély parancsoknak magam
 ellene szegezni bátorkodtam volna. A' kocsiról
 versent pakolek az Inassal, — 's a' sok nagy
 kendőt — kalapot — kapzsikodva' vettem ka-

romra; mert Lóriéi voltak, a' ki tán meg is fogja köszönni szolgálai készségemet. — Vége lett ennek is, — 's Lóri egy nyájas tekintetet vetve rám a' konyhába suhant Málihoz. — „Már oda csak még is gyávaaság lesz utánna ólálkodni“! gondolám, 's a' szobában maradtam kedvetlenül, mint kit ház-őrzeni hagynak bál alatt! — De ezen pillanatban ötlék szemembe nagy tajték pipám, 's nem győzém áldani az órát, melyben először kezdék keserű füstéhez szokni. — Megtöltém hát hirtelen, 's bár a' legjobb üröm taplóval tűnve volt is zsebem — ki vele a' konyhára tűzért. — Már ekkor konyha-köténybe tett yett Lóri is segítve sürgődő Máliának, 's én nem győzém dicsérni, mint illik az vékony derekára; 's míg, szerentsémre kevésbé nedves dohányomat meggyujthatám; — beszédbe eredék a' szép szakátsnékkal. — Már kiindulék; de örömemre pipám ismét elaludván, vissza kellett menni, — 's így ment ez délig. — Vig volt az ebéd, — 's míg az ó Somlaitól hevültt öreg Urak az Eurpóai Státusokat igazgatók: én a' menny' szomszédjában lelém magam' szép Lórim mellett. — Magához vonsza ez alatt egészen láng-

esze, 's minden mondásiból kitündöklő természetes elméssége — mit legtöbbre tudék 's tudok most is betsülni a' szép nemben. — Már magaménak véltem szinte a' szép Lyánt; pedig nem sejtve köztünk álla kegyetlen sorsom!

Ebéd után a' kertbe menénk sétálni, 's míg Málit valamiért föl hívták, magam maradtam addig vélt mátkámmal. — Kérdezém annyát több beszélgetéseink után, 's borúlni kezd a' vidám ábrázat. — Ah! ő már meghalt“ így sohajta ő: „'s látja, ezt is a' férfiúi hívtelenség vivé a' sirba“ így panaszolkodék tovább, előbbi beszédünkre emlékeztetvén, melybe a' férfiak' hívségét vitatám szokásként előtte, nem lelvén hirtelen más tárgyat. — „Hogy lehet az?“ kérdém kíváncsian, 's készülve nemem' védeni. — „Az én Atyám“ — így kezdé komor meghitt hangon: „igen fiatal korában házasodék, 's már huszon harmadik évében, anyám, ki nem sokkal volt fiatalabb, felesége lett. — Boldogúl folytak két három esztendő, 's a' házassági közös szeretetet születésem még inkább nevelni látszaték. — De nem soká' tartott ez, 's megunván a' fiatal szív, a' csak egyhez fontolatlan fölhevülésében

korán lett lekötöttest, el volt felejtve a' hív fele-
ség, 's megvetve szelíd szerelme. — Sokkal ér-
zékenyebb volt Anyám, hogy sem ezt végig ki-
álhatta volna — lassanként fogyni kezdte, 's
minden sohajtattal egy egy esztendei élet repült
ki mellyéből, míg nem a' sok bús gondok ágy-
ba nyomák szegényt. — Az őhajtott halál még
is csak késett, 's már én tizennégy esztendő-
s levék. — Egyszer oda hívott ágyához — elbe-
széli gyászos esetét, 's megesküdttetvén engem,
hogy harmincz esztendősnél fiatalabb Férjhez
nem fogok menni: meghala, 's én hideg tete-
me fölött szent borzadással erősítém megeskü-
désemet; hogy később, örökké leány fogok ma-
radni, mintsem Anyám' utolsó kívánságát csak
legkissebbé is álthágjam. A' ki igazán szeret,
„ezt veté hozzá erőltetett fölvidulással“ az meg-
várja a' kívánt időt — a' ki nem várja, azzal
úgy se lehettem volna boldog! — Bámulva hal-
gatám szavait, 's felejtve nemém' ügyét védeni,
mint a' villám tűnt eszembe csak huszonnégy
esztendőm, 's bátyám' átka is elveszt, míg a'
harmincz esztendőre várok. — Itt is k o r á n j á-
rok hát! sohajtek magamban, 's a' szerencsémre

éppen visszajött Máli' eleven vidámsága takarni látszék belső búmat. — Ozsanna tájban elmentek a' vendégek, 's én komoran néztem a' porzó hintót, mint éhes útas a' kenyeres vékát, ha nints pénze venni. — Vacsora után ismét magunk maradánk bátyámmal. — „Derék leány Lóri!“ így akara ő felderíteni, szerelmes szívét sejtven komor halgatásomból, „ha akarod, holnap beszélhatunk hozzájok útközben.“ — „Korán járok én még ott!“ — felelém, 's elbeszéltem délutáni történetemet. — „Hogy az ördögbe nem tudsz már egy kitsit késni!“ így kiált föl elbámulva bátyám, 's hevesen járt fölé alá a' szobában — „pedig hogy te még hat esztendeig nőtelenkedj ötsém, — abból semmi sem lesz!“ — 's lefeküdtünk.

Tinimmel álmodám az éjjel — 's vígasztalásomra már csak felgyászban látván őtet, örültem azon, hogy nem sokára kitelik a' gyászidő. — Fülébreszté ezen álom elfojtott első gerjedelmemet, 's mint a' tavasszal elültetett mag, bár gyenge csíráját elnyomja is először a' gyom, kikél az azért utóbb: úgy kelt ki most nekem is egyszerre első szerelmem az azt elnyomni aka-

ró több indulatok közül. — A' sok Koránjá-
 rá soktól is megijedt már bátyám, 's csudál-
 kozásomra reggeli után még egy pipa dohányt
 is kiszít, úgy indulánk útnak. — Komor, 's
 néma volt ez. — Bátyám egyik szegletében a'
 kocsinak belől töprenkedék csak magában, 's
 homlokának minden rántziból egy egy fontos plá-
 num néze ki. — Én erővel befogám szemei-
 met, a' múlt éjjeli kedves álmot akarván viszo-
 nozni. — Azomban lenyugvék a' nap, 's égihá-
 borút jelentének a' setét főlhók közt már már
 kigyózdó villámok. — A' Szánkádi faluvégen
 már elért a' zápor, 's a' nagy csattogásoktól
 meg-meg ugrának lovaink. — Csak most esz-
 melénk föl mind a' ketten, 's láttuk, hogy lehe-
 tetlen tovább menni. — „Csak egy rossz vendég-
 fogadó volna ebben a' rongy faluban!“ — így
 sópánkodék bátyám, mérgelődve, mért nem in-
 dult korábban? — Száljunk a' Tisztartónéhoz,
 javaslám én fél mérészséggel, mint könyvére
 praenumeráltató írò, — felvén, hogy nem áll rá bá-
 tyám; de erre éppen egy nagyot csattant — 's
 ez elhatározta a' menydörgéstől felő bátyát. —
 „Nints is más mód“ — mondá ő, 's behajta-

tánk. — Remegve léptem a' szobába, mint bűnös az Ítélszék elébe, 's megdobban szívem meglátván a' rég nemlátás után még szebbnek tetszett Lyánkát. — Szívesen fogadtak bennünket, bámúlván illy különös időben lett érkezésünkön. — Bátyám elmondá honnan jöttünket, 's elkéstünket; én pedig hirtelen a' rossz időre fordítám a' beszédet, félvén, hogy majd azt is elmondja, mi dologban jártunk. — Hamar meglelt a' jó szívvel készült vacsora, 's eszembe juttatá ez a' minapi jó izü ebédet. — A' bánatjából már-már épülő özvegy elbeszéléllé bátyámnak boldogult Férje' halálát — 's bátyám a' sok pazarló gazdasszonyok ellen panaszkodott. — En ez alatt mennyemet élém szép Tinim' körében, ki is csintalanul kérde az özvegy Csajkásyné' hogylétét? — 's szelid szemrehányással kéré számot Kígyósiékhoz tett útamról, sokat jelentő mosolygással dítseván, mi szép leányka Mál! — Minden szavára elkelle pirulnom, mint szemérmes menyasszonynak esküvéskor; — de ezen boldog gondolat, hogy volt hát gondja rám, mivel így tud mindent — könnyíté nehéz számadásomat, 's ő örömmel látszék ol-

vasni szememből a' szelíd bűnbánást. — En pedig azon erős föltétellel menék bátyámmal aludni: hogy inkább lemondok minden örökségemről; — de esztendeig még is késni ezen anygali Lyány után! —

A' tegnapi zápor ismét elkéséseit juttatá bátyámnak eszébe, 's reggel korán fájdalomra haza indulánk. — „No Uram bátyám!“ — így kezdém az úton: — „már eleget jártunk a' házasság után, 's a' sors maga megmutatta, hogy én még korán akarok házasodni. — Csajkásynéra, mint maga mondá Uram bátyám, még vagy 30 esztendeig kell várnom, — Sajgay Lórit 6 esztendő előtt még nem vehetem el, — Kígyósy Máli két esztendő múlva lehet még asszony, — 's csak maga van Krisztina, ki után kevesebb ideig kell késnem, — öt — nyoltz holnap múlva haza hozhatom,“ — 's elmerülvén dicséretében, megmondám bátyámnak, hogy vagy ő — vagy senki sem lesz feleségem. — „Majd meglássuk!“ — mormol a' bátyám kedvetlenül, 's haza érénk.

Egész nap nem vehettem szavát — gondolkodva jött ment, föllebb alább, tusakodva magában, 's szinte rettegtem már az új Plánumtól. —

Reggel későtskén kelvén föl, nem leltem őt szobájában: a' cselédek azt mondták, hogy korán elment valahová kocsin, de nem tudják hová. — Ezer kétséges gondoktól ostromoltatva meglepetta a' déli, 's bátyám csak nem jött. — Már szinte tollat fogtam, hogy untomból versekbe öntsem ki érzéseimet — 's gondolkodva firkáltam 'Tinim' szép nevét a' tiszta papirosra — nem jutván más eszembe kedvetlenségemben, 's kocsi zörgést hallék az udvaron. — Bátyám jött meg — legszebb hintójában, új szerszám ragyogva a' szürkéken: ebből gyaníthatám, hogy nagy dologban járt. — Midőn magunk levénk otthon, fontos ábrázattal beszélt el mindent a' jó bátya. — Átlátta tudniillik, hogy az én Koránjárásaim, és az ő Elkésései között van még egy közép aranyút, a' Jókorjárás, 's tegnapi sok hányás-vetés után elvégezte magában, — hogy ma Szánkádön túltom nélkül készítse mennyemet, — 's Krisztinát számomra megkérte annak rendeszerént, — 's egybekelésünket a' gyász' kitélésére halasztották. — „Láttam ötsém, hogy szeretitek egymást, ezt veté hozzá — „'s én nem akarok oka lenni jövődó szerentsétlenségednek.

— Jóság neked nem kell; mert a' mitském van, hisz' úgy is csak rád néz, 's jól gazdálkodva csak elélhettek belőle ketten! — Feleséged jó lesz — az Isten áldjon meg vele! — Hanem a' mint a' 8 hólnap elmulik, csak egy napot se várok ám ötsém, míg itthon nem lesz feleséged!“ — Elragadtatva reménytelen szerentsém' érzésétől, ugrám a' jó szívű bátya' nyakába, köszönvén neki atyai jóságát. Rég akarám már neki mondani: hogy mindennek eljön a' maga ideje, 's nem kell hirtelenkednünk semmivel, — csak hogy ne halasszuk restül holnapra azt is, — mit ma kell megtenni. — Má-tól fogva mindennapos vagyok Krisztinámnál, — békével várván Jegybejárásunk' boldog kitelését, 's nem mehetek soha olly kórán; hogy nyílt karokkal ne várna szép mátkám!

Fontold meg te is, hogy kórán ne járj ítéleteddel jó Recénsens! —

KOVÁCS PÁL.

N É P D A L O K.

I.

Sok szép betyár van Borsódban,

Hevesben és Neográdban;

De olyat, mint az én rózsám,

Még egy leány sem látott ám.

Mint a' galamb a' párjához,

Olly hiv ő a' mátkájához,

Nappal vele mulatozik,

Éjjel róla álmodozik.

Barna szeme, piros ajka,

Gyöngy terméte, karcsú derka,

Tánczra termelt ügyes lába

Hozza a' lyány' szívét lángba.

Oh be szépen hegedülnek

A' csárdában valakinek;

Bár a' nóta nekünk szólna

Esküvönkre, még szebb volna. —

II.

Czifra Huszár a' szeretőm;
 Aranyos lesz a' fejkötőm,
 Keleti gyöngy a' nyakamon,
 Piros czipő a' lábamon.

Sok országot fogok látni,
 Nagy urakkal mulatozni,
 Gond nélkül és vígan élek,
 Kántornénkkal sem cserélek.

Sirni fogsz te, édes Anyám!
 Hogy falunkat idehagyám;
 Ne sirj, majd meglátogatlak,
 'S tallérokka boldogítalak.

Soká jön meg a' regement,
 Esztendeje van, hogy elment;
 Ideje már, megjöhetne,
 Hogy belőlem aszszony lenne.

Hát ha levágta a' Török
 Galambomat, akkor örök
 Lesz búm, 's a' kincsről lemondok,
 És falunkban elhervadok.

K É T S É G B E - E S É S.

Gördül könnyem zokogással
 Bús arczam' barázdáin,
 Éj! nincs remény, búsulással
 Járok az éj' álmain.
 De nem virítanak már többet
 A' vidám tavasziak,
 Éjről napra keserűbbet
 Hoznak mindennapiak.
 Oh! búsan kelek fel reggel,
 Búval töltöm napomat,
 Nyögve megyek nyugodni el,
 Nyögve töltöm álmomat.
 Sír van ásva kebelemben,
 Zokogva járok keltemben
 Illy szomorú gyötrelmemben.

UNGHVÁRY GÉDEON.

É N É S Ó.

Ültem én az ablakánál

Játszva szöke fürtivel,
És az estvély lágy hajánál

Elsuhant szellőivel;

Ott reám az alkony csillog

Szórva bádjadtt fényeit,

Két emléknyel előmbe villog

Nevezhetlen kénnyel itt.

És mosolygva néz az angyal

A' komor felhők közé,

'S ajkamat lángzó ajkával

Fenn gyönyör ösnyefüző.

És üvöltve zúg el a' szél,

A' villám aláhasít,

És mellyemben új remény kél,

'S láng-özönben felvirít.

MENYASSZONYI BÚCSU.

Ti Kedvesek! kiket a' sors
 Felhagyott még éltemnek,
 Töletek is el kell válni

Lekötözött szívemnek!
 Boldog voltam nálatok én!

Ó ha ezt meggondolom,
 Leborúlva kezeteket

'S lábatokat csókolom! —
 Édes Atyám! Te gyermeki

Korom' bölcs oktatója,
 Jótettednek Isten legyen

A' megjutalmazója;
 Te óltottad kebelembe

A' szeretet' magvait,
 Fogadd el hát érzésemnek

Tiszta áldozatjait;
 Te vezettél kézen fogva,

'S lelkem' égbe emelve, —

Egész éltém' lefolyása

E' cél'nak lesz' szentelve. —

Édes Anyám! pártfogásod

Megtartotta életemet,

Szereteted ó melly váltig

Boldogítá szívemet!

Ha keblemet gyermeki gond

Panaszokra indítá,

Te jó Anyám el nem hagytál,

Karod búmat, vidítá;

Ha Te véled lehetnék én

Koporsóig itt jelen,

Szemem bajtól nem könnyezne,

Boldog volnék szüntelen.

Édes Atyám! Édes Anyám!

Ámbár sorsom elszakaszt

Engemet most Ti töletek, —

'S szemeimből vért fakaszt;

'S bár ne hagyjon látni többé

Titeket a' mostoha

Távollét, — Jótéteménytek

Nem feleitem el soha! —

Legyetek Ti szerencsések!

Messze lévén Töletek,

Jussak én is eszetekbe,

Legyen Isten véletek!

Ifj. Vaskapui KAPUY KÁROLY.

KAROLÍNÁHOZ.

(Epigramma.)

Fel ne fuvalkodjál, ha mikor tükrödbe tekintvén

Látod szép orczád' abba' mosolygni reád.

Szép ez ugyan; de mit ér? töredékeny, 's veszni való csak

Tudd meg: mint tükröd, vagy K a r o l í n a, magad.

G. J.

A' KESERGŐ TERÉZ.

Élte' viruló tavaszán

Fejté himbóját Teréz,

'S jelen vala az az idő,

Mellyben szíve már érez;

Érez : de csak Miksa felé
 Dobog érzékeny szíve,
 'S néki ezen kívül többé
 Nem lehet senki híve.

„Miksa ! Miksa ! (sohajt Teréz)
 Ha olly boldog lehetnék,
 Hogy veled hívséget váltva
 Karjaid közt élhetnék ! —
 Nincsen e' per-világnak olly
 Kecsegtető nagy kincse,
 Melly varázsló báj-kéjjeit, —
 Mint Te — reám úgy hintse.“

„A' komor éjt a' jótévő
 Nap felváltja fénnnyével,
 'S a' rózsaszín hajnal mindent
 Vidít harmat-gyöngyével ;
 Minden örvend a' kikelet'
 Égi kellemeinek,
 Ezer színű, báj illatú
 Flóra' szüleményinek.“

„Csak nékem nem virrad soha

Olly korány, melly oltaná

Búmat, 's álmatlan éjjelem'

Vig nappal fel-váltaná!

A' be-burkolt rózsá-bimbó

Nékem nem fejlík soha,

'S Fülmile' vig csattogása

Hajh! nékem csak mostoha! "

„Mert a' kinek szíve az én

Életemnek forrása,

'S keble az én érte verő

Kebelemnek hív málása;

Az ádáz sors nem engedí,

Hogy hév-szomjam' oltaná,

'S rezgő ajkam mé -csókjait

Karjai közt szívhatná."

„Elvesztettem szerencsétlen —

'S tán örökre vesztém őt', —

Azóltá szívemnek sérve

Napról napra nőttön nőt. —

Mert ő vagy egy pogány kéztől
 Ölje, néma sírba szált:
 Vagy tán — rettegek — felejtve
 Engem', — hívebbet talált. —

Illy 's hasonló búban Teréz'
 Sóvár szíve sorvadott,
 Nyögni vágyott csak búját, — 's az
 Még nagyobb kínt okozott;
 Mivel az elfojtott bánat
 Szívét jobban epesztí:
 Boldog azért, ha fájdalmat
 Könnyekre meg-eresztí. —

Őt' a' nyájasan szerető
 Attya gyakran kérdezi:
 Hogy nyugalját mi rablá-el?
 'S néki fel nem fedezi;
 Mert tudja, hogy nyaválóját
 Attya nem gyógyíthattya,
 'S csak egyedül Miksa az, ki
 Azt meg-orvosolhattya.

El-érkezett már a' nyár-is,
 Melly sárga kalásziával
 Minden élet öröm-könnyre
 Fakaszt, 's bő áldásával
 Csűröket tölt; de Teréznek
 Ez sem hozhat vígságot;
 Mert szívének csürébe az
 Gyűjt csak szomorúságot.

Itt az ősz-is a' meg-érett
 Lúgosok' gerezdivel,
 'S mindent öröm-zajra vidít
 Bő 's víg szürettyeivel:
 A' muzsika' báj hangzása,
 'S mozsarak' durrogása
 A' félig megholtaknak is
 Életadó forrása.

De Teréz' beteg szívére
 Az volna a' legjobb ír,
 Ha egy vándor útas által
 Jönne néki az a' hin:

Hogy Miksája egy Török kéz
 Által bajnokul megholt;
 Még is végső lehellete — —
 Csak egyedül: „Teréz!” volt.

Vagy, (a' mi Teréz' életét
 Jobban boldogítná még,)
 Ha hallná: hogy, él Miksája,
 'S keble csak Terézért ég!
 'S így kevés idő múlva azt
 Zárja karjai közé,
 Kit elveszettnek vélt, 's kiért
 Könnyel keblét öntöze!

Ősz után a' zivataros
 Tél is beköszöntött már:
 De ő csak most is híjjában
 Félelem 's remény közt vár.
 Az unalmas téli napok
 Keservét kettőztették;
 Mert a' liget' zöld lombjait
 Dér 's zúzzal öltöztették

Egy dél után a' pamlagon
Borúlva hó - kezére
Gondolkodik, és tünődik,
Milly' báj hatna szívére ?

Ha Miksát a' jó szerencse
Haza hozná számára ;
Nem bocsátná Őt' többé el
Vérző szíve' bújára,

Ha valaki illy gondok közt
Ajtaján kopogatna,
Mind azt véli, hogy Miksája
Most hozzá betöppanna.
Nem is csalta meg reménye ;
Mert egy deli hősnek ez
Volt belépven köszöntése :

„Légy — üdvez kedves Terez !“

Jaj ! mi leli örömeben,
Hogy Miksát megismeri ?
Mert öröme véghetetlen,
S talán nem is emberé !

Földre rogya ájultában,
 Ha csak Miksa! karja őt'
 Fel nem tartná, 's eszméletre
 Nem hozná a' szédélgőt.

Most halható szív-véréssel
 Dültek egymás ölébe,
 'S ölekezve merülének

Hév csókok' gyönyörébe :
 Most magokat Éden' boldog
 Keblébe ragadtatni
 Vérték, 's más mennyt nem óhajtnak,
 Mint így együtt maradni !

„Egek ! minő boldogság ez !

'S melly Isteni kegyelem !
 (Mond Miksa :) add kezed' Teréz !
 'S így tész boldoggá engem' —

Düljünk Atyád' lábaihoz,
 'S valljuk meg szerelmünket:
 Kérjük : adgya áldását ránk !
 'S boldogítsa szívünket !!

Attyának Teréz rebegni
 Kezdi ugyan szándékát;
 De az ártatlan szemérem
 Elfojtá ezüst szavát.
 Nem engedi atya soká
 Őt' előtte rebegni;
 Mert láttya, szókat nem lelven,
 Földre néz, 's kezd remegni.

Azért szavát megelőzi:
 ('S mond), tudom, mi szandéktok,

Ez volt eltítkolt szándékom
 Nekem is, 's mint atyátok
 Rátok adom aldásomat;

Hogy boldogok legyetek!
 'S egymást állandón szeretni.
 Sír után se szűnnyetek!!

KEMPF JÁNOS.

VERSKOSZORÚ.

(Epigrammákból.)

I. BERZSENYI DÁNIEL.

Szívrázó lantod' tenger-kéjébe merülten
 Lángol a' szép lélek, 's élni örökre kíván.
 Mint a' szirti patak hangzik, mint berki Aëdon,
 'S mint fen Olümposzban hangzik az isteni dal.

II. HORVÁT ISTVÁN.

Túl, a' homályon túl leng múlt szebb kornak alakja,
 És te sötét leplét isteni elme nyitod.
 Félre te gyáva csoport! nem vagy közelíteni méltó;
 Lángesze' díszével múlja fel Istenekét.

III. KAZINCZY FERENCZ.

Jött Auróra, 's a' föld öt arczra borulva imadja,
 Még is arany fényét odviba futja bagoly;
 Szent hős! képed előtt mink is hát arczra boruljunk,
 'S bár huhog odvi bagoly, szent lesz örökre neved.

IV. KIS JÁNOS.

Lárma nem a' bölcsnek-'s ezreknek tetszeni vágyás'
 Istene, a' munkás csendesen ér el arányt.
 Így te tevé. Csendes, de erős léptekkel előtörsz
 A' haza' célja felé. — Hála örök neveden.

V. KISFALUDY KÁROLY.

A' recsegő kürtök' riadása béhat a' fülbe,
 A' nem elég teneked; béhat a' szívbe dalod.
 Majd komoly és majd víg, majd könnyre kacajra fakasztasz:
 Egyszer a' csörge patak, másszor a' vén Okeán.

VI. KISFALUDY SÁNDOR.

Khlórisz adott koszorút, Küprisz bájt, lelket Athene,
 A' virgoncz Érosz szólt, 's bele löte nyilát.
 Hérétől fennség, kellem jött Phoibos Apolltól;
 Zeusz thrónján nézi, 's szólla le: Himfy legyen!

VII. KÖLCSEY FERENCZ.

Szép a' való mindég: még szebb azt zengeni bátran,
 Szép a' báj-ideál, mint az Olümposzi kar.
 Szép a' komoly dalnak zengése borongva tenálad:
 Gyáva sereg te morogj! úgy is a' szépre vakúlsz.

VIII. SZEMERE PÁL.

Gyenge a' dal, meg erős, lágyan zeng 's férfi-keményen,
 Érzést vissza-teremt kéje ragyogva gyönyört.
 Elhat mint villám, és tőle csak egybe különböz:
 Ettől a' szirt elenyész, attól a' szikla lehel.

IX. VIRÁG BENEDEK.

Kit hallott Capitól, 's harsogtak Róma' piarczi,
 Harsogod, és Arpád' 's nemzete' tettit irod.
 Két törvény kötelez higgy! egyike mása de kétlőn!
 Ugy nagy az emberi ész, kétleni hinni ha tud.

X. VÖRÖSMARTY MIHÁLY.

Múljon az ár, 's a' szél, és csendbe lihegjen az erdő!
 Hogy dalod' elhalljuk messze a' térbe 's hegyen;
 Oh zúg szél inkább, és víz, és erdei tölgyek!
 Oh csak a' szép költőt zengje ki szerte szavok.

Dálnoki GAÁL JÓZSEF.

ROKONY - ÉRZÉS.

Jer Barátom! kit én velem

A' bal sors üzőbe vett,

Im egy vigasztaló szellem

Szívembe ereszkedett.

Jer, szálljunk egymás' karjára,

Lelkünknek enyh-oltárára

E' szent ihlelésemből

Végv részt, 's enyhülj könnyedtől.

Ime az ég kiterjeszté

Töméntelen táborát,

Midőn a' nap elvégezné

Futni szabott pályáját.

Jer, terüljünk e' pázsitra,

Mellyet készített számunkra

Szállásként az ég' Ura,

Kinek gondja bajunkra.

Könnyes szemedet emeld fel

Egy kevesé e' földről,

Hogy homálya hadd muljon el

Oslódván illy fényekről.

Jobbodat most tedd szivedre,

És fakadj e' kérdésekre:

Még soká kínlódom e?

'S jobb honyt remélhetek e?

Barátom! e' mulandónak

Színjátsszói mi vagyunk,

Nekünk itt kell minnyájunknak

Személyünket játszani.

Ha a' vérző szív' keservét,

Szüntelen való nyögését

Kaptuk; nosza játszuk el,

Nyert pályánkat fussuk el.

Ha ez élet' örömeit

Mások vigan játszák el,

Mi is tehát keserveit

Illy szívvel fogadjuk el.

Találjuk fel könnyeinkben,
 Jobbra vágyó lelkeinkben,
 E' világnak gyöngyeit,
 'S tápláló reményeit.

Nekem sirni gyönyörűség
 Egy elrejtett szuglyában,
 Sohajtozó érzékenység
 Be édes az álomban.
 Nem de jól futom pályámat,
 Nem de jól játszom rollámat?
 Adj kezet hát barátom,
 Boldogságunk ez, látom.

Nézd most ama' fényes táborn,
 Melly tündöklék felettünk,
 Ha letesszük e' testi port,
 Ott valósul reményünk.
 Ott-ott leszen majd jobb honnyunk,
 Ott valósul boldogságunk,
 Nézd, erre mint mosolyog
 A' tábor, 's elsompolyog.

VÖRÖS MÁTYÁS.

É D E S S E G E K.

Barátságomban a' mi kincs,
 Jó szívemnél más egyéb nincs.
 Csókolj, tréfálj, éld világod';
 De őrizd meg tisztaságod'.
 Szemem könnyes, 's te nem nézed,
 Szívem kínos, 's te nem érzed.
 Légy bár távul, légy bár jelen,
 Látlak, érezlek szüntelen.
 A' férfiak' lengesége
 Sok ártatlan' vesztesége.
 Egem ragyog szemeidben,
 Boldogságom kellemidben.
 Küzdöm, hogy ne légy eszemben,
 De csak te ragyogsz lelkemben.
 El szívemből, álnok lélek!
 Én csak bánatomnak élek.
 A' hányszor szépekre tekint
 Az öreg is szerelmet int.
 Egy forró csók, 's víg pillantat
 Földi boldogságra juttat.

A' kevély lyánt hagyd magára,

'S utánnad jár nem sokára.

Esküdj meg, édesem!

Hogy te lész jegyesem.

A' jó aszszony férj-korona;

De a' rossz tövis borona.

Szám tőled mást semmit sem kért,

Csupán hű szívet hű szívért.

Ne késs tovább, és légy hívem,

Ne a' kezem, itt a' szívem.

Az én szép' ékessége

Külső 's belső nemessége.

A' ki félre nézni szokott,

Sok gyanúra ád az okot.

A' ki csupán kívül nemes,

Nemes szívre nem érdemes.

Azért keserűségem nagy,

Hogy te kedves olly édes vagy.

Egy mosolygás, egy csók tőled —

'S keblemben új élet éled.

B.

M Í N Á H O Z.

Béke leng lelke'm kies édenében,
 A' hadak' harsány riadása nem bánt,
 Lelkemet bájszín, 's hű nagyravágyás'
 Töre nem éri.

Szép szerencsémnek derülő virányin
 Leng szívem déltől repülő zefírként,
 'S változó sorsom' viharát nem érzem,
 Csak te maradj hív.

Kebleden vidám örömim' elélem
 Pimpla' zöld berkén enyelegve véled,
 'S ott kiesb színű kikeletre inted
 Tarka virágít.

Bíbor orczádnak ragyogó vonási,
 'S kék szemed' tükrén lakozó szivárvány
 A' nap és a' hold' sugarát homályos
 Ködbe' borítja.

Psyche' keblétől szeretett barátném,
 Jer, repülj keblem' melegére, édes!
 Jer, hevítsd forróbb 's magasabb dalokra
 A' heves érzőt.

A' világ' fényét nevetem enyelgve
 A' te kebledről kegyes égi Angyal,
 'S Múza-ernyődben kieszen mosolygó
 Napjaim' élem.

Kertjeim' lágyas kikeletre dülő
 Tarka rósájit viruló időkör
 'S szép szerelmednek nevelő malasztja
 Inti örömré.

Nem kíván szívem sem arany időkort,
 Sem ezüst szárnyat szaladó hiremnek,
 Tsak te kedvelj, hűlt 's nyugovó poromnak
 Könnyeket áldozz.

HÖGYÉSZI ISTVÁN.

A Z Ü T K Ö Z E T

Irta Altszohler András 1825 - dik eszt - ben *).

Néma setétség gyűl, 's az eget mély gyászba borítja,
 Bú fedí a' földet, 's a' felhők összeszorulva
 Sűrűn tornyoznak, 's rémítnek mennyköveikkel,
 Mit látok! füst gombolyagok sodródna az égbe,
 'S a' megijedt nappalt gyászos borulatba meritik.
 Rettenetes látás! Megjárja halálos ijedtség
 Megdöbbsent tetemem, 's lelkem' kiszorítja belőle.
 Hah! nem elég ez még; szikrák villognak amottan,
 Mellyeket a' szellők ámbár bús ködbe vegyítnék,
 Olly szörnyű ropogás hallatszik még is utánuk,
 Hogy a' rettenetes mennydörgést szórta szekérnek
 A' mikor hallatlan nagy erővel hángja csapongó
 Üszkeit, és e' földünket remegéssel ijeszti,

*) a' Pozsonyi Magyar Társaságnak tagja.

Szörnyeit a' pokol is mindég bámulva csodálja.
 Hah! de mi nagy zajogást 's lármát hall ottan az ember :
 Rajta vitéz! vágj, szúrj mindent, 's kaszabolj le halomra
 Mars' mezején, 's koszorús fővel, mint védje hazádnak
 A' győzők' zászlója alól térj kedveseidhez.
 Ütközet ez! látom borzadva, 's remegnek is ám a'
 Sok megijedt szívek, 's érzik közelíteni gyászos
 Végét élteknek, mellyet nincs mentni remények.
 Ott nyargal délczeg paripáján egy deli férfi,
 Kardja ragyog, maga vág, 's letapossa hatalmas erővel
 Elleneit; 's ime már lerogyik, 's nagy hirtelen őt egy
 Bomba setét Styxnek szomorú partjára lecsapja.
 Itt fut más, kinek a' gyönyörű szép képe szederjes
 Színbe vegyült dűhiben, mint a' kölyketlen oroszlán,
 A' mi elejbe kerül, mindent dül — és egy ütésre
 Földre lerogyva alél, 's mi kevés párája maradt még,
 Azt a' ráhágó lova mind kitiporja belőle.
 Ott meg amaz nyavalyog, 's hangos kínokkal okádja
 Vérét — ő se visz ám nyomorult diadalmi borostyánt
 A' kedves hölgynek, még jó, tetemére ha föld jó.
 Ennek az orra veszett, láb nélkül fekszik amott az,
 Csonkán jár amaz ott, 's terhét élteinek utálva
 Nem szeret e' földnek többé polgára maradni.
 Rettenetes látás! sok ezer gyermeknek, anyának

Hallani sírását, kik erős jaj-szókba' kesergik
 Attyokat és flokat szintén kétségbe-esésig.
 Kérjük az égnek Urát, a' dúló harcokat űzze
 Meszsze vidékinktől, 's engedjen békes idöket.

közli RUMY KÁROLY*).

ALSÓ-SZTREGOVAI KERTBEN.

(N ó g r á d b a n.)

Mit hagyta természet 's művész testvéresen együtt
 Lenni, mutatja csuda-Harmoniában elő.
 Fésteni mint akarám ragadó szépségeid', o kert!
 Egy lilomthrónusz vont a magára szemem'.
 Rajta pirúl szeliden, fiatal Szűz' bibor-alakja,
 És mint Khlórisz előtt, hajlik előtte virág.
 Most közelítve felé, nekem a' több kerti varázs tün,
 'S a' nagy dísz köztte látom ecsetre csupán.
 Ah, de mi ez?! lankad kezem, és nem tudja levenni
 A' mívelt 's gyönyörű Lyányka' magos kecsseit.

PONORI THEWREWK JÓZSEF.

*) a' Szerzőnek halála után, mint a' Pozsonyi Magyar
 Társaságnak akkori Direktora.

K L Á R A,

vagy

A' HÍV NÉMASÁG' ÁLDOZATJA.

Hunniánk nyolcz századoktól

Sok véres harczfelleget,

Visszasírva a' múltakra,

Most is búsan emleget.

Most se szűnnek a' Magyarok

Szép honát irigyleni,

Bár még Hunfi kardot foghat,

Éltén is kész védeni. —

Sírhatnak-fel dús Hazánkért,

Mellyet Árpád vér után kért —

Vissza, mint ősz tartományt,

Tudjuk e' szent vallományt.

Hah! de könnyebben felejtett

Külfi-szúrást Hunniá!

Mint midőn vérző szívébe

Újra szúrt-bé Ön fia.

Bús fátyolt öltött-fel képe,

Nem tarthatta hív jaját,

Sírva nézte, hogy szép népe

Ölte szívbe ön fáját.

Bátya öccsét kardra hánta,

Attya gyermekét se szánta, —

Nemzetünk' átok kora! —

Istenünk' gyász-ostora!

Sziyszakadva emlegetjük

Ferdinandot — Zápolát!

Gyász-kor volt ez a' Magyarnak,

Most is hordja fátyolát!

Felsohajtnak ősporokból

Sok vitézek-bajnokok,

Felnéznek gyász hamvaikból

Mesztelen sok várfokok.

Egyet Gyöngyös' tája gyászol,

Most csak mint egy árva jászol;

Rég királyi sziklavár,
Most szegény vándorra vár.

Rég királyi Kripta-várnak
Választá ki Sámuel,
Sírkő vallja, — többre méltó
Testét e' hely rejti el.
Sárnak hívják e' gyász várat —
„Térdem, itt meghajtalak“

Mert itt most is búsan állnak
A' szent ős Templom-falak.

E' Monostor' sír-vidéke

Két Hivek' halotti széke —

Nézd Lottim gyász szőnyegét, —
Sírd-el velem e' regét.

Szép Gyöngyös' kies vidékén,
Hol két bús hegy fog kezét,

A' nagy Mátra 's lyánya Sárhegy,

Egy keskeny völgy bévezet,

Hol vív a' kevély idővel

E' dicső bús régiség,

Elfelejtve mindenektől

Árván, mint gyász semmiség.

Nincs emlékek a' poroknak,
 Dombja már a' sírsoroknak
 Lassanként leröskadoz,
 'S a' várfal ráhulladoz.

Eltemetve — elfelejtve

Nyugszol itt te is Gara,
 Klárának — szép kedvesednek
 Egy veled sír-udvara.
 Messze hagytad hős atyádnak
 Pompás kriptá-sátorát,
 Messze hagytad váraidnak
 Dúsan fénylő bíborát.
 Egy remény e' tájra csalt el,
 Ennek bús ölében halt-el
 Bimbódzó virágkorod!
 Ah csak én tudom porod!

Klára' szíve 's bája hívott,
 És az a' szent erzemény!
 E' kéjlő szép Angyalszűzzel
 Bízató arany remény.

Hűségednek esküvése —

A' hív buzgó tartozás!

Sárra hívott — bús ölébe

Boldogító titkozás.

Mit hív csókban érzéneitek,

Szókba hasztlan rejténeitek, —

Szó — bár szívet zálogít;

Csók nélkül nem boldogít.

Kétszer rózsált hív szerelmek'

Szép korára víg tavasz,

'S bár egymástól messze lángolt

A' két szív, de nem ravasz.

Boldogok, kik így szeretnek,

Mint a' testvér Angyalok,

Távol — híven — 's hűségeknek

Nincsen semmi gátfalok.

A' mit édest minden adhat,

Illy két szent szívből fakadhat,

Istenítő érzemény!

Kettőt csókol egy remény.

Klára csak Bélát sohajtja,
 Béla mást nem emleget,
 Ő már a' szép Klára nélkül
 E' földön nem sejt eget.
 Útál minden boldogságot,
 Mint alorczás ellenét,
 Hogy ha tán most vesztené el
 Klárát — szép kegyistenét.
 Disze ő az ég' kezének —
 Első Szépe bájnemének —
 Nem rózsált olly hunni szüz,
 Kit gyújt annyi égi tűz.

Angyalarcza testesülve
 Hófejér, mint habhalom,
 Környül fürdi gömbölyűen
 Rózsa-bimbó oltalom.
 Csók mosolyg le rózsaszáján
 Édes égi titkokat,
 Szép szemének csillagából
 Játszik minden bájokat.
 Mássát égi természetnek
 Földiek nem festenek —

Képét nézzed önmagán;
Mert szebb, mint egy földi Lyán.

Ezt szerette dús Garának
Kedves egyetlen fia!

Ezt imádta Béla! — érte
Híven elszánt hűnynia,

Klára is csak Béláért élt,
Minden álm kivüle,

Mennyet is csak tán pokolként
Lakta volna nélküle.

„Kláráé csak Béla leszen —
Klára Béláé egészen: “ —

Igy esküsznek szent hitet,
A' kiket remény hitet.

Jaj, de alig láthatád még
Rózsálló szívparodat,

Harczrivallás vissza-szóllít
Újra kötni kardodat.

Ferdinand roppant sereggel
Üzni indul Zápolát,

Országából vissza-tolni
Annak Ozmán gyámolát.

Ah majd könyben nedvesednek
Arczáid, ha kedvesednek,

Vára tán ma estve még
Borzasztó lángtűzben ég.

Kardod' majd könnyel kötőd fel

Önhazádnak gyermekét

Ösnyeölni, — öszvetépni

Gyász Honod' szövétnekét.

Fáj majd kétes ütközetre

Szánni már hiv életed', —

Mint fog fájni, hogy Hantestvért,

'S tán hived' megölheted.

Ah de esküdtél Királynak,

Múltni kell e' vádholmálynak!

Bár atyád' meggyilkolod, —

Esküvésed' gyászolod.

Esküdött hited' tilalma

Ellenек bocsátani,

Testvér-vérét nemzedednek

Kell, ha Ellen, ontani,

Klára is, jaj! Zapolának
 Esküdött hiv pártosa,
 Attya egyik Nagy — Vezére,
 Egyik kedves biztosa.
 Fegyvert fogj : majd azt kiáltják,
 A' Pogányt véredre váltják,
 Klára tart most hiv ölén,
 Nem soká majd holt mellyén.

Klárához jött gyászpecséttel
 Ferdinand' kívánata,
 Kardra szállít hős atyádnak
 Fájó honni szózata.
 Gyász pecsétje a' levélnek —
 „Jaj mint gyötri e' Garát!“
 A' sejtés, hogy vérbe hívják,
 Felszaggatja szívvarát.
 Reszkető kézzel szakítja, —
 Rettegése megvakítja. —
 Klárát nézi — könybe fúl, —
 Könnye a' levélbe húl.

„Gyermekek ! siess Budára : “

Igy szóll a' komor levél,

„Ismét elmégy Zápolára,

Tegnap Alvezér levél.

A' Király' hiv táborában,

Felnyergelve vár lovad,

Rajta minden harci bíbor,

Itt áll már a' büszke had.

Hadd ott víg gyönyörködésed', —

Jöjj letenni esküvésed';

Holnap Rákoson te rád

Ferdinand vár és atyád.” —

Néma könnyel nézi Klára

Béla' kínos szívzaját,

Szívszakadva ott pihegtsél,

Nem fojthatja el jaját.

Bár milly mélyen rejtve vannak

Szívünk' árva titkai,

Sokszor nyilván elbeszéllik

Nyelvünk' néma jajjai.

Szánja Béla' aggodalmát —

Szánja Hivének siralmát —

Kedvesével öszvesír; —
Nincs szívekre édes ír.

Könybe fúlva itt egymásnak

Bús ölébe dülének;

Mintha vég búcsút egymástól

Most örökre kérnének.

Mért két hív szerencsétlennék

Egy előre-érezet

Bús szíveknek gyötrelmében

Minden vészt megérezett.

Igy vár a' sors' titkos átka

„Sir zokogva a' szép Mátka“

Minket a' sír' halmain

Boldogságunk' álmain.

„Felbomlott a' szent egygyesség

A' Frigy' esküdött helyén,

Igy sir Béla mély schében,

Klárát tartva hív-mellyén.

Hős — nemes — szent esküvésem

Kardra szállit engemet,

Menni kell — de Édes, nálad

Itt hagyom hű szívemet!

Csókolt légyen angyalarczod, —
 Szűnjön gyötő szívi harcrod —
 Lelkem — éltem — mindenem'
 Néked 's érted szentelem.

Isten hozzád lelkem' eggye,
 Szivem' földi Istene!
 „Sir szorosban átszorítva,
 Mintha végre érzene.“
 Isten hozzád! Béla' csókja
 Vigasztalja lelkedet —
 Ab ne sirj, — majd visszaadja
 E' száj újra éltedet.
 Nem sokára majd egészen
 Szivedé csak Béla léssen,
 Szád' még egyszer csókolom!
 'S kösd fel harczi fátyolom'.

E' búcsúcsók adta Klára'
 Karjából ki a' Jegyest,
 Reggel már Rákost köszönté,
 Ott állt a' sereg vegyest.

Attya mindjárt Ferdinandnak
 Nyilva látván sátorát,
 Harczbiborba öltöztetve
 Bémutatta szép fiát.
 Innét a' sereghez értek, —
 Majd bús esküvésre tértek;
 Rendben áll a' harcz-erő, —
 Halni minden vakmerő.

Széllyel sírnakja' Magyarra
 Díszes ősi kürtjei.
 Ah de most már Honja ellen,
 Ők most ellenségei.
 Már Magyar fűz szolgalánczra
 Ön Honában más Magyart,
 Testvért öl pajkos haraggal
 Büntelen — ha most akart.
 Ön fiától szívbe gyilkolt,
 Árva fátýolába titkolt —
 Népén sír bús Hunnia!
 Fél, — tán el kell múltnia!

Sok sajuálván népe' vérét,
Mint szarándok elvonúl;

Más itt haggya szánt Hazáját,
'S szállást koldul vándorúl.

Bölcsőjében öszveszúrja
Testvér — testvér' kisedét,

Férje keblében szakítja
Hölgyének, vad fegyverét.

Vérvíz folyik a' patakban,
Szánást mozdit a' vadakban; —

A' Magyar könnyet nem ejt, —
Szánni is már elfelejt.

Fellángoznak a' vak égen
Városok' tűz arczaí,

Visszanyögnek menyből a' bús
Nép' haldokló jajjai.

Elborítja a' mezőket
A' halál' rém fátyola,

A' sok árvákat tekintvén,
Vérkönyet sír Zápola.

Még is felszakítja frigyét,
Küldi a' halál' mirigyét.

Őszvebomlott a' tanács —

Búsabb a' hely, mint Mohács.

Gyöngyös' alján várja testvér-

Ellenét a' Hunrokon,

Zápolának gyöngé népe

Búsan áll a' hegyfokon.

Mindeniknek elszomorgó

Arcza bús halált takar,

Elgyöngülve és remegve

Tart fegyvert az árva kar.

Felvillámlik végre Horton, *)

Széllyel-osztva sok csoporton —

Ferdinand' bosszús hada, —

'S Zápola megborzada.

A' bús kürtök felriadnak, —

Messze nincs a' vad csata, —

Sorra futván bús vitézit,

János kardot húzata.

*) Falu' neve Gyöngyös' szép tájain.

Soknak csillogott fejében

Szemfedő halál-sisak, —

Nem kívánván látni vérét

Honfinak, mint árva vak.

Dóczy a' jobb szárnyon álla, —

Súlyos kardját tartja válla, —

Lyánya is a' vér közé

Harcz-ruháját öltöze.

Ott állott vitéz biborban

Klára, — Dóczy' magzata,

Szemfedő sisak fejében,

Ő is kardot forgata.

Hortyog a' pej-mén alatta,

Délczegen forog körül,

Tánczol szép könnyű Urával,

Érzi, vész lappang körül.

Klára húsan sír szívében,

A' halál játszik szemében,

Hogy ha harczfit jönni lát,

Bélát félti, nem magát.

Itt vannak már szembe-állva, —
 Hah minden kard reszkedez,
 Minden képre honfi szúrás'
 Sárga gondja terjédez.
 Félve szúrnak honfi' szívbe
 A' bús hunni fegyverek,
 Félve néznek honni vérbe, —
 Nem, mint Ellen - emberek.
 Jaj, de büszhöd már hevében —
 Minden — vaddá lesz dühében,
 Jaj, már hányan hullanak,
 Rendecken sem állanak.
 Estig győzte Zápolának
 Nem sok számú fegyvere,
 Jaj, de itt jön Ferdinandnak
 Új segítség' tengere. —
 Elszörnyedve szél szárnyakkal
 Fut Jánosnak tábora,
 Hátra sír a' lónyomoknak
 Vad panaszkodó pora.
 Legtöbben Gyöngyösben lesnek,
 Ott mentő helyet keresnek,

Hasztlan futja ostromát,
Száz tiporja egy nyomát.

Klára messze elkerülvén,
Vágtat át a' Sárhegyen,
Jaj de elfedő sisakkal

Egy vad hátánál megyen.
Szép gyors ménje a' világból

Még kivinné bús Urát,
Hogyha Ellen nem követné
Gáttalan titkos nyomát.

Ah de mért nem szólsz te Klára, —
Csókot kapnál nem sokára; —

Béla téged férfinak
Gondol — 's tán Ámorfinak.

Sárra fut kimentni téged, —
Megtartotta hiv szavát;

Ah de mért nem szóll te hozzád, —
Mért némitja harczzavát? —

Borzasztó csendben tekintnek
Rátok a' fák' árnyai,

Vészt huhognak — jaj felétek
A' bús-erdő' baglyai.

'S nem halljátok — Ah ti ketten, —
Egymásért futtok siketten, —

Ah! hogy sok Hívek közül
Gyakran egy sem üdvözü.

Béla — Béla! hív Klaridnak
Üldözöd telis nyomát!

Klára fuss — jaj fuss sebesben,
Béla bús kardal nyom — át.

Visszatart lovad — ne kergesd,
Érzi vészre kergéted,

Hortyog — tánczol — bús veszélyes,
Koczkán hordja életed!

Halld, — gyászlepten visszanyögnek, —
Rád vad bosszút menydörögnek —

A' barlangok' öblei,
A' veszélyek' nyelvei.

Szünj sarkantyúddal szorítani
Habban fürdő oldalát,

Nem megy, — bús gyászt lát előtte —
A' halál' rút Angyalát. —

Jaj — de nem szűn szurdalása, —
 Vaddá lesz szilaj lova.
 Megfutamlott — Béla' testét
 Elragadván tétova.
 Zablát ránt — és útba húzza,
 Vad mérgében ütvé zúzza,
 Most dühhel fut egy Követ —
 Hol lesz a' bús ütközet,
 Már Fejéhez méri kardját, —
 Mord halál mindenfelől, —
 Mindjárt rácsap vasfejedre, —
 Klára, fuss e' harcz elől.
 Jaj már rád emelte — — késő,
 Késő futsz már szép Vitéz,
 Jajjal is hasztlan sikoltná,
 Rajtad már a' mérges kéz.
 'S a' midőn: „Megálj!” kiáltott, —
 'S Klára útjából kiált, — ott —
 Szívében kardot kever, —
 Klára a' földön hever.

„Béla! Béla!“ — így sohajt fel,

Sejtvén most már szózatát —

Jaj de nem sikolthatá ki

Hiv nyelvén holt hangzatát.

Béla mint egy menykő ütte,

Földre pattan, 's borzadoz,

'S feltaszítván vas sisakját,

Öszve — ösze roskadoz.

Elbődülve átkarolja,

Némult kebléhez csatolja, —

Rá — rá néz, és ráborul,

Sziye fájva elszorul.

Béla! édes! — „ezt sohajtá“

Jaj te vagy! — 's szünt érzeni,

Ah de által-gyilkolt keble

Nem szünt még elvérzeni.

Szép Halott — hányszor karol fel,

Hányszor csókol öszve még.

Hah szivdobbanást keresve

Hányszor sír az égre még!

Késő Béla kéreményed, —

Vissza nem hajnall reményed! —

Sokszor egy hív némaság
Két Szerelmest sirba vág.

Rettegett kiáltni Klára!

Félt, elárulná nemét.

Félt elvetni vas sisakját,

'S feltakarni kellemét.

Halni kész, — mint esküvését

Egy rablónak törje meg,

Béla nélkül — rabkezekben

A' Hív élni is remeg.

Szívemet vagy Béla bírja,

Vagy Hűségem árva sirja,

Igy elszánt futott-futott,

Míg sirjához eljutott.

Már felyonta a' világra

A' bús est vak szőnyegét,

Eltakarta földiektől

Gyásszal a' Nagy Úr' egét.

Béla még is Klára' testén

A' hegyről leajgata,

Nem szünhet a' hív vőlegény'

Buzgó árva bánata.

Bár kit a' halál lezára, —

Nem kérhet fel föld' honára

Semmi hiv' siránkozat,

Semmi dús kincs áldozat.

A' vak éj' sötétségével

Megszöknek sok titkosok,

Dóczy is fut hat sebével,

Véle néhány pártosok.

A' bús est' csendjén keresztül

Jajgatást hall lengeni —

Tán Leánya — e' bús érzés

Látszott megmereszteni.

'S a' mint a' hegynek kerített —

Ménje háromszor nyerített —

Háromszor szolt vissza Mén,

Búsán a' hegy' kö-fején.

Már vész lappang itt körülünk

„Igy szól Dóczy mérgeesen“

Félelem nincs, — vissza küldjük

Öket innen véresem.

Kardot rántsunk! — bús erővel

Szúrjon a' hunkard' hegye,

A' ki lesni itt merészel,

Dóczy' bosszúját vegye.

Hogy ha nem halt a' csatánál,

Haljon Dóczy' birtokánál, —

Minket úgy is egygy átok

Sírba üldöz, — tudjátok.

Vágtat — vágtat — és kivágtat

Már a' keskeny völgy közül,

'S egyik kémje: — Nem szólsz? ordit, —

Lelked itt megüdvözülni.

Szólj, ki vagy? — Ne! más különben —

Érezd Bárczy' fegyverét,

'S ezt mondván — fejébe vágott,

Igy töltvén vad ingerét.

A' bosszús halál cserére

Dóczy is most már elére, —

Mint egy menykö villanat

Láng szemén a' pillanat.

Szólj, ki vagy? ki itt jajongasz,

Dóczy kérdez, 's nem felelsz?

Igy büszhöd fel mérgesebben:

Tudd, kegyelmet úgy se lelsz.

Irgalmat itt senki nem nyer,

Semmi czinkos kémelő,

Füzzé mindjárt vaspereczbe,

Jöjjön két legény elő.

Tömlöcz' éjjelébe véle,

Életén halált cseréle,

Félj boszúmtól hirtelen,

Átkozott istentelen!

E' szavakra Béla vérző —

Nyilt fejét emelgeté,

Felsohajt, — de már csak alig

Hogy nyelvét emelheté.

Hah! — úgy is csak félig élek:

„Igy sír lassún Dóczyhoz,”

Nyittass egy sírt itt Garának,

És temess le Klárihoz.

Elhalt e' vég kéreményre, —

Egy nem földi szent reményre, —

Hogy Klárával egyesül,
 Sírban is még részesül.

Doczyt mint egy menykő-csapta —

Megmeresztő borzalom

Futja meg, — 's bosszú haragja

Most már kinzó fájdalom.

Búsán ménjéről lecsaltan,

'S a' vak éjhomályokat

Felnyomozza szörnyedezeve —

Megsiratva sorsokat.

Béla — 's Klára — vérbe-hülve —

A' halálban hitvesülve —

Sirágyok lett hiv karok,

'S egy koporsó udvarok.

'S által-szökvén még ez éjjel

Lopva a' vak kémeket

A' kriptában eltemette

Dóczy a' gyász-testeket ;

Mert már akkor Ferdinandnak

Itt gyült össze tábora,

Sár lett Rógendorf vezérnek

Mostan éji sátora.

Más nap mindent összevgyűjtott,
Éltet kisednek se nyújtott, —

Gyász-kriptája, Temploma —
Most alig van már nyoma.

Bár enyésznek rózsacvünk,

Édes-boldog napjai,

'S sírba hálnak szép reményink,

Istenítő álmai! —

Ne sírj Lotti! — Szíved által

Nyerte vár a' földi Ég!

Néked híven Angolónak

Két öröm van hátra még.

Bélát 's Klárát a' halálban, —

Téged Kedvesed' karában

Boldogít meg szent szíved,

Igy jövendől egy Hived.

Szentmiklósi SEBŐK JÓSEF.

A' TÁJFESTŐ' KÉPZELETE.

Egy tekintet, egy szép vidék,

Illy hűs folyó' mentében,

Egy Sziklavár, egy omladék

A' lég' tágas ürében

Bár ha nincs is birtokunkban;

De szenderít szép álmunkban,

Hogy hazánk' szent határa

Hű szíviünk' sziklavára.

ORBÁN GÁBOR

Komáromi Rajz. Prof.

A' H A L Á L H O Z.

Nemzetes

Beimel Cziczelle született Beró Asszonyság'
hamvai felett.

Durva halál! szívem' szomorú érzései valljon
Illendő néven hívhatnak e, mostoha, téged?
Nem szörnyedsz, mikor a' vadak is könnyekre fakadnak,
A' viruló élet' fonalát elvágni kaszáddal? —
Lám az elaggott kor, terhét éltének elunván,
Nem lel semmi gyönyört e' földön, az égre
Vetve szemét könnyörög: fogságát szánja meg; és te
Akkor is elkésnél, ha csak a' mennybéli parancsnak:
Hogy tisztedre ügyelj, dörgése nem ütne füledbe.
És a' most serdült kornak panaszára siket vagy! —

Hányat döntöttél amugy is sírjába, kegyetlen!
 A' kik az emberi Nem' boldogságára születtek,
 Kikben atyák 's rokonok bizonyos támaszra hajultak.
 Nem csoda, hogy nincs oltárod, melly tiszta kezekből
 Nyujtott áldozatot hozzád ropogatna tüzével.
 Ám de ki nem könyörül, minek azt tisztelni? fejére
 Átok száll annak, 's neve is már rettenetes hang! —
 Ah! mi haszon fejiben, mi okért tértél be lakunkba,
 Hol csendes napokat tölténk, biztatva reménytől,
 Hogy sok időig nem kevereg bús felleg egünkön.
 És ime könybe-merült házunknak díszé Cziczelle
 Itt fekszik gyászlepte koporsójába'. Kemény sors!
 Elragadál ötet csakugyan hívséges ölünkől,
 A' deli férj' örömét, 's két magzat' drága Szülőjét.
 Ah, mennyit zokogánk! ah, melly sok könnyeket önténk!
 És a' kisdetek is; noha ők lágyítani szoktak
 Sírással köveket, mennyit jajgattak — hijában —
 Nem lehetett többé a' mély álomba-merültnek
 Elröppent lelkét többé teteméhez idézni. —
 Mint a' dér megcsípte virág elalélva banyatlak,

'S színe-veszejtve könyul, míg végre az északi szélnek
 Zajja le nem törí azt, 's porrá nem zúzza. Űziczele
 Is színt' így hervadt, 's most őt föld keble fogadja
 Méhibe, 's béke borongja körül temetője vidéket.
 Lelke pedig jobb honnyba került, eg birja, 's jutalmul
 A' soha nem mulo örömekben részes örökre.

BRENNER JÓSEF

a' Könyvnyomtató Intézet' Tagjaival.

FOGLALAT.

Neszte, Balláda (Kelemen János)	11
Horvát István' Menyegzőjére (Szemere Pál)	18
Jó Éjszakát (Makáry)	19
Tudomány, Epigramma (Fáji Fáy András)	20
Nászdal (Debreczeni Bárány Ágoston)	21
Józsa és Mantzi, Rege (Kovács Pál)	24
Tévedés, Rondeau (S. F.)	36
Epigrammák (Ponori Thewrewk József)	37
Legény-baj (L — né)	45
Amaranthe (Fárnek Dávid)	48
Intés (K. L.)	53
Árpád Pannonia hegyén (Guzmics Iszidor)	55
Laurához (Fanny)	101
Bor-Dalok (F.)	103
A' Hivség (Farkas Károly)	107
Temesvár, 1552. a' török háborúból (Tallai Józ.)	111
Síp, Vitkovics Mihály' halálára (Pon. Thewrewk József)	163
Madonna della Sedia (Kiss Károly)	164
A' Búsongó (Kövér Antal)	203
A' tűnő Ninonhoz (Kelemen János)	204
A' mult, jelen, 's jövőendő (Grászfy)	205
Lollihoz (Császár Ferencz)	206

A' Hitszegő (Szakáts Mihály)	- - -	207
A' Magyar Huszárok (Feniczy János)	- - -	208
A' Csalódott Mélázó (Gal)	- - -	209
Az árva Csettegtető (J. A.)	- - -	210
Egy Könnyezőhez (Szalay László)	- - -	217
Az Ártatlansághoz (R. L. — a.)	- - -	218
Egy meglőtt Csattogtató' Sirverse (Karacs Teréz)	- - -	219
Idősb Gróf Rádai Gédeon' halálára (Gr. Fekete Ján.)	- - -	221
Lórihoz (Molnár Ferentz)	- - -	222
A' Rózsa (Ifj. Szilágyi Ferentz)	- - -	225
A' Mulandóság (Kandl Miklós A.)	- - -	227
A' Szép (Sz *** közli Oszterhueber Móríc)	- - -	228
A' Zephyrhez (Ónody András)	- - -	230
Egy és nem egy a' nyelv. Kazinczy Ferencztől (közli Pon. Thewrewk Jós.)	- - -	231
A' Megvigasztalt Atya (Czuczor)	- - -	232
A' Tavasz (Márjai Albert)	- - -	254
Ki a' Boldog? (Homokay Pál)	- - -	255
A' Kikelet (Unghváry János)	- - -	262
Rokonszív (Orbán Gábor)	- - -	263
A' Színek (Csétsényi József)	- - -	268
Késervedek (N. Zerdáhely Lőrincz)	- - -	269
A' Gyermekek (Ordódy Tódor)	- - -	288
Korán-Járások (Kovács Pál)	- - -	290

Népdalok (K. L.)	- - - - -	320
Kétségbe-esés (Unghváry Gédeon)	- - - - -	322
Én és Ő (Kerechényi)	- - - - -	323
Menyasszonyi Búcsú (Ifj. Vaskapui Kapuy Károly)	- - - - -	324
Karolinához (G. J.)	- - - - -	326
A' kesergő Teréz (Kempf János)	- - - - -	-
Verskoszorú, Epigrammákból (Dálnoki Gaál József)	- - - - -	335
Rokony-érzés (Vörös Mátyás)	- - - - -	338
Édességek (B.)	- - - - -	341
Mínához (Högyészi István)	- - - - -	343
Az Ütközet (közli Rummy Károly)	- - - - -	345
Alsó-Sztregovai Kertben (Pon. Thewrewk József)	- - - - -	347
Klára, vagy a' hív Némaság' áldozatja (Szentmik-	- - - - -	
lósi Sebők József)	- - - - -	348
A' Tájfestő Képzelete (Orbán Gábor Komáromi Rajz.	- - - - -	
Prof.)	- - - - -	375
A' Halálhoz (Brenner József)	- - - - -	376
Muzsika a' 79-dik és 93-dik laphoz.	- - - - -	

REZEK' MAGYARÁZATJA.

Az első képet, melly a' fonó alakban a' Munkásságot ábrázolja, Stóber Jósefnek az ismeretes Bécsi Művésznek a' Vergisz mein nicht nevezetű Almanachban Doralice név alatt diszeskedő szép rézmetszése után egész szorgalommal készítette Lehnhart, Pesti Rézmetsző, valamint a' Címkép is az ő munkája.

A' második kép Esztergam Várát ábrázolja, mellyet Orbán Gábor 1825-ben, 4-dik Májusban rajzolt le, a' midőn t. i. a' készülóban lévő Nagy Templom végett a' felső várat bontani és a' temérdek földhalmot, a' mint az a' rajzolatban a' jegenye fák mellett meg is látszik, küljebb teríteni kezdették. Különben a' meredek sziklára épült régi várfalak egy részről mai napig is pompás tekintetet nyújtanak, és méltók, hogy minekelőtte új formába és fénybe jöjjenek, lemásoltassanak. Ezt is Stóber Jósef messzette rézre.

A' harmadik Stóber Jósef által rézre metszett kép ama' lelkes Poémához van alkal-

maztatva, melyet Takácsi Józsa, fiatal Köl-
tőnk, Temesvár czím alatt tökéletes époszi
szellemmel készített, így szól ő ezen rajzolatról
a' 145-dik lapon:

Lália ő, elhunyt Szülejének könnyeket áldoz,
'S a' Nyugovó' csöndgyét sokszor rezzenti siralma.
Annya' keresztyénél áll most is az angyali lélek:
'S ime pogány hadiak rohogó paripákon azonban
Jönek orozni szüzet Mehemethnek Nándori hölgyül,
Mint a' fölrezzent özetske szalad vala a' lány;
Durva tövis elakasztya: havas kis lábai' vérét.
Szánakodó füvek magokat meghajtva elisszák.
Míg az egekre remeg, 's esdekli könyörgi kegyelmek',
Hasztalan! elfogják nyomrultat 's még azon éjjel
A' zokogó madarat Belgrádi terembe röpitik.

A' negyedik Kép helyett, mely az idén
elmaradt, 32 oldallal toldatott meg ezen Alma-
nach, mintegy pótolékul, hogy minden kitel-
hető módon eleget látszassék tenni a' várako-
zásnak

A' KIADÓ.

JOBBITÁSOK.

helyett	olvasd	lap	307
hattyu	hattyu	122	15
Tiszta	Tisza	125	3
félholdi	félholdú	127	14
szerényen	serényen	136	17
lengzik	leugrik	139	7
didült	kidült	143	10
megölött is	megölöttit	--	12

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Arpad Pannonia Hegyen.

Andantino

Musikára tette
Sülváry János, Pannontögyei Harfó.

f.

Solo.

1. Bende kútz attya Atti-ló - nak, az Isten.

p.

Kemény ostó - rá - nak, Nagy Fő at szült a hazá - nak Hunni - a - nak. Nagy

p.

2

Fiat szült a hazának nagy Fiat szült a ha-xá-nak Hinni-é-nak.

al Segno.

Allegro moderato.

Chorus.

Tutti

Győzünk győzünk. E-te-le-nak emle-ké vel. Ormezo Istén

v-re-jé-vel, e-rös karral és karddal e-rös karral

és kard-dal. Panno-ni-a ke-be-lé-be i-gaz ö-si ö-rökünkbe.

Solo

u-tat szegünk be ér-ke-zünk utat szegünk be ér-ke-zünk.

Tutti

Adj Isten át a munkánkat, add élt ox ál-tar do-ság nak, Magyar véünk

*Di-cső híünk**Magyar véünk di-cső hí-ünk.**Magyar véünk*
*di-cső hí-ünk Magyar véünk di-cső hí-ünk Győzünk - győz-ünk**Fine.*